

čSOS pis

Skupnost občin Slovenije

Iz vsebine:

Pogajanja za višino povprečnine

Zakon o financiranju občin v drugem odstavku 11. člena pravi, da mora vlada pred predložitvijo državnega proračuna v državni zbor z reprezentativnimi asociacijami skleniti dogovor, s katerim se določijo povprečni stroški za financiranje nalog občin, ki so v členu določeni in na novo določenih nalog občin, ki jih bodo občine začele opravljati v naslednjem proračunskem letu. več na strani 2

Usposabljanje občinskih redarjev

Razvoj občinskega redarstva v občinah je bil v zadnjih letih zelo dinamičen in dokaj uspešen. več na strani 5

Predšolska vzgoja

Slovenski sistem predšolske vzgoje kot ga poznamo danes, izvira še iz časov socializma, ko je bil poglobljen cilj takratne politike omogočiti ekonomsko neodvisnost žensk, ki je temeljila na konceptu polne zaposlenosti. več na strani 8

Pismo predsedniku vlade

več na strani 15

Pogajanja za višino povprečnine

Zakon o financiranju občin v drugem odstavku 11. člena pravi, da mora vlada pred predložitvijo državnega proračuna v državni zbor z reprezentativnimi asociacijami skleniti dogovor, s katerim se določijo povprečni stroški za financiranje nalog občin, ki so v členu določeni in na novo določenih nalog občin, ki jih bodo občine začele opravljati v naslednjem proračunskem letu.

Člen, ki je za občine izjemnega pomena, se pa po sprejemu novele Zakona o financiranju občin pravzaprav še ni upošteval. V letu 2007 je takratni minister za finance dr. Andrej Bajuk predstavil in predstavnike obeh asociacij sicer povabil na kratek pogovor, na katerem jim je predstavil višino povprečnine za 2008 in 2009, vendar o tem pogajanja niso potekala. Ob informacijah, da Vlada RS pripravlja rebalans proračuna za leto 2009, smo v skupnosti pričeli z zbiranjem ustreznih podatkov o zakonskih in podzakonskih predpisih, ki so v preteklem letu večali obveznosti občin ali nanje prinašali nove naloge.

Konec januarja sta bili obe reprezentativni asociaciji povabljeni na pogovore z državno sekretarko na Ministrstvu za finance Heleno Kamnar, sestanka se je udeležila tudi državna sekretarka v Službi vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko Meto Vesel Valentinčič ter zaposleni na obeh ministrstvih. Na sestanku naj bi opredelili višino povprečnine za občine za leto 2009. Očitno je bilo, da so na Ministrstvu za finance, tudi zato, ker so s strani ministrstev prejeli obvestilo le o eni novi nalogi za občine v letu 2008 - subvencioniranje neprofitnih najemnin, pričakovali, da bo mogoče hitro zaključiti pogajanja z občinami. Obe asociaciji, tako skupnost kot združenje, sta se na pogajanja pripravili, še pred sestankom na ministrstvu uskladili svoja stališča in predloge, zato je bilo potrebno opredeliti nove procedure za nadaljevanje pogajanj in usklajevanj za določitev povprečnine za občine v letu 2009.

Sekretariat SOS in matična komisija za proračun in javne finance sta ob pomoči številnih občin za potrebe pogajanj pripravili pregled zakonskih in podzakonskih predpisov, ki so v letu 2008 in tudi 2007 občinam nalagali nove naloge in večje obveznosti. Ministrstvo za finance je na osnovi pripravljenega pregleda sklicalo nadaljnje sestanke, na katerih smo skupaj tudi z ostalimi ministrstvi pregledali zakonske in podzakonske predpise, ki so občinam nalagali nove in večje obveznosti. Na uvodnih sestankih se je izkazalo, da pravni okvir, ki določa pogajanja za povprečnino, ni najbolj natančen, saj sproža kar nekaj vprašanj in dilem, ki zahtevajo nujno rešitev.

Zakon o financiranju občin v členu prinaša rešitev, ki omogoča reprezentativnim asociacijam nekaj vpliva pri določanju vsakokratne višine povprečnine za občine. Vendar pa se je izkazalo, da zakon uporablja terminologijo - nove naloge občin v nekem časovnem obdobju, kar pa naj ne bi vključevalo vseh tistih obveznosti, ki se spreminjajo in večajo. Te pa lahko v nekem časovnem obdobju pomenijo večjo in bistveno bolj pogosto obremenitev občin kot pa nove naloge. Tako se je ob vprašanju večanja obveznosti občin na področju predšolske vzgoje seveda pokazalo, da v primeru uveljavitve brezplačnega vrta za drugega (in vsakega naslednjega) otroka ne gre za novo nalogo, temveč za večanje pristojnosti, ki jih občine že opravljajo. Vendar pa natančno branje 12. člena omogoča vključevanje in upoštevanje tudi povečanega obsega nalog za občine. Naslednja dilema, ki jo je odprla

direktorica direktorata za proračun na Ministrstvu za finance Alenka Bratušek, je bila hitreje razrešena. Opozorila je, da zakon uporablja terminologijo - zakonske naloge, kar po njenem ne vključuje podzakonskih predpisov. Opozorilo, da zakonski okvir določajo in opredeljujejo tudi podzakonske predpise, da drugih brez prvih pravzaprav ni, je bilo potrebno za drugačno razumevanje in upoštevanje teh pri določanju obsega novih in povečanih nalog. Naslednji problemski sklop je vezan na investicije in investicijsko vzdrževanje. Te povprečnina ne zajema, četudi gre za nove naloge in očitno povečane naloge (npr. zamenjava javne razsvetljave za luči, ki ne bodo svetlobno onesnaževale). V tem kontekstu je komisija za proračun in javne finance že opozorila na nujnost, da se postopoma v primerno porabo vključuje tudi amortizacija za javne zavode in službe.

V intenzivnih pogajanjih je bilo »priznanih« 32 zakonskih in podzakonskih predpisov, ki naj bi uvajali nove naloge ali večali že obstoječe obveznosti občin. Vendar pa se je izkazalo, da večina ministrstev ne priznava oz. ne pristaja na trditve predstavljene s strani skupnosti, da so s svojimi zakonskimi in podzakonskimi predpisi večali finančne obveznosti občin. Tako so predstavniki Ministrstva za šolstvo in šport povedali, da se je na nacionalni ravni vpis v predšolsko vzgojo povečal samo za 3%, za kar pa večinoma ni mogoče kriviti nekaterih določil v spremenjenem Zakonu o vrtcih, temveč predvsem spremenjeni oz. povečani nataliteti v državi. Po njihovem je mogoče na ravni državi kot posledico spremembe zakona upoštevati povečanje vpisa za 950 otrok. Prav tako so opozorili, da je za nekatere občine, tiste, ki niso imele popolnjenih vrtčevskih kapacitet, ukrep dobrodošel. Prav tako je Ministrstvo za notranje zadeve nasprotovalo trditvam predstavnic in predstavnikov skupnosti, da so Zakon o redarstvu in iz njega izhajajoči podzakonski predpisi na občine prenesli uveljavitev nove naloge ter povečali obveznosti občin. Tudi predstavniki Ministrstva za javno upravo so nasprotovali trditvi, da je uveljavitev plačnega sistema povzročila potrebe po večjih finančnih sredstvih v občinah, povedali so, da so bile občine dolžne v sistemu varčevati sredstva za

odpravo plačnih nesorazmerij. Razlike, ki so mogoče (nove in drugače uvrstitve v plačne razrede), pa ne morejo biti očitne. Sicer pa so povedali, da ministrstvo pripravlja analizo učinkov uvedbe plačnega sistema, ta bo pokazala, ali so trditve občin upravičene. Samo predstavnica Ministrstva za okolje in prostor je povedala, da so občine v obdobju leta ali celo dveh s strani njenega ministrstva skozi zakonske in podzakonske predpise prejele številne povečane ali nove pristojnosti. Finančnih ocen posledic teh novih nalog oz. povečanih nalog za občine ministrstvo še ni naredilo.

Da bodo ministrstva težko priznala, da so v preteklem razdobju večale obveznosti občin ali celo uvajale nove naloge, je postalo razumljivo, ko je bilo pojasnjeno, da bodo ta ministrstva morala v takšnih primerih pripraviti izračune ter iz svojih finančnih sredstev zagotoviti potrebna dodatna sredstva. Priznanje jih zna stati veliko, lažje je seveda deliti naloge in obveznosti brez ustreznih finančnih sredstev.

Na osnovi delovnih sestankom v februarju je bil za 23. februar sklican sestanek z ministrom za finance dr. Francijem Križaničem. Na sestanku so sodelovali tudi ministrica za lokalno in regionalno politiko mag. Zlata Ploštajner,

državna sekretarka na Ministrstvu za šolstvo in šport Alenka Kovšča ter predstavniki Ministrstva za zdravje. Minister Križanič je predstavil pozicije države, predvsem opozoril na ekonomsko in finančno krizo, s katero se sooča država ter pričakovanja, da bo ta ostala znotraj vzdržnih makroekonomskih pogojev. Povedal je tudi, da gre vsako povečanje v smeri povečanja primanjkljaja ali v najboljšem primeru zahteva prerazporejanje med proračunskimi porabniki. Predstavili so "priznanja" Ministrstva za šolstvo o povečanih obveznostih za občine z naslova drugega in vsakega naslednjega brezplačnega otroka in o prevozi hendikapiranih otrok ter Ministrstva za okolje in prostor pri prostorskih aktih. To naj bi skupaj pomenilo povečanje povprečnine za leto 2009 na 227 EUR. Predstavnice in predstavniki obeh asocij so na izračunih prikazali pomanjkljivost takšnih "priznanj" in zahtevali 581 EUR. Prav tako so opozorili na vrsto nedorečenosti ter problematičnih ureditev, ki bremenijo občine. Ter zahtevali še, da se cena električne energije izenači s ceno za gospodinjstva, da se sprostijo cene za storitve javnih gospodarskih služb in da se nezazidana stavbna in kmetijska zemljišča izločijo iz Sklada kmetijskih zemljišč in prenesejo na občine. Glede na to, da na samem sestanku ni bilo mogoče skleniti dogovora, so se dogovorili za nadaljevanje usklajevanj in pogajanj. Predsedstvu skupnosti in združenja so se tako sestali in oblikovali nove pogajalske pozicije, te so zahtevale 550 EUR povprečnine za leto 2009.

Na zadnjih pogajanjih v četrtek, 26. februarja 2009, sta obe asociaciji izpogajali povprečnino v višini 538, 45, v dogovor, ki ga mora z reprezentativnima asociacijama skleniti Vlada RS, pa bodo vključina še vsa tri dodatna pričakovanja (cene elektrike, cene storitev javnih gospodarskih služb in prenos zemljišč). Obe asociaciji sta ob upoštevanju težke finančne situacije, v kateri je država, bili pripravljeni znižati svoja pričakovanja v upanju, da bo mogoče ostale nove in povečane naloge vključiti že ob razpravi o višini povprečnine za 2010.

Jasmina Vidmar

Usposabljanje občinskih redarjev

Razvoj občinskega redarstva v občinah je bil v zadnjih letih zelo dinamičen in dokaj uspešen. Intenzivno se je začel razvijati po letu 1998, ko je bil sprejet Zakon o varnosti v cestnem prometu (v nadaljevanju: ZVCP), in od leta 2004, ko je stopil v veljavo novi Zakon o varnosti v cestnem prometu (v nadaljevanju: ZVCP-1) in je prinesel nove pristojnosti in pooblastila občinskim redarjem. Od takrat so se pooblastila in pristojnosti samo še širile oziroma nadgrajevale, zato je to področje dela zelo zaznamovalo delovanje občinske uprave, predvsem na področju prilagajanja sprememb, ki jih je narekovala nova oz. dopolnjena zakonodaja.

Občinski redar je postal pooblaščen uradna oseba, izhajajoč iz pooblastil, ki jih ima po 14. členu ZVCP-1. Pooblaščen uradna oseba v tem kontekstu pomeni, da izvaja pooblastila, ki so mu dana s tem zakonom oz. na lokalnem nivoju z odlokom.

POOBLASTILA OBČINSKIH REDARJEV

Navedel bom samo dva glavna predpisa, ki dajeta pooblastila občinskemu redarju in zakon, ki ureja organizacijsko področje dela:

1. Zakon o varnosti v cestnem prometu (ZVCP-1)

Pristojnosti in pooblastila so določena v 14. členu ZVCP-1, ki določa:

»(1) Zaradi zagotavljanja varnega in neoviranega cestnega prometa občinski redarji oziroma redarke (v nadaljnjem besedilu: redarji):

- izvajajo nadzor nad ustavljenimi in parkiranimi vozili ter ovirami v naselju;
- izvajajo nadzor nad ravnanjem udeležencev cestnega prometa na območju umirjenega prometa in območju za pešce;
- ugotavljajo kršitve določb 113. člena tega zakona o varstvu cest in okolja v naselju in na občinskih cestah zunaj naselja.
- opravljajo nadzor prometa s samodejnimi merilnimi napravami za nadzor prometa, v katerih se prekrški slikovno dokumentirajo

Pri opravljanju navedenih nalog občinski redarji izrekajo globe in opozorila ter izvajajo pooblastila in ukrepe, ki so preneseni nanje s tem in drugimi zakoni, ter ukrepe, določene z občinskimi predpisi.

(2) Pri opravljanju nalog iz prve, druge in tretje alineje prejšnjega odstavka sme občinski redar zahtevati od voznika motomega vozila voziško dovoljenje in prometno potrdilo, od drugega udeleženca cestnega prometa pa listino, s katero ugotovi njegovo istovetnost. Udeleženec cestnega prometa mora izročiti redarju zahtevano listino na vpogled.

(3) Pri urejanju prometa vozil morajo občinski redarji uporabljati znake, ki jih dajejo policisti v

skladu s tem zakonom in podzakonskim aktom, izdanim na njegovi podlagi.«

Največja novost pa je, da so občinski redarji dobili pristojnost izvajanja 113. člena ZVCP-1, ki ureja varstvo cest in okolja.

2. Zakon o varstvu javnega reda in miru (ZJVRM-1)

Zakon o varstvu javnega reda in miru (v nadaljevanju: ZJVRM-1), ki je bil sprejet leta 2006, prinaša nova pooblastila občinskim redarstvom na področju zagotavljanja reda. Občinska redarstva so dobila pristojnosti pri tako imenovanih »bagatelnih prekrških«, kot so:

- nedostojno vedenje in beračenje na javnem kraju,
- uporaba nevarnih predmetov,
- pisanje po objektih,
- poškodovanje uradne napisa oznake ali odločbe,
- vandalizem,
- kampiranje,
- uporaba živali,
- neupoštevanje zakonitega ukrepa uradnih oseb,
- lažna naznanitev prekrška.

Bistvo sprejetega zakona je, da občinskim redarjem ne daje pooblastila za zagotavljanje javnega reda in miru ob kršitvah v lokalnih, zasebnih prostorih, prireditvah in zaprtih prostorih. Redarji bodo obravnavali prekrške, ki so v lokalnih skupnostih najbolj moteči, župani pa so se zavzemali, da bi tudi občine lahko zagotavljale varnost in red na teh področjih. S tem zakonom je dano občinskemu redarju ali redarki tudi pooblastilo, da brez predhodne odločbe pristojnega organa zaseže predmete prekrška, t.j. sredstev za pokanje iz acetilena ali drugih primesi, če pri tem kršitelj povzroči vznemirjenje ali občutek ogroženosti (prvi odstavek 11. člena ZJMR-1).

3. Zakon o občinskem redarstvu (ZORed)

Novi Zakon o občinskem redarstvu (v nadaljevanju: ZORed) predstavlja pomembno prelomnico z vidika pomena in vloge občinskega redarstva v slovenskem prostoru.

Gre predvsem za organizacijski zakon, ki določa obvezno opravljanje nalog občinskega redarstva, s tem da opredeljuje ustanavljanje mestnih redarskih služb na nivoju mestnih občin, možnost oblikovanja medobčinskega redarstva, ki ga ustanovijo dve ali več občin skupaj z odlokom, lahko pa občina ne ustanovi občinskega redarstva ali medobčinskega redarstva, z odlokom o organizaciji in delovnem področju občinske uprave pa določi, da naloge občinskega redarstva opravlja občinski redar ali občinska redarka.

Pooblastila občinskim redarjem so sedaj urejena na novo, na enem mestu in bolj kompleksno, kar je bila ena večjih pomanjkljivosti dosedanje zakonske ureditve občinskega redarstva. Občinski redar ima pri opravljanju nalog naslednja pooblastila:

- opozorilo;
- ustna odredba;
- ugotavljanje istovetnosti;
- varnostni pregled osebe;
- zaseg predmetov;
- zadržanje storilca prekrška in kaznivega dejanja;
- uporaba fizične sile, sredstev za vklepanje in vezanje in plinskega razpršilca (v nadaljnjem besedilu prisilna sredstva).

Iz dikcije zakona je razbrati, da so prisilna sredstva namenjena predvsem za zagotavljanje lastne varnosti redarja pri izvajanju njegovih nalog.

Občinski redarji lahko začnejo izvajati naloge oz. pooblastila po novem zakonu, ko se program varnosti sprejme na občinskem svetu. Rok za sprejem programov varnosti je dve leti od začetka veljave zakona.

Zaradi vseh naštetih predpisov je bilo po izkušnjah ZORS potrebno celovito in enotno organizirati izobraževanje občinskih redarjev. To priložilo je združenje videlo v pripravi ZORed. Po sprejetju ZORed je bil 12. januarja 2007 organiziran v prostorih MNZ, Direktorata za policijo in druge varnostne naloge, prvi delovni sestanek za pripravo pravilnika o usposabljanju občinskih redarjev. V nadaljevanju je predstavljen del izvlečka zapisnika na temo izobraževanja:

»G. Srečko Jarc, generalni direktor DPDVN, uvodoma pozdravi vse navzoče, nato pa pojasni namen delovnega sestanka ter prisotnim naznani, da je za realizacijo obveznosti iz Zakona o občinskem redarstvu (v nadaljevanju ZORed) v direktoratu zadolžen g. Štefan GOSTIČ, sekretar.

G. Gostič nato povzame besedo in navzočim opredeli oziroma pojasni, da je potrebno v skladu z ZORed realizirati naslednje zadeve:

pripraviti je potrebno besedilo pravilnika o strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja občinskih redarjev (pravna podlaga: drugi odstavek 21. člena ZORed, nosilec naloge: MNZ);

- vsebina zadevnega pravilnika bo naslednja:
- program in čas strokovnega usposabljanja;
- način opravljanja preizkusa znanja;
- program in način obdobjnega izpopolnjevanja;
- vsebina in način vodenja evidence usposabljanja in izpopolnjevanja, opravljanja preizkusov znanja in izdanih potrdil.

G. Gostič poudari, da so naloge za realizacijo zgoraj zastavljenih ciljev, torej za izdelavo

pravilnika, naslednje: definirati je treba program izobraževanja za občinske redarje (predmetnik oziroma tematske sklope oziroma module izobraževanja, oblike izobraževalnega dela ipd.), število ur celotnega predmetnika in posameznih sklopov znotraj njega, izdelati učno gradivo ipd. Poudari tudi, da je pristojnost ministra za notranje zadeve tudi imenovati komisijo za opravljanja preizkusov znanja, kar pa ni vsebina samega pravilnika (izhajajoč iz določbe drugega odstavka 21. člena ZORed). Nenazadnje je potrebno tudi na novo ovrednotiti tarifo za strokovno izobraževanje in preizkus znanja občinskih redarjev.

G. Gostič v nadaljevanju delovnega sestanka še zavzame stališče, da je potrebno zaradi čim prejšnje realizacije zakonskih obveznosti uporabiti besedilo pravilnika o pogojih za opravljanje nalog občinskega redarja (Uradni list RS, št. 103/2005) in ga, glede na besedilo ZORed, ustrezno preoblikovati; podobno velja za sam program izobraževanja občinskih redarjev.

G. Jarc v nadaljevanju delovnega sestanka poudari, da je treba pristopiti k realizaciji zakonskih obveznosti sistematično, torej, da je potrebno najprej pripraviti besedilo pravilnika, glede določitev članov komisij, učnega gradiva itn. pa bi se ukvarjali kasneje oziroma bi te zadeve reševali po sprejemu pravilnika.

G. Bežan pozdravlja sklic delovnega sestanka in poudari stališče Združenja občinskih redarjev Slovenije, da se projekt uresničitve zakonskih obveznosti čim prej zaključi oziroma da se čim prej sprejmejo zadevni pravilniki in občinski redarji usposobijo. Poudari tudi, da si glede na dosedanje izkušnje in odmeve stroke želijo, da bi bil program izobraževanja sestavljen tudi tako, da bi bilo več praktičnega dela, torej več praktičnega usposabljanja iz znanja redarskih pooblastil ipd. Poudari, da si želijo, da bi usposabljanja potekala na Policijski akademiji, saj je to za njih izredno pomembno tako s strokovnega kot moralnega vidika. Praktično usposabljanje je treba torej natančno definirati v pravilniku, torej usposabljanje občinskih redarjev glede prometa in varovanja javnega reda in miru.

G. Sodja je poudaril, da so zadevo glede usposabljanja že testirali. V Pekrah so imeli usposabljanje za redarje po ZVCP-1 teorija in praksa. Usposabljanje je trajalo dva dni, vendar je bilo ugotovljeno, da za takšen obseg snovi in praktičnega usposabljanja potrebujejo za izvedbo vsaj tri dni. Zato predlagajo najmanj pet dni neposrednega praktičnega usposabljanja v smislu, da bi zjutraj obravnavali teorijo, popoldne praktično delo. Zvečer bi bile zaželeno okrogle mize za posamezno področje (ZVCP-1, ZP-1, JRM, prisilna sredstva in podobno). Tudi redarji po Sloveniji so seznanjeni, da bo sistem usposabljanja trajal po več dni na skupni lokaciji. Upravni odbor ZORS-a pa je na 5. seji na Bledu tudi zavzel stališče, naj se izobraževanje in usposabljanje opravi v strnjem delu in na eni lokaciji. Zelo težko si predstavljajo, da bi se nekdo vsak dan vozil iz Lendave ali Izole nekam 5-7 ur na predavanje, nato nazaj domov in zopet nazaj na mesto predavanj. Strinjal pa se je tudi, da bi imeli usposabljanja s področja prisilnih sredstev v medobdobju prevajanja na lokacijah po posameznih PU v Sloveniji. To bi bilo zelo dobro, ker bi zadevo približali uporabnikom (redarjem) po Sloveniji.«

V izdelavo pravilnika so se vključili strokovnjaki s posameznih področij, ki jih je bilo potrebno urediti. Upoštevana pa so bila tudi stališča ZORS, da je usposabljanje na eni lokaciji in to tisti, ki je najbolj primerna. Na koncu je bila izbrana Policijska akademija v Tacnu. Upoštevalo pa se je še mnenje združenja glede plačila izobraževanja. Šolanje se financira v razmerju 50% občina, 50% država. Zaradi izkušenj, ki smo jih imeli pri usposabljanju po ZP-1, smo pripravljavce usposabljanja na policijski akademiji opozorili, da bodo morali biti termini usposabljanja določeni vnaprej in to za vsaj pol leta.

Pravilnik o strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja občinskih redarjev je bil sprejet pravočasno, saj se je v jeseni 2007 začelo prvo usposabljanje.

V letu 2008 je pri objavi razpisa za IV. generacijo prišlo do nerazumne odpovedi. Čeprav je bilo decembra 2007 na seji ZORS s strani organizatorja usposabljanja zagotovljeno, da usposabljanje bo. Povedali so, da bo samo en razred zaradi prostorskega pomanjkanja. Povedali smo jim, da bo od sedaj naprej verjetno samo po en razred od 15 do 20 kandidatov. Po burnih reakcijah občin, ki so prijave kandidate SOS in ZORS, je Policijska akademija določila nov termin - 16. februar 2009, vendar na Kotnikovi v Ljubljani.

ZORS je vodstvo izobraževanja ponovno seznanil, da naj pripravijo letni program izobraževanja. Vsako leto naj razpišejo termin, ki naj se začne septembra. S tem bodo občine imele dovolj časa, da po sprejemu proračuna in kadrovskega načrta izpeljejo javne natečaje za izbiro kandidatov in jim do takrat že napravijo v uniforme. Okvirno je bila sprejeta tudi spodnja meja kandidatov, ki mora biti prijavljena. Predvideva se 10% fluktuacija kadra, zato je bil predlog, da je spodnja meja 10 prijavljenih kandidatov.

ZAKLJUČEK

Menimo, da je usposabljanje občinskih redarjev potrebno, dosedanje usposabljanje vseh treh generacij je pokazalo, da so tudi kandidati v večini pokazali veliko mero zanimanja in interesa. Večinoma so bili tudi zadovoljni s pridobljenim znanjem in veščinami.

Zato je intenzivno treba delati na področju izobraževanja in praktičnega usposabljanja OR, da bodo lahko dana jim pooblastila izvajali strokovno, zakonito in učinkovito, predvsem na področju ZVJRM in ZVCP-1.

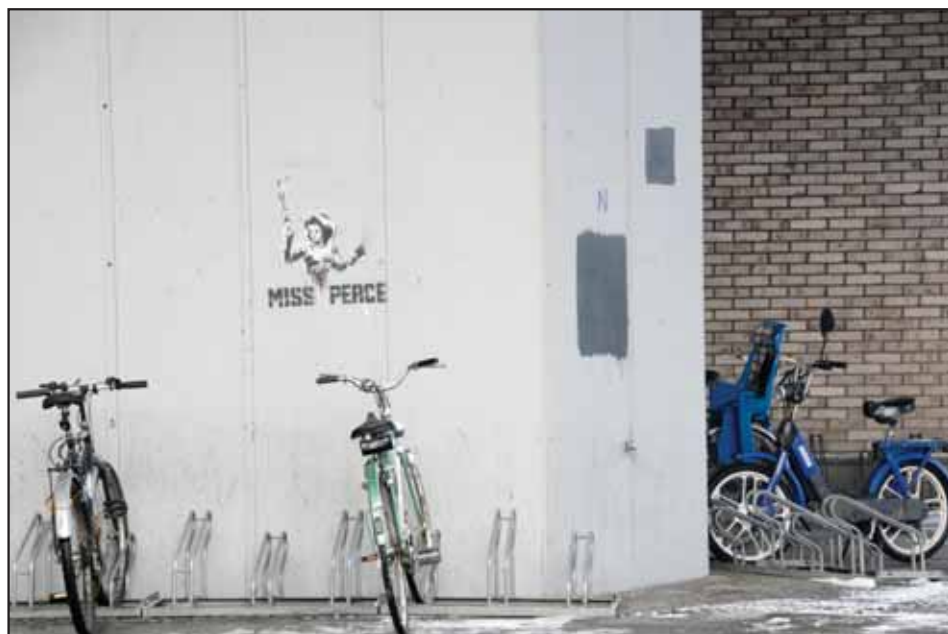
Za vse to sta v prvi vrsti potrebna soglasje in podpora na občinskem in državnem nivoju. Država zato, da bo z ustreznimi zakonodajo in podzakonskimi predpisi uredila delovanje občinskih redarjev, občine pa, da bodo občinskim redarjem zagotavljale možnosti izobraževanja in usposabljanja z njihovega področja.

Denar pri zagotavljanju varnosti v lokalni skupnosti in pri usposabljanju občinskih redarjev NE SME BITI OVIRA.

LITERATURA

- Pravilnik o enotni uniformi, označbah in službeni izkaznici občinskih redarjev. Ur. list RS, št. 103/07.
- Pravilnik o opremi in načinu uporabe opreme občinskih redarjev. Ur. list RS, št. 78/07.
- Pravilnik o strokovnem usposabljanju in preizkusu znanja občinskih redarjev. Ur. list RS, št. 78/07.
- Zakon o lokalni samoupravi. Ur. list RS, št. 72/93, 6/94 U-I-13/94-65, 45/94 št. U-I-13/94-65, 57/94, 14/95, 20/95 U-I-285/94-105, 63/95 ORZLS19, 9/96 U-I-264/95-7, 44/96 U-I-98/95, 26/97, 70/97, 10/98, 68/98 U-I-39/95, 74/98, 59/99 U-I-4/99, 70/00, 87/01, 51/02, 108/03 U-I-186/00-21, 72/05, 100/05, 21/06 U-I-2/06-22, 60/07, ZLS-UPB2 94/07.
- Zakon o občinskem redarstvu (ZOred). Ur. list RS, št. 139/06.
- Zakon o policiji Z-Pol. Uradni list RS, št. 49/98, 66/98, 93/01, 52/02, 56/02, U-I-272/98 Uradni list RS, št. 48/03, 79/03, 110/03
- Zakon o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1). Ur. list RS, št. 70/06.

Boris Sodja

Predšolska vzgoja med obči delo še ni dokončano

Slovenski sistem predšolske vzgoje kot ga poznamo danes, izvira še iz časov socializma, ko je bil poglavitni cilj takratne politike omogočiti ekonomsko neodvisnost žensk, ki je temeljila na konceptu polne zaposlenosti. Vendar je bil ta cilj že v začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja dopolnjen s ciljem omogočiti najboljšo možno socializacijo, razvoj in vzgojo vsem predšolskim otrokom.

no in državo -

Število javnih vrtcev in vključenih otrok v programe predšolske vzgoje je v Sloveniji ves čas naraščalo, največjo rast pa beležimo v zadnjih štirih letih, ko je bila zabeležena povprečna rast 2,1 odstotka na leto (Statistične informacije št. 43, 2007). Obenem so ves čas tekla tudi prizadevanja po zagotovitvi različnih aspektov kakovosti in vsebine javnega sistema predšolske vzgoje. Vendar bi bilo prezgodaj trditi, da je delo na tem področju zaključeno. Kljub vsem vloženim naporom lahko rečemo, da na lokalni ravni še vedno obstajajo opazne razlike tako na področju dostopnosti (ekonomske ali fizične) kot tudi glede tega, kaj lahko javni vrtec ponudi otrokom in staršem. V Sloveniji je država tista, ki določa splošne cilje politike predšolske vzgoje, medtem ko je ustanoviteljstvo in financiranje v pristojnosti lokalnih skupnosti. Slovenija pa je razdeljena na veliko število občin, ki se zelo razlikujejo - tako po velikosti, številu prebivalstva, obsegu sredstev, s katerimi razpolagajo, in tudi po ciljih oziroma prioritetah, ki jih dajejo posameznim področnim politikam. Te razlike ne pomenijo nujno nekaj slabega, saj obstaja v Sloveniji težnja po decentralizaciji in splošni cilj, da je potrebno storitve pripeljati čim bližje uporabniku. Ta proces daje občinam tudi več moči in več prostora za finančne manevre. V nadaljevanju bi se rada dotaknila predvsem dveh vprašanj, ki sta v zadnjem času stopili v ospredje interesa akterjev na področju predšolske vzgoje.

Kot sem že omenila, je država preko zakonov in predpisov obdržala določeno stopnjo vpliva na področje predšolske vzgoje. Financiranje pa je v večji meri prepuščeno proračunom lokalnih skupnosti in staršem. Država je z zadnjo spremembo zakonodaje sicer pripeljala določene obveznosti v državni proračun, vendar predvsem v obliki ukrepov, ki so usmerjeni le na določeno skupino prebivalstva. S spremembo Zakona o vrtcih je država s 1. septembrom 2008 prevzela plačevanje prispevkov staršev za vsakega drugega in naslednjega otroka, vendar le tistim, ki imajo istočasno v vrtec vključena dva otroka ali več otrok, in sicer ne glede na dohodek družine. Ta ukrep je v nekaterih okoljih povzročil nezadovoljstvo med starši, saj se je zgodilo, da starši, ki so po dohodkih uvrščeni v isti plačilni razred, za enega otroka plačajo več, kakor starši, ki imajo v vrtec

vključenih več otrok. Nekatere lokalne skupnosti so nezadovoljstvo med starši poskusile pogasiti tako, da so uvedle dodatne olajšave tudi za starše, ki imajo v vrtec vključenega le enega otroka. Ker ne gre za enoten ukrep vseh občin, to znova povzroča neenak položaj med starši in negira princip enake dostopnosti - ne glede na občino stalnega prebivališča.

Naslednje vprašanje se nanaša na model oziroma obliko financiranja javnega vrtca. Pred spremembo Zakona o vrtcih so občine lahko tolmачile 28. člen zakona tudi tako, da so sredstva vrtcu zagotavljale po posameznih namenih, in sicer za plače, materialne stroške in živila. Ta model so uporabljale predvsem večje občine, z večjim številom vrtcev, npr. Ljubljana, Maribor pa tudi občine z večjim številom enot vrtcev pri osnovnih šolah, na primer občina Brežice. Nekatere občine pa sredstva vrtcem zagotavljajo na podlagi računa ali zahtevka vrtca za razliko med prispevkom staršev in ceno programa. Tak model prevladuje v manjših občinah in tudi v večjih občinah, kjer imajo javni vrtec organiziran kot enoten zavod, na primer v občini Ptuj.

Sprememba zakona je šla v smeri slednjega modela, in sicer določa: »iz proračuna občine se vrtcem zagotavljajo sredstva v višini razlike med ceno programov in plačilom staršev«.

Zakon pa obenem določa, da občina, ki je ustanoviteljica več vrtcev, lahko sprejme sklep, v katerem določi enotno ceno za enake programe, ki velja za vse vrtce kot osnova za plačilo staršev. Vendar to pomeni, da bi lahko enotno ceno določile samo občine, ki imajo predšolsko vzgojo organizirano v le enem zavodu. Namreč, kadar je na območju občine ustanovljenih več zavodov, enotna cena pomeni, da bi zavodi, ki imajo ekonomsko ceno višjo od enotne cene, dobili premalo sredstev, zavodi, katerih cena je nižja od enotne, pa več sredstev, kot bi jih prejeli, če bi se financirali po ekonomski ceni. Takim občinam torej preostane le varianta financiranja na podlagi ekonomskih cen. Na ta način se občina znajde v položaju, da ima za istovrstni program v vrtcih določenih nekaj različnih cen. Če pogledamo hipotetični primer občine s 16 zavodi: recimo, da vsak zavod izvaja program za otroke prvega starostnega obdobja,

drugega starostnega obdobja, ima pa tudi kombinirane oddelke. To pomeni, da bi bilo potrebno za programe predšolske vzgoje v tej občini določiti kar 48 različnih ekonomskih cen, za vsak zavod in za vsak program svojo ceno.

Zaključimo lahko, da kljub prevladujoči dobri praksi, delo na področju politike predšolske vzgoje še ni zaključeno. Kot smo videli, nacionalna zakonodaja in podpora državnega proračuna še vedno ne zagotavljata enako raven dostopnosti do javnih storitev predšolske vzgoje. Predvsem je potrebno zgraditi družbeni in politični konsenz glede instrumentov politike predšolske vzgoje, zagotoviti večjo podporo države in pomoč lokalnim skupnostim. Država naj bi s področno zakonodajo omogočila enake pogoje financiranja tako za občine kot tudi za starše, ne glede na to, ali gre za vključenega prvega ali naslednjega otroka.

Mag. Božena Devčić

Poti in stranpoti slovenske

Slovenska lokalna samouprava, ki je zamenjala komunalni sistem, je bila uvedena z Ustavo RS, ki je bila sprejeta konec leta 1991. Za njeno udejanjenje so bili sprejeti številni zakoni, na čelu z Zakonom o lokalni samoupravi. Ta zakon je krovni zakon za področje lokalne samouprave in je značilen tudi po tem, da je bil največkrat spreminjan in dopolnjevan. V ZLS so pogosto posegali Ustavno sodišče RS, državni zbor in v njegovem okviru še posebej županski lobi. Nekatere spremembe ZLS pa je predlagala stroka zaradi ugotovljenih problemov v praksi delovanja novih občin, manj pa iz doktrinarnih razlogov, ker doktrina slovenske lokalne samouprave še ni izoblikovana in potrjena s strani države.

lokalne samouprave

Uvajanje lokalne samouprave so spremljale tudi težave zaradi nesoglasij pri pripravi potrebne zakonodaje, pa tudi zaradi novih vrednot in načinov delovanja, ki jih ni mogoče sprejeti v kratkem času. Začetne težave v delovanju organov občin so bile odpravljene, stroka pa je pripravila strokovne podlage za uvedbo pokrajin. V Svetu Evrope (SE) so nastali novi dokumenti in usmeritve za področje lokalne in regionalne samouprave, sprejeta so bila Priporočila Sveta Evrope glede lokalne in regionalne demokracije v Sloveniji. Slovenija je l. 1993 postala članica SE, maja 2004 pa polnopravna članica EU. Sprejeti so bili Zakon o glavnem mestu, novi zakoni s področja javne uprave, ki vplivajo tudi na položaj občin, njihovih organov in uprave idr.

Leta 1996 je bila ratificirana Evropska listina lokalne samouprave (MELLS), leta 2003 pa še Evropska okvirna konvencija o čezmejnem sodelovanju teritorialnih skupnosti ali oblasti.

V letu 2004 je bil v zakonodajni postopek vložen nov ZLS, ki naj bi odpravil nekatere kazuistične in druge rešitve starega ZLS, prinesel nekatere novosti in bil, nomotehnično gledano, modernejši oz. primerljivi s podobnimi zakoni v tujini. Naletel je na odpor predvsem županov-poslancev, ki so bili npr. proti nezdržljivosti funkcij poslanca in župana. Zakon je bil umaknjen.

Leta 2006 so bile sprejete ustavne spremembe, ki naj bi omogočile uvedbo pokrajin in s tem decentralizacijo Slovenije. Leta 2006 smo na neposrednih lokalnih volitvah izvolili 210 županov in člane 210 mestnih oziroma občinskih svetov. Število občin je naraslo s prvotnih 147 (1994) na 210 (2006). Sprejet je bil nov Zakon o financiranju občin, ki je začel veljati 1. jan. 2007. Ustavno sodišče je nekatere njegove člene razveljavilo, »popravljeni« ZFO pa tudi ne ustreza.

Pojavljajo pa se tudi nove težave in problemi, pri čemer resno skrb povzroča dejstvo, da je lokalna samouprava v RS še naprej vsebinsko in finančno pod odločilnim pokroviteljstvom države.

AKTUALNI PROBLEMI

V razpravi o lokalni samoupravi v RS sta ves čas prisotni dve nasprotni struji, centralistična in regionalistična oziroma decentralistična. Najbolj sporna točka je bil t. i. regionalizem. Gre za vprašanje ene ali dveh ravni lokalne samouprave v RS. Pri nastanku novih občin pa je šlo za vprašanje, ali naj bi imeli občine z velikimi ali z majhnimi pristojnostmi oz. velike ali manjše občine. Bistvo razhajanj je bilo v tem, ali bo Slovenija imela močno lokalno samoupravo, ki bi bila ustrezna protiutež državnemu centralizmu, ali pa šibko lokalno samoupravo, ki bi omogočala centralistično upravljanje države. Glede teh dilem ni bilo v nacionalni politiki nikoli doseženo soglasje, na podlagi katerega bi se v ustavo in nato v ZLS lahko zapisale jasne in čiste formulacije o lokalni samoupravi (Šmidovnik). Sprememba pa je nastala v letu 2006, ko so parlamentarne stranke v državnem zboru dosegle veliko soglasje o potrebnosti sprememb ustave na področju lokalne samouprave, ki jih je državni zbor sprejel na junijski seji. Sprejeta rešitev rešuje temeljne napake dotedanje ureditve.

Položaj naših županov premočan in v nasprotju z nekaterimi načeli MELLS

Veljavna ureditev razmerij med občinskimi sveti in župani pri nas ni v skladu z MELLS¹. Prav tako ni v skladu s stališčem slovenskih pravnih teoretikov, ki sodijo, da je v lokalni skupnosti zaradi njene narave najpomembnejše odločanje v predstavnih organih teh skupnosti, ne pa v organih, ki skrbijo za izvrševanje odločitev predstavnškega telesa. Za lokalno samoupravo je temeljno odločanje po predstavniskem organu. Razmerja med občinskim svetom in županom so se zaradi sistema volitev župana (neposredne volitve) pokazala kot problematična.

Župan ima danes že čez deset funkcij na lokalni, državni in bodoči pokrajinski ravni. Te funkcije so: izvršilna; je lahko hkrati župan in poslanec; predstavnika - predstavlja občino in občinski svet; sklicuje in vodi seje občinskega sveta; predlagalna - edini predlagatelj proračuna in zaključnega računa; imenuje in razrešuje direktorja občinske uprave in podžupana;

predstojniška - je predstojnik občinske uprave; je varuh zakonitosti v občinskem delovanju; druga stopnja v upravnem odločanju o občinskih izvirnih pristojnostih; protokolarne naloge; predstavljanje občine v združenjih občin, zvezah občin, svetih upravljanja lokalnih javnih služb; član KOS pri načelniku upravne enote; pooblastila v izrednih razmerah; v bodoče naj bi bil še član Sveta občin v pokrajini.

Županski položaj je pravno in dejansko premočan, vloga občinskih svetov kot najvišjih organov odločanja v občinah pa ni realizirana. Razmerja med obema organoma, občinskim svetom na eni in županom na drugi strani, so v veljavni ureditvi in praksi izrazito odvisna od župana. Člani občinskih svetov in župani tudi bolj poslušajo svoje politične centrale v Ljubljani kot prisluhneje konkretnim zahtevam, potrebam in interesom konkretnih ljudi v konkretni občini. Tudi ni nobenih uresničenih sankcij za nemoralno in tudi nezakonito ravnanje občinskih funkcionarjev v času njihovega mandata. ☒

¹»Lokalna samouprava označuje pravico in sposobnost lokalnih oblasti, da v mejah zakona urejajo in opravljajo bistveni del javnih zadev v okviru svojih nalog in v korist lokalnega prebivalstva. To pravico uresničujejo sveti ali skupščine, ki jih sestavljajo člani, izvoljeni s svobodnim in tajnim glasovanjem na podlagi neposredne, enakopravne in splošne volilne pravice, in imajo lahko izvršilne organe, ki so jim odgovorni. Te določbe na noben način ne vplivajo na reševanje zadev tudi na zborih državljanov, referendumih ali kakšni drugi obliki neposredne udeležbe državljanov, kjer to dopušča zakon.« (3. čl. MELLS)

Korupcija na občinski ravni

Tudi za Slovenijo velja, da je korupcija na lokalni ravni resen problem². Korupcija je ena od oblik neetičnega delovanja, ki hkrati praviloma pomeni tudi protipravno delovanje in kršitev temeljnih pravnih načel, zlasti načela enakosti pred zakonom. S tem korupcija zmanjšuje zaupanje v pravni sistem in odpira vrata drugim sredstvom za uresničitev ciljev. Delovanje občin je urejeno s številnimi pravnimi predpisi, ki vsebujejo načela in pravila za izvajanje njihovih pristojnosti. Analiza njihove vsebine kaže, da so ob njihovem doslednem spoštovanju dane vse možnosti za preprečevanje in boj proti korupciji.

Ljudje presoajo celotni javni sektor, ki naj bi bil odprt in pregleden, na podlagi tistega, s čimer se srečujejo vsakodnevno na kraju prebivanja. Lokalna (samo)uprava v občini jim je najbližja raven, ki jo najlažje spremljajo in nadzirajo ter v njej najkonkretnije uresničujejo svojo pravico do soodločanja o javnih zadevah. Etika javnih uslužbencev in lokalno izvoljenih predstavnikov pa je prvi pogoj za učinkovito lokalno demokracijo.

Inštitut za lokalno samoupravo pri Fakulteti za upravo je pripravil priročnik *Etično upravljanje občin*, ki je nastal kot posledica usmeritev SE. Slovenski priročnik, ki vsebuje tudi Model kodeksa etičnega upravljanja občine, tako pomeni tudi izpolnitev obveznosti do SE in njegovih usmeritev na področju javne etike in dobrega upravljanja lokalnih skupnosti. Občine so omenjeni priročnik v glavnem obšle, le dve

občini pa sta sprejeli kodeksa etičnega upravljanja občine (Žužemberg in Cankova).

(Ne)udeležba državljanov v javnem življenju lokalnih skupnosti

Udeležba državljanov v javnem življenju njihovih lokalnih skupnosti je značilnost demokracije. Nizka stopnja udeležbe v demokratičnem procesu je zaskrbljujoč znak in činitelj, ki prizadeva delovanje lokalne demokracije. Ljudje v mnogih evropskih državah izgubljajo zaupanje v javne oblasti tudi na lokalni ravni.

Soodločanje občanov v javnih zadevah izhaja neposredno iz ustavne pravice državljanov sodelovati pri upravljanju javnih zadev. Neposredna demokracija je izredno pomembna za sprejemanje državnih odločitev, še toliko pomembnejša pa je za odločanje v okviru lokalne samouprave. Možnost občanov, da neposredno odločajo, tudi povečuje njihovo zanimanje za sodelovanje pri zadevah lokalne samouprave in s tem krepi njeno učinkovitost. Čeprav lokalno samoupravo izvajajo predvsem demokratično izvoljeni organi, taka ureditev ne sme omejevati pravice občanov do neposrednih oblik odločanja. Oblike neposrednega odločanja so eden temeljnih elementov lokalne samouprave. Pri nas je ta del lokalne demokracije zanemarjen.

SE opozarja, da je treba nameniti veliko pozornosti komunikaciji med oblastmi in državljani ter spodbujati lokalne funkcionarje, da poudarjajo pomen sodelovanja državljanov

in skrbno preučijo njihove zahteve in pričakovanja, tako da se bodo lažje odzvali na njihove potrebe. Zagotoviti je treba, da neposredna udeležba resnično vpliva na odločanje in da so državljani dobro obveščeni o učinku svoje udeležbe in da so rezultati jasno opredeljeni. Redno je treba zbirati informacije o sodelovanju različnih skupin državljanov in ugotoviti, ali so skupine, kot so ženske, mladina, materialno ogrožene družbene skupine in posamezne poklicne skupine, premalo zastopane v izvoljenih organih in/ali igrajo zelo majhno ali sploh nobene vloge pri volilnih in neposrednih oblikah udeležbe/sodelovanja.

Pokrajine

Temeljni cilj uvedbe pokrajin je učinkovito in pregledno upravljanje za zagotavljanje kakovostnih storitev za lokalno in regionalno prebivalstvo. Gre za povezanost nove enote teritorialne samouprave z vsebinskimi vprašanji, zlasti z dobrim upravljanjem, ki bo v korist tam živečega prebivalstva.

Pokrajine kot obvezna druga raven lokalne samouprave bodo zelo pomembne za decentralizacijo Slovenije in s tem uresničevanje načela subsidiarnosti kot temeljnega načela za ureditev razmerij med državo in poddržavnimi ravnimi oblastmi. Morali pa bi razdružiti oz. ločiti lokalno samoupravo od regionalne politike, ker gre za dve različni področji in je bila njuna združitev v Službi Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko neupravičena.

² Najbolj pogosto zaznane metode; zloraba položaja, statusa, politične moči, moči odločanja in drugo, kar lahko v ozadju pogojuje dane, zahtevane ali pričakovane posredne ali neposredne koristi. Največ korupcije je zaznati pri javnih naročilih. Sledi področje javnih služb in prostora/gradenj. Več korupcije je v večjih občinah, kjer je več denarja in manj neposrednega nadzora. Glej: Korupcija na občinski ravni: zaključno poročilo internega raziskovalnega projekta. Ljubljana: Fakulteta za upravo, 2006.

To se je odražalo tudi pri delu in rezultatih na obeh področjih. V zadnjem mandatnem obdobju je prevladovala regionalna politika - v povezavi s strukturnimi skladi EU - področje lokalne in pokrajinske samouprave pa je bilo strokovno in politično zanemarjeno, kar se je odrazilo tudi v propadlem referendumu za ustanovitev 13+1 pokrajin ter v marsičem problematični ostali »pokrajinski« zakonodaji. K tej so dali posamezniki in Služba Vlade RS za zakonodajo na desetine pripomb in predlogov, ki niso bili upoštevani. Omenjena služba je upravičeno opozorila predlagatelja, da »je opaziti tendenco omejevanja prenesenih pristojnosti v izvorno pristojnost pokrajin, kar izraža po eni strani nerazumevanje pojma lokalne samouprave, po drugi strani pa še posebej pomena prenosa nalog v izvorno pristojnost pokrajin. Na nekaterih področjih si ministrstva pridržujejo pravice soglasja ali pritrditve k določenim aktom pokrajinskih organov. To je v nasprotju z doktrino lokalne samouprave in z MELLs.« Ugotovljeno je tudi, da predvidenim prenosom številnih nalog na pokrajine ne sledijo (hkratni) prenosi finančnih sredstev za njihovo izvajanje (načelo koneksitete).

Aktivnosti Sveta Evrope na področju lokalne in regionalne samouprava

Razprava o slovenski lokalni samoupravi ne sme mimo prizadevanj SE na tem področju. V zadnjih letih se SE osredotoča zlasti na vprašanja regionalizma v državah članicah, uresničevanja načela subsidiarnosti in z njim povezane decentralizacije, etike v javnem upravljanju na lokalni ravni, udeležbe državljanov v lokalnem javnem življenju, lokalnega menedžmenta, kriterijev za ustanovitev lokalnih in regionalnih skupnosti idr. V tem času je v žarišču razprav tudi vprašanje, kakšen pravni dokument o regionalni samoupravi naj sprejme SE (konvencijo ali priporočilo). SE je v zadnjih letih uvedel še nekaj novosti kot npr.:

“Teden lokalne demokracije”, ki naj bi služil kot promocijsko orodje za lokalno demokracijo v državah članicah SE. Pri tem skupnem projektu SE in CLRAE, ki je naletel na pozitiven odmev (podprla ga je tudi ministrska konferenca SE v Valenciji (oktober 2007), pomembno vlogo pri njegovem uresničevanju igrajo združenja lokalnih oblasti in lokalne skupnosti same. Teden lokalne demokracije naj bi potekal enkrat letno, vključujoč 15. oktober, ko je bila odprta za podpis MELLs, ki mora biti s svojimi načeli v središču pozornosti tega tedna. Sodelovali pa naj bi lokalni funkcionarji, javni

uslužbenci v lokalnih upravah in državljanji, pa tudi povabljeni člani Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti SE. Vsebina tedna naj bi se nanašala na demokratično udeležbo, javne službe v službi državljanov, institucije in mehanizme lokalnega odločanja itd. Poseben poudarek naj bi bil dan tudi vključevanju mladih - mladinski sveti, lokalni dogodki za šole idr.

Strokovni center za reformo lokalne samouprave pri SE, ki je bil ustanovljen l. 2006, stremi za krepitev zmožnosti lokalnih oblasti za upravljanje lokalnih zadev, pri čemer ugotavlja, sprejema in razvija orodja iz najboljših evropskih izkušenj. Pripravlja različna orodja in programe, ki so dostopni zainteresiranim lokalnim oblastem.

Osnova programa dela Evropskega odbora zalokalno in regionalno demokracijo (CDLR) za obdobje 2008-2010 je budimpeštanska Agenda (februar 2005) za obdobje 2005-2010, katere uresničevanje je bila tudi tema konference v Valenciji (oktober 2007). CDLR naj bi pregledoval eno za drugo štiri tematska področja: (1) demokratična participacija in javna etika, (2) pravni okvir in institucionalna struktura, (3) lokalne in regionalne finance ter javne službe, in (4) čezmejno sodelovanje.

Strategija za prenovitev in dobro upravljanje, ki jo je sprejel Odbor ministrov SE, je nova pobuda za mobiliziranje državnih in lokalnih oblasti za dobro upravljanje lokalnih skupnosti, ki bo v središču lokalne demokracije vedno postavljalo prebivalce in njihove potrebe. Gre za dvanajst načel³, ki vodijo k temu cilju. ☞

³ Ta načela so: pošteno vodenje volitev, predstavljanje in participacija, da bi zagotovili realne možnosti za vse državljane, da so vključeni v lokalne javne zadeve; odgovornost, da bi zagotovili, da se lokalna oblast sooči z legitimnimi pričakovanji in potrebami državljanov; učinkovitost in zmožnost, da bi zagotovili, da se cilji dosežejo z najboljšo uporabo virov; odprtost in preglednost, da bi zagotovili javni dostop do informacij in krepili razumevanje, kako so upravljane javne zadeve; vladavina prava, da bi zagotovili poštenost; etično upravljanje, da bi zagotovili, da je javni interes pred zasebnim interesom; pristojnost in sposobnost, da bi zagotovili, da so lokalni predstavniki in uslužbenci dobro pripravljene za opravljanje svojih dolžnosti; inovativnost in odprtost za spremembe, da bi zagotovili, da koristi izvirajo iz novih rešitev in dobrih praks; sonaravnost in dolgoročna usmerjenost, da bi računali z interesi bodočih generacij; finančni menedžment, ki naj zagotovi produktivno rabo javnih sredstev; človekove pravice, kulturna različnost in socialna kohezija, da bi zagotovili, da so vsi državljani zavarovani in spoštovani in da ni nihče diskriminiran ali izključen; odgovornost, da bi zagotovili, da lokalni predstavniki in uslužbenci prevzemajo odgovornost za svoja ravnanja.

Zaključek

Izhajajoč iz navedenega menim, da bi nova oblast morala posvetiti kar največjo pozornost posvetiti tem vprašanjem:

- pokrajinizacija Slovenije: kritičen pregled in poprava pripravljene zakonodaje z vidika, da je temeljni namen ustanovitve pokrajin v Sloveniji decentralizacija oblastnih funkcij in prenos upravljanja pomembnega dela javnih nalog ter javno finančnih sredstev z državne na pokrajinsko raven. S tem pa je povezano tudi vprašanje optimalnega števila pokrajin, pri čemer predlogu za uvedbo štirinajst pokrajin največji del stroke nasprotuje in za to navaja tehtne razloge (vplivi globalizacije, regionalizma oziroma regionalne pripadnosti in geografske raznolikosti Slovenije). Predlog členitve na osem srednje velikih (z vidika Slovenije) pokrajin je bil po strokovnih kriterijih za geografsko, prebivalstveno, urbano in

gospodarsko sestavo Slovenije ovrednoten kot najprimernejši.

- na temelju kritične neodvisne strokovne analize dosedanjega razvoja lokalne samouprave v RS pripraviti spremembe in dopolnitve zakonodaje (ZLS, ZFO in drugi), ki ureja vlogo in položaj občine kot temeljne samoupravne lokalne skupnosti. Gre zlasti za spremembe sistema financiranja občin (zlasti vprašanje lastnih davčnih in drugih virov), kritičen pregled pristojnosti občin, odpravo združljivosti državnih in lokalnih funkcij, krepitev udeležbe prebivalcev pri odločanju v občini idr.
- evropski standardi in načela: vse potrebne zakonske in druge spremembe je treba vedno motriti tudi z vidka evropskih standardov, ki jih vsebujejo MELLs, pa tudi številni drugi dokumenti SE in EU (npr. stališča Odbora regij). Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in aktualna ministrica za to področje pa bi morali redno obveščati državne in lokalne organe ter javnost tudi o

obveznostih RS na področju lokalne/pokrajinske samouprave, ki izhajajo iz obravnavanih dokumentov in usmeritev SE in EU. Pričakovati je tudi, da se povrne zaupanje politike v stroko in vzpostavi pravi dialog tudi na tem področju.

Dr. Stane Vlaj

Foto: projekt »Gospodarski razvoj lokalne samouprave«; nosilec je bila občina Miren-Kobilje (ranjeveca)

Pismo predsedniku Vlade RS Borutu Pahorju

Predsednik Skupnosti občin Slovenije je na predsednika Vlade RS Boruta Pahorja ob informaciji, da je Vlada RS na svoji seji 12. februarja 2009 sprejela Predlog zakona o začasnem znižanju plač funkcionarjem, v katerem je predlagala znižanje plač iz plačne skupine A - funkcionarji za 4 %, naslovil pismo, v katerem je problematiziral način obravnavanja plač funkcionarjev na lokalni ravni. Predlagana sprememba namreč zadeva tudi 228 županij in županov ter podžupanij in podžupanov, vrednost prihranka z naslova njihovih plač pa je ocenjena na 312.300 EUR. V pismu je bila poudarjena ocena skupnosti, da je to, da so občine za obravnavo in sprejem predloga Zakona o začasnem znižanju plač funkcionarjem izvedle iz medijev, nesprejemljivo. Opozorjeno je bilo, da ne glede na težavne razmere, ko je potrebno in bo potrebno sprejemati težke in marsikdaj boleče odločitve, ni mogoče zanemariti in odmisлити demokratičnih standardov in procedur, ki omogočajo in zahtevajo participacijo v zakonodajnih procesih tistih, o katerih te zakonodajne materije odločajo. V zvezi s samim predlogom o znižanju plač vsem funkcionarjem in tako tudi županjam in županom ter podžupanjam in podžupanom je bilo poudarjeno, da bi bilo potrebno predlagano rešitev temeljito razmisliti, še zlasti zato, ker gre za nekritični uravnilovski pristop, katerega učinek bo za javne finance - vsaj na lokalni ravni - tako rekoč povsem zanemarljiv. Opozorjeno je bilo tudi, da so tako županje in župani kot Skupnost občin Slovenije že vrsto let opozarjali, da je delo županij in županov ter podžupanij in podžupanov izrazito podcenjeno, upoštevajoč pri takšni oceni dejansko odgovornost, kot jo določajo veljavni predpisi s številnih področij, ki sodijo v pristojnost občin kot temeljnih samoupravnih lokalnih skupnosti. Dejstvo je, da so bili poklicni funkcionarji na lokalni ravni vse od pričetka delovanja občin v letu 1995 v zelo neugodnem položaju - vsaj kar se tiče vrednotenja njihovega dela. Na kar se je ob uveljavitvi tako uravnilovskega pristopa popolnoma pozabilo, namreč to, da je bilo delo funkcionark in funkcionarjev na lokalni ravni kar nekaj let popolnoma neustrezno vrednoteno. Prav tako tudi dejstvo, da se je šele pred tremi leti z določitvijo plačnih razmerij za funkcionarke in funkcionarje na lokalni ravni nekoliko korigiralo izrazito neugodno razmerje,

odprava nesorazmerja pa naj bi se šele zaključila z iztekom tega leta. Tudi zato je predlagana rešitev Vlade RS neustrezna. Poudariti je treba tudi to, da so ob vse večjem obsegu finančnih obveznosti, ki so naložene lokalnim skupnostim, županje in župani vseh slovenskih občin morali že doslej iskati kar najbolj racionalne in pretehtane rešitve ter izvajati varčevalne ukrepe na mnogih področjih. Prav zato ni mogoče pristati na uravnilovski pristop glede zniževanja osnovnih plač, kot ga predlaga Vlada RS.

Ob zavedanju težkega finančnega stanja ter velike odgovornosti, ki jo nosi vlada, pa je bilo predlagano, da v duhu Evropske listine o lokalni samoupravi z morebitnim interventnim zakonom vlada ne posega samovoljno v obstoječa plačna razmerja funkcionarjev na lokalni ravni. Za pričakovati je, da bi v dani situaciji vlada pripravila priporočila o ravnanju tudi funkcionarjem na lokalni ravni, nikakor pa ne posega, ki zmanjšuje avtonomnost odločanja lokalne ravni.

Skupnost občin Slovenije je tako predlagala vladi spoštovanje demokratičnih načel in konstruktivno sodelovanje v okviru veljavne zakonodaje na področju vseh lokalnih skupnosti v naši državi. Vlada RS se mora prilagoditi ukrepom, primerljivim z ostalimi evropskimi državami. Ukrepi dodatnega zniževanja plač v javnem sektorju, ki se je komaj uveljavil in delno umiril strasti, je sedaj zagotovo neprimeren ukrep za zmanjševanje porabe javnih financ, ampak bo tak ukrep prej izzval nasprotno učinke od želenih. Preden se gre v takšne ukrepe, tako na področju plač funkcionarjev ter plač v javnem sektorju, je po prepričanju občin potrebno najprej pripraviti temeljito analizo obstoječega stanja in razmejiti panoge, ki niso po delovnih mestih enake, tako kot jih je opredelil nov plačni sistem.

Ivan Pristovnik, Jasmina Vidmar

Karte hrupa in občinske geodetske podlage

Z uvedbo evropske direktive 2002/49/EC (op. tudi END Environmental Noise Directive) oz. natančneje s sprejemom Uredbe o ocenjevanju in urejanju hrupa v okolju (Ur.l. RS 121/04) smo v Sloveniji vpeljali tudi kartiranje hrupa kot nov način ocenjevanja hrupa.

Dobra stran tovrstnega ocenjevanja hrupa je vsekakor dejstvo, da je na ta način območje obdelave v primerjavi s klasičnimi meritvami hrupa na posameznih točkah celoviteje zajeto. Rezultati namenjeni širši javnosti so ponavadi prikazani grafično, v obliki barvnih območij, pri čemer različne barve prikazujejo območja z različnimi ravnmi hrupne obremenitve (običajno so območja podana v pasovih po 5 dBA). Prav tako je pri kartiranju možno podajati rezultate na različnih višinah oziroma celo prikazovati obremenjenost fasad objektov po vertikalni.

Dobra stran kartiranja je tudi določanje konfliktnih območij, kjer prihaja do prekoračevanja mejnih vrednosti hrupa. Tudi konfliktna območja je mogoče prikazati z različnimi barvami, pri čemer barve ponovno prikazujejo višino prekoračevanja. Večje kot je prekoračevanje, večja je težnja po sanaciji takšnih območij.

In: ali so karte hrupa sploh potrebne? Tako Uredba o ocenjevanju hrupa in urejanju hrupa v okolju (Ur.l. RS 121/04) kakor tudi END Direktiva nalagata, da je potrebno do 30. julija 2007 izdelati strateške karte hrupa za poselitvena območja z več kot 250.000 prebivalci, za pomembne ceste z več kot šest milijonov prevozov vozil letno, za pomembne železniške proge, ki imajo več kot 60.000 prevozov vlakov letno in za večja letališča. V nadaljevanju je potrebno izdelati strateške karte hrupa za vsa poselitvena območja z več kot 100.000 prebivalci, za pomembne ceste z več kot tri milijone prevozov vozil letno, pomembne železniške proge, ki imajo več kot 30.000 prevozov vlakov letno in za vsa večja letališča z več kot 50.000 premikov letno, in sicer najkasneje do 30. julija 2012. Na osnovi rezultatov strateških kart hrupa je potrebno nadalje izdelati operativne programe varstva pred hrupom, v katerih je potrebno določiti načine obvladovanja hrupa ter roke, do katerih bo s strani upravljavcev virov hrupa potrebno zagotoviti določen napredek v smislu omejevanja oz. zmanjšanja povišanih ravni hrupa.

Vzporedno z zakonodajo o obvladovanju hrupa v okolju je potrebno upoštevati tudi Zakon o prostorskem načrtovanju (Ur.l. RS 33/07), ki v 95. členu navaja, da morajo občine sprejeti prostorski načrt najkasneje v 24 mesecih po uveljavitvi Pravilnika o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega prostorskega načrta ter pogojih za določitev območij sanacij razpršene gradnje in

območij za razvoj in širitev naselij (Ur.l. RS 99/07). Ta v 25. členu med drugim navaja, da je potrebno pri oblikovanju prostorsko izvedbenih pogojev upoštevati tudi varstvo pred hrupom. Načina, kako mora biti hrup v prostorskih načrtih obdelan, pravilnik posebej ne določa, je pa pričakovati, da na način, ki bo skladen z zakonodajo, po kateri se ocenjuje hrup v okolju oziroma z END direktivo. Iz navedenega torej izhaja, da bo potrebno karte hrupa izdelati pred 30. julijem 2012, kot to določa Uredba o ocenjevanju in urejanju hrupa v okolju (Ur.l. RS 104/04), če bodo seveda občine pri pripravi prostorskih načrtov zasledovale metodologijo izdelave kart hrupa iz uredbe in END direktive.

In zakaj je hrup pomembna sestavina prostorskih načrtov? Vsekakor mora biti prostor pri prostorskem načrtovanju ustrezno opredeljen tudi s stališča hrupa, saj se v nasprotnem primeru dogaja, da se pojavljajo industrijski objekti znotraj spalnih naselij ali obratno, kar prej ali slej privede do konfliktnih situacij. Prav tako smo dandanes priče, da se vrednost nepremičnin meri tudi s tem, v kakšnem okolju se nepremičnina nahaja, pri čemer je nizka raven hrupa prav gotovo pomemben kazalec kvalitetnejšega življenjskega okolja, katerega ljudje enostavno nismo pripravljene zanemariti.

Kaj pa pomanjkljivosti kart hrupa? Če niso dovolj natančne, lahko rezultati prikazujejo stanje, ki ni odraz dejanskega stanja, to pa lahko privede do napačnega prostorskega planiranja. Z njihovo natančnostjo raste njihova uporabna vrednost. Natančnost in točnost kart hrupa izhaja (ob ustreznem preračunu) predvsem iz točnosti vhodnih podatkov. Ti pa so sledeči:

- geodetske podlage oziroma podatki o topografiji in nepremičninah v prostoru,
- merjeni ali izračunani (ocenjeni) podatki o vihin hrupa (npr. industrija, ceste, železnice, letališča).

Natančnost geodetskih podlag je ključnega pomena, pri čemer javno dostopne podlage običajno niso dovolj podrobne v kritičnih detajlih-cestni useki, nasipi ipd.

Zaradi prostorske omejitve se v tem članku v nadaljevanju omejimo le na kvaliteto geodetskih podlag. Geodetski inštitut Slovenije za Geodetsko upravo RS in druge naročnike deluje pri razvoju treh velikih sklopov podatkov: topografskih, nepremičninskih in geodetskih, pri čemer sta za potrebe kart hrupa pomembna predvsem prva dva sklopa: 1) topografski podatki cestne in železniške infrastrukture, digitalnega modela reliefa, hidrografije in vegetacije

2) nepremičninski podatki katastra stavb in delov stavb, registra nepremičnin in zemljiškega katastra

Velja omeniti, da je za kartiranje hrupa potrebno razlikovati, ali gre za izdelavo strateških kart hrupa ali pa za natančno kartiranje hrupa, katerega rezultati se lahko uporabijo za ocenjevanje obremenjevanja okolja po Uredbi o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Ur.l. RS 105/05, 34/05) namesto klasičnih meritev hrupa.

Sedanji splošno dosegljivi geodetski podatki morfologije terena so izdelani s konstantno velikostjo celice digitalnega modela reliefa, kar pomeni, da je lahko za natančno karto hrupa na zelo razgibanem terenu digitalni model reliefa premalo podroben. Za zagotavljanje ustreznosti geodetskih podatkov za karte hrupa je potrebno tudi druge geodetske osnove ustrezno dopolniti (npr. za območja protihrupnih nasipov, ograj in usekov).

Omenjeno zgoščevanje podatkov do sedaj ni bila standardna storitev geodetskih podjetij. Potrebe naročnikov postajajo čedalje večje, zato je Geodetski inštitut Slovenije že razvil tovrstne specializirane storitve. To pomeni zagotovitev ažurnejših podatkov od tistih, ki so javno dostopni, zajem novih podatkov za objekte, ki niso v standardnih bazah, stalno ciklično vzdrževanje sprememb objektov in izdelavo različnih oblik kartografskih prikazov od tematskih in topografskih kart do trirazsežnih dinamičnih modelov za simulacijo sprememb v času in prostoru. Navedene geodetske podlage so poleg tega na voljo občinam tudi za izpopolnitev lokalnih geografskih informacijskih sistemov s podrobnejšimi podatki (sestavine prikaza stanja prostora). V okviru inštituta deluje tudi Izobraževalno središče za geomatiko (ISG), ki poleg ostalih usposabljanj izvaja obvezna izobraževanja za vse geodete z opravljenim posebnim strokovnim izpitom za izvajanje geodetskih storitev v Sloveniji, prav tako pa lahko zagotovi predstavitev geodetskih podlag in kart hrupa uporabnikom.

Iz navedenega je moč razbrati, da so geodetske podlage nepogrešljivi in večnamenski podatki o prostoru, brez katerih ni mogoče racionalno gospodarjenje z občinskimi naravnimi in urbanimi viri. Prikazi kazalcev stanja okolja (hrup, onesnaženost zraka ipd.) v povezavi z geodetskimi podatki bodo v prihodnosti igrali pomembno vlogo pri zagotavljanju kakovosti življenja prebivalcev, saj bodo imeli podlago v natančnih posnetkih dejanskega stanja okolja.

Podjetje
A-PROJEKT, ekologija, projektiranje in inženiring, d.o.o.

Podjetje A-PROJEKT, d.o.o. je specializirano za področja hrupa, akustike in vibracij. Področja našega dela so:

- **projekti varstva okolja** (ocene vplivov na okolje, strokovne podlage za prostorske plane in pridobitve okoljevarstvenega soglasja ...),
- **projektiranje akustičnih rešitev** (protihrupne ograje, pasivna zaščita pred hrupom ...),
- **akustika notranjih prostorov** (dvorane) in **projekti zvočne zaščite objektov**,
- **izvedeniška mnenja** s področja hrupa in vibracij,
- **meritve vseh akustičnih veličin v naravnem okolju in v zaprtih prostorih..** (vse lahko podrobneje najdete na naši internetni strani)

V zadnjem času zajema pomemben del naše dejavnosti kartiranje hrupa skladno z evropsko direktivo 2002/49/EC, katera je vpeljana tudi v slovensko okoljsko zakonodajo. S tega področja je naša največja referenca izdelava karte hrupa za Mestno občino Ljubljana, ki vključuje cestni in železniški promet ter industrijo (IPPC zavezanci).

Za številne metode akustičnih merenj imamo pridobljeno akreditacijo po standardu SIST EN ISO/IEC 17025:2005. Obseg akreditacije je razviden na spletnem naslovu <http://www.sa.gov.si/teksti-1/slo/katalogsi-lp.htm>, pod številko LP-086.

Kontaktne podatki:

A-PROJEKT d.o.o.

Vinarje 110B
 2000 Maribor

mag. Aleš Globevnik, direktor

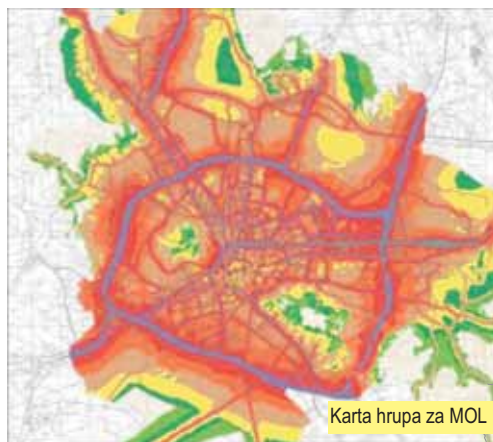
Tel: +386 2 624-0300

Fax: +386 2 624-0301

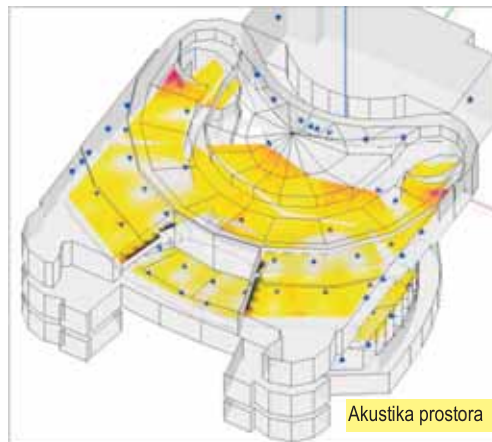
Gsm: +386 41 596-133

e-mail: aprojekt@siol.net

internet: www.aprojekt.si

Karta hrupa za MOL

Akustika prostora

GEODETSKI INŠTITUT SLOVENIJE

Jamova 2, 1000 Ljubljana

tel. 01/200-29-00

e-mail: info@gis.si

Geodetski inštitut Slovenije je vodilni nacionalni javni zavod s področja prostorskih podatkov, geodezije in GPS, kartografije, fotogrametrije, hidrografije in geoinformatike. Ustanovljen je bil leta 1953. Zagotavlja podatke in geoinformacijske storitve za večino ministrstev in drugih javnih organov, pa tudi za zasebni sektor. Od vsega začetka je registrirana raziskovalna organizacija. Za svoje kartografske izdelke je bil Inštitut med drugim nagraden s strani Mednarodne kartografske zveze z dvema zaporednima zlatima priznanjema za odličnost v kartografiji. Ker je eden glavnih razvijalcev prostorskih podatkov v državi, deluje izrazito interdisciplinarno za različne resorje od okolja, obrambe, prometa, kmetijstva, do kulture in regionalnega razvoja. Z Geodetsko upravo RS sodeluje pri razvoju strateških smernic razvoja vseh državnih prostorskih podatkov. Ima lastno Izobraževalno središče za geomatiko.

Sestavine prikaza stanja prostora -geodetske osn
 merilu 1:5.000 (izdelek SIGI 5).

Trirazsežna pre dstavitev geodetskih osnov - osnova za analize in
 načrtovanje (primer stavbnih detajlov za center Ljubljane).

Samo zmanjšanje svetlobnega onesnaževanja ni dovolj

S sprejetjem Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja smo septembra 2007 dobili instrument za omejevanje svetlobnega onesnaževanja okolja. O uredbi je bilo že veliko napisanega, organiziranih je bilo več konferenc in tudi v medijih lahko dnevno spremljamo teme z omenjeno problematiko.

Roki za prilagoditev razsvetljave uredbi se nezadržno bližajo. Do 31.3.2009 morajo upravljavci razsvetljave ministrstvu poslati načrt razsvetljave. Za neizpolnjevanje obveznosti so zagrožene kazni do 12.000 EUR za upravljavca razsvetljave in do 2.400 EUR za odgovorno osebo. Ministrstvo pravilnik, v katerem bo natančno opredeljeno, kaj je potrebno storiti, še pripravlja in bo v kratkem na voljo na spletni strani ARSO. Obstoječo razsvetljavo fasad je potrebno prilagoditi do 31.12.2010, ostalo razsvetljavo pa postopoma do leta 2016. V nadaljevanju si oglejmo, kakšen je smiselni pristop k reševanju omenjene problematike.

Ureditev razsvetljave v skladu z uredbo, ne rešuje učinkovitosti razsvetljave. Sama uredba namreč govori le o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja in predpisuje ciljne vrednosti za razsvetljavo cest in javnih površin glede na porabo električne energije. Ta naj ne bi presegala 44,5 kWh na prebivalca za posamezno področje. Hitro lahko ugotovimo, da s tem kriterijem ne zajamemo pojma kvalitete in učinkovite razsvetljave. Vse prevečkrat se pojavljajo v medijih miti o novi varčni razsvetljavi, kjer so se na določenih področjih zamenjale svetilke z živosrebrevimi sijalkami za svetilke z učinkovitimi visokotlačnimi natrijevimi sijalkami. Takšen poseg res prihrani kar precejšen del energije, vendar so možnosti za učinkovito razsvetljavo bistveno večje. Namreč oba svetlobna vira, tako živosrebrena sijalka

kot visokotlačna natrijeva sijalka, sta na tržišču že več desetletij. Na drugi strani se kot rešitelj vseh problemov vedno bolj pojavljajo LED svetilke. Žal je pri LED svetilkah trenutno v ospredju bolj želja po nečem novem, modernem kot pa dejanska prednost LED razsvetljave. Dejstvo je namreč, da imajo LED svetilke, ki se trenutno ponujajo na slovenskem tržišču, izredno hladno barvo svetlobe (6500 K). Svetilke z LED tehnologijo obstajajo tudi z nižjim barvnim indeksom, vendar je takrat njihova učinkovitost bistveno manjša. Vse večje svetovne organizacije, ki se v Evropi ukvarjajo z razsvetljavo zunanjih objektov, odsvetujejo za zunanjo osvetlitev uporabo virov, kjer je barvni indeks večji od 4000 K. Naj omenimo, da ima trenutno najbolj uporabljena visokotlačna natrijeva sijalka v zunanji razsvetljavi barvni indeks 2000 K (rumena svetloba).

Kakšno vrsto razsvetljave torej izbrati, da bo zadostila vsem kriterijem? Enostaven odgovor žal ne obstaja. Potrebno je obravnavati vsak objekt posebej in za vsak objekt poiskati ustrezne rešitve. Pri tem je potrebno upoštevati še ostale dejavnike, kot so: arhitektura, namembnost osvetlitve in tudi smernice mednarodnih priporočil za razsvetljavo (CIE). Šele z upoštevanjem vseh kriterijev, z dobrim poznavanjem tako svetil in svetlobnih virov lahko dosežemo ustrezne učinke.

Gradnja razsvetljave oziroma saniranje objektov samo v skladu z uredbo je nesmiselna. Nobene koristi ne bo, če bo razsvetljava v skladu z uredbo, na drugi strani pa ne bo služila svojemu namenu. Kar hitro se namreč lahko zgodi, da bodo zaradi nestrokovno pripravljenih projektov razsvetljave določena območja postala popolnoma neprimerno osvetljena, z vidika prometne varnosti pa celo nevarna.

Kaj torej storiti glede na dejstva, da imamo zakonodajo, pravilnik, po katerem se bo izvajal nadzor nad izvajanjem uredbe, pa je še v nastajanju? Najbolje je, da se upravljavci javne razsvetljave problematiki posvetijo celovito, samo izvajanje pa izvajajo po korakih. V nadaljevanju so podani smiselni postopki za sanacijo razsvetljave:

- 1. korak - analiza stanja razsvetljave**
Analiza stanja javne razsvetljave opravljena na terenu. Pri analizi je potrebno poleg popisa karakteristik svetilk poveriti tudi ustreznost pritrditve svetilk in opredeliti vrsto razsvetljave.
- 2. korak - obdelava pridobljenih podatkov**
Podatke pridobljene iz analize je potrebno ustrezno obdelati. Iz končno obdelanih rezultatov že dobimo pregled nad stanjem razsvetljave. Podatke lahko koristno uporabimo za načrt razsvetljave (21. člen Uredbe o MVSOO), ki so ga upravljavci javne razsvetljave dolžni pripraviti do 31.3.2009.
- 3. korak - potrebne meritve na terenu**
Za pripravo koncepta učinkovite razsvetljave so potrebne tudi meritve svetlosti cestišč in osvetljenih fasad objektov. Ti podatki nam poleg priporočil CIE in smernic SDR služijo kot osnova za pripravo novega koncepta razsvetljave. Izmerijo se še električni parametri, tako da dobimo podatek o realni porabi električne energije za razsvetljavo. Podatke o svetlosti fasad objektov in podatki o porabi električne energije za razsvetljavo so prav tako potrebni za načrt razsvetljave.
- 4. korak - priprava akcijskega načrta nove razsvetljave**
Na podlagi do sedaj pridobljenih rezultatov se pripravi akcijski načrt za prilagoditev javne razsvetljave uredbi. Glede na razpoložljiva finančna sredstva se predpiše tudi ustrezní nadzor nad razsvetljavo (Management razsvetljave). Daljinski nadzor nad svetilkami s funkcijami alarmiranja je v vsakem primeru smiselna investicija, saj se bodo pridobljeni podatki dobra osnova za Monitoring razsvetljave (22. Člen Uredbe o MVSOO).
- 5. korak - izdelava potrebne dokumentacije**
Glede na namembnost razsvetljave se opravijo tudi ustrezni izračuni s programskimi orodji za načrtovanje razsvetljave (kot na primer Lighting Reality®). Po potrebi se pripravi tudi ostala dokumentacija, ki je potrebna za sanacijo razsvetljave.

6. korak - izvedba sanacije

Izvedbo sanacije je smiselno prepustiti lokalnemu izvajalcu oziroma za takšne posege ustrezno usposobljenemu upravljavcu razsvetljave. Med izvajanjem sanacije se vrši nadzor nad izvajanjem sanacije, po končani sanaciji se ponovno izmerijo parametri, kot so navedeni pod točko 3. V kolikor se razsvetljava priključi na nadzorni sistem (SCADA), je potrebno tudi ustrezno izobraževanje upravljavcev sistema.

Opisani koraki so osnovne smernice za prehod na energetske učinkovite razsvetljave. V proces priprave koncepta za sanacijo razsvetljave mora biti vključen tudi mestni arhitekt, naročnik in v vsakem primeru bodoči upravljavec razsvetljave.

Iz opisane problematike lahko zaključimo, da se bodo s problematiko morali spoprijeti ustrezno usposobljeni projektanti razsvetljave. Nadzor nad ustrezno izvedenimi posegi v razsvetljava bodo vršile pooblaščen ustanove z akreditacijo za izvajanje monitoringa svetlobnega onesnaževanja okolja. Podelitev prvih akreditacij s strani MOP se pričakuje še v tem letu.

(Primer meritve svetlosti osvetljenih fasad objektov)

Martin Vovk, SLOLUKS, d.o.o.

oglasno sporočilo

eVpisnik APO – brezhibno delujoča, sodobna in fleksibilna aplikacija za **vođenje vpisnikov, evidenc in statistik v hitrih prekrškovnih postopkih** v celoti skladna z Zakonom o prekrških in Pravilnikom o obliki in vsebini vpisnikov in pomožnih knjig ter ostalimi veljavnimi predpisi.

Občinski in Medobčinski prekrškovni organi, izkoristite svoj čas za operativno delo – izberite inteligentno aplikacijo, ki vas bo enostavno in zanesljivo vodila skozi opravila prekrškovnega postopka in omogočala popoln nadzor in natančne informacije o stanju posameznih zadev v vseh fazah postopka. **eVpisnik APO je povezljiv** z e-upravo, zunanjo terminalno opremo (pametni telefon, Radix, POS, radarji) in v celoti **prilagodljiv** posameznemu organu. Za usklajenost z zakonodajo skrbi strokovna ekipa InfokusPlus; www.prekrski.si
Pokličite na tel. : 041 859 869 ali pišite na e-mail: info@kvadrim.com

- Izdelava načrta razsvetljave v skladu z Uredbo (UL RS št. 81/2007)
- Izvajanje monitoringa razsvetljave
- Načrtovanje učinkovite razsvetljave
- Sanacija že obstoječe razsvetljave
- Meritve osvetljenih objektov (ceste, fasade objektov, tuneli, športni objekti...)
- Regulacije in daljinski nadzor nad razsvetljavo
- Izobraževanje in svetovanje s področja razsvetljave

SLOLUKS, inštitut za svetlobno tehniko d.o.o.
Pljujska cesta 17
2204 Miklavž na Dravskem polju

Tel.: +386 59 050 540
Fax: +386 59 026 833
Gsm: +386 40 800 512
E-mail: info@sloluks.si
Internet: www.sloluks.si

Javna razsvetljava in svetlobno onesnaženje

Posvet z naslovom Učinkovito upravljanje z javno razsvetljavo, ki se je ga udeležilo 170 udeležencev iz občinskih krogov ter iz zasebnega sektorja, je potekal v Celju 13. januarja v soorganizaciji Kssene, Skupnosti občin Slovenije, MO Celje in podjetja Adesco. Na posvetu so se prisotni seznanili tako s tehnološkimi novostmi na področju javne razsvetljave kot s strokovnimi nasveti, kako izvajati uredbo o svetlobnem onesnaževanju, kot jo mnogi poljudno imenujejo.

Mag. Andrej Orgulan s Fakultete za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru je predstavil omejevanje svetlobnega onesnaževanja v svetu in pri nas. Moteče emisije strokovno delimo predvsem po učinkih, ki jih imajo na posamezne skupine uporabnikov. To so moteče zemeljske emisije svetlobe, kot je vsiljena svetloba, premočna ali preslaba osvetlitev, ali pa zaslepitve ali neugodje zaradi bleščanja. Delimo jih na atmosferske motnje, ki povzročajo motnje v opazovanju nočnega neba in glede na moteče vplive svetlobe na rastline in živali. Orgulan je predstavil tudi različne pristope k omejevanju svetlobnega onesnaženja, med katerimi je naštel delitev na območja ali cone in omejevanje parametrov znotraj teh con, vrednotenje emisij ali tako imenovana škatelna metoda, določitev razmerja, koliko več emisij povzroča razsvetljava, kot je to nujno. Kot pristop je mogoče uporabiti tudi vgrajen svetlobni tok na enoto osvetljene površine ali vgrajen svetlobni tok na število prebivalcev oz. porabljeno električno energijo na enoto osvetljene površine. Slovenska uredba pa kot razmerje določa priključne moči na število prebivalcev, kar je po mnenju Orgulana vprašljivo.

Kaj pravi Evropa?

V Evropski direktivi o okoljsko primerni zasnovi aparatov iz leta 2005 je namreč zapisano, da pomembnost svetlobnega onesnaženja zaenkrat ne moremo pravilno določiti, ker so mednarodno potrjene metode za merjenje in vrednotenje vpliva na okolje šele v zgodnji fazi razvoja. Svetlobno onesnaženje se torej upošteva le kot potencialno pomembno. Ta direktiva narekuje tudi, da ukrepi za omejevanje svetlobnega onesnaženja ne smejo povzročiti povečanja porabe energije za razsvetlavo ali kakorkoli zmanjšati svetlobnih izkoristkov naprav.

Kako smo uredili zadeve v Sloveniji?

Slovenska uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaženja okolja se sklicuje na dva ukrepa. To je uporaba svetilk z ravnim steklom nameščenih v vodoravnem položaju in omejevanje porabljene energije za razsvetlavo. Omejevanje porabljene energije za razsvetlavo se v uredbi uporablja na dva načina: kot kriterij za ustreznost energijske učinkovitosti razsvetljave v posamezni občini kot največja dovoljena raba energije za cestno razsvetlavo na prebivalca in kot kriterij za največjo priključno moč razsvetljave fasade in okolice ustanov, poslovnih stavb in proizvodnih objektov. Uredba pokriva vse vrste nepokritih površin na prostem, ceste in javne površine (park, pločniki ...), železnice, letališča, pristanišča, proizvodne objekte, ustanove, kulturne spomenike, gradbišča, športne objekte, oglaševanje... Navedeno je tudi nekaj izjem, kot so signalizacija, reševanje, pokriti prostori. Uredba predpisuje uporabo svetilk, ki svetijo le pod vodoravnico. Fasade in kulturni spomeniki se osvetljujejo od zgoraj navzdol, če ne se ne osvetljuje zgornji meter višine objekta. Osvetlitev teh je omejena do povprečne svetlosti največ 1 kandela na kvadratni meter. Ceste in ulice smejo biti osvetljene od 44,5 kWh na prebivalca občine do 5,5 kWh na prebivalca občine.

Upravljalci razsvetljave, katere priključna moč znaša 10 kW ali 1 kW za razsvetlavo kulturnih spomenikov, fasad ali oglaševalskih površin, mora izdelati načrt razsvetljave najkasneje 3 mesece po začetku njenega obratovanja ali po

obnovi in celoten načrt mora vsako peto leto ponovno izdelati. Za obratovalni monitoring za upravljavce razsvetljave priključnih moči 50 kW (20 kW ceste, ali 5 kW kulturni spomeniki) so za obdobje treh let predpisane meritve varovanih prostorov; evidence priključne moči razsvetljave in lastnosti svetilk ter izračuni porabe električne energije za obratovanje cestne in javne razsvetljave. Uredba pa med drugim definira tudi mnogo obveznosti v podzakonskih aktih, ki jih še ni.

Kaj je bilo v skladu z uredbo že potrebno storiti do 31. decembra 2008?

- Vse svetilke, ki so skladne z uredbo (cestne svetilke z ravnim steklom in asimetrični reflektorji za razsvetlavo športnih terenov, fasad ali kulturnih spomenikov), namestiti tako, da je delež svetlobnega toka v zgornjo poloblo enak 0 %. To je po mnenju Orgulana ena najspomejših določb iz uredbe, saj je s tem onemogočeno nekaj pomembnih načinov razsvetljave - razsvetljava smučišč in drugih nagnjenih športnih terenov, razsvetljava cest, ki so speljane z večjimi nakloni in ohranitev obstoječe cestne razsvetljave, ki že uporablja svetilke z ravnim steklom, vendar so te zaradi konstrukcije nagnjene 5 do 7° nad vodoravnico, da lahko z njimi razsvetljujemo tudi nekaj širše ceste ali površine neposredno ob njih.
- Prilagoditi razsvetlavo za oglaševanje.

Uredba se je začela uporabljati za večino zahtev 1. januarja 2008 za prostorske načrte in presojo vplivov na okolje 1. julija 2008 oz. delov, ki se tičejo strokovne ocene celovite presoje vplivov na okolje po 1. septembru 2008.

Roki v prihodnosti

- do 31. decembra 2010 je potrebno prilagoditi obstoječo razsvetlavo fasad
- do 31. decembra 2012 je potrebno prilagoditi razsvetlavo ustanov in športnih igrišč in poslovnih stavb in proizvodnih objektov, vendar 50 % že 31. 12. 2009
- do 31. decembra 2013 je potrebno prilagoditi razsvetlavo kulturnih spomenikov
- do 31. decembra 2016 je potrebno prilagoditi razsvetlavo cest in javnih površin, vendar 25 % že 31. 12. 2011 in 50 % do 31. 12. 2012

Orgulan je v zaključku povzel pomanjkljivosti uredbe od stilskih svetilk do uporabe razsvetljave s svetlečimi diodami (LED) in zaključil z mislijo, da uredbe kljub veliki želji in pričakovanjem enostavno ni mogoče izvajati.

Kaj pravi inšpekcija?

Kako izvajajo in bodo izvajali inšpekcijski nadzor nad izvajanjem uredbe, je predstavila Tatjana Bernik, direktorica Inšpekcije za okolje in naravo Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor. Uvodoma je na kratko predstavila Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor (IRSOP), ki ga sestavljajo tri inšpekcije - za okolje in naravo, prostor in stanovanjska inšpekcija. V okviru IRSOP pa deluje še služba za skupne in pravne zadeve. V okviru inšpekcije za okolje in naravo deluje poleg direktorice še 54 inšpektorjev. Specializacija inšpektorjev poteka v strokovnih skupinah, ki delujejo v okviru inšpektorata in pokrivajo različna področja nadzora - od okolja, narave, gensko spremenjenih organizmov, urejanja voda ipd. V področja njihovega nazora prištevamo Zakon o varstvu okolja, Zakon o vodah, Zakon o ohranjanju narave in Zakon o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi z vsemi pripadajočimi podzakonskimi akti. V grafičnem prikazu, kolikšen delež namenijo inšpektorji posameznem področju, so prisotni zaman iskali svetlobno onesnaženje. 45 % odpadki, 16 % zrak, 15 % kakovost voda, 9 % upravljanje z vodami... Direktorica je pojasnila, da je delež nadzora nad svetlobnim onesnaženjem manjši od enega odstotka.

Tatjana Bernik je povedala, da je inšpektorat nadzorni organ, ki ne more presojati določenih situacij, temveč slediti predpisom. Brede izvajanja predpisa je zmeraj na zavezancih. Prejeli so več prijav prebivalcev na obstoječe vire v prilagoditvenem roku, zato takrat še niso mogli ukrepati. Do konca marca 2009 pa izvajajo akcijo nadzora, s katero preverjajo izvajanje prepovedi in izvajanje ukrepov. Poudarila je, da pri nastanku uredbe niso sodelovali in so bili nad sprejetjem te uredbe presenečeni. V inšpektoratu ugotavljajo, da niso izpolnjeni vsi pogoji za implementacijo tega predpisa.

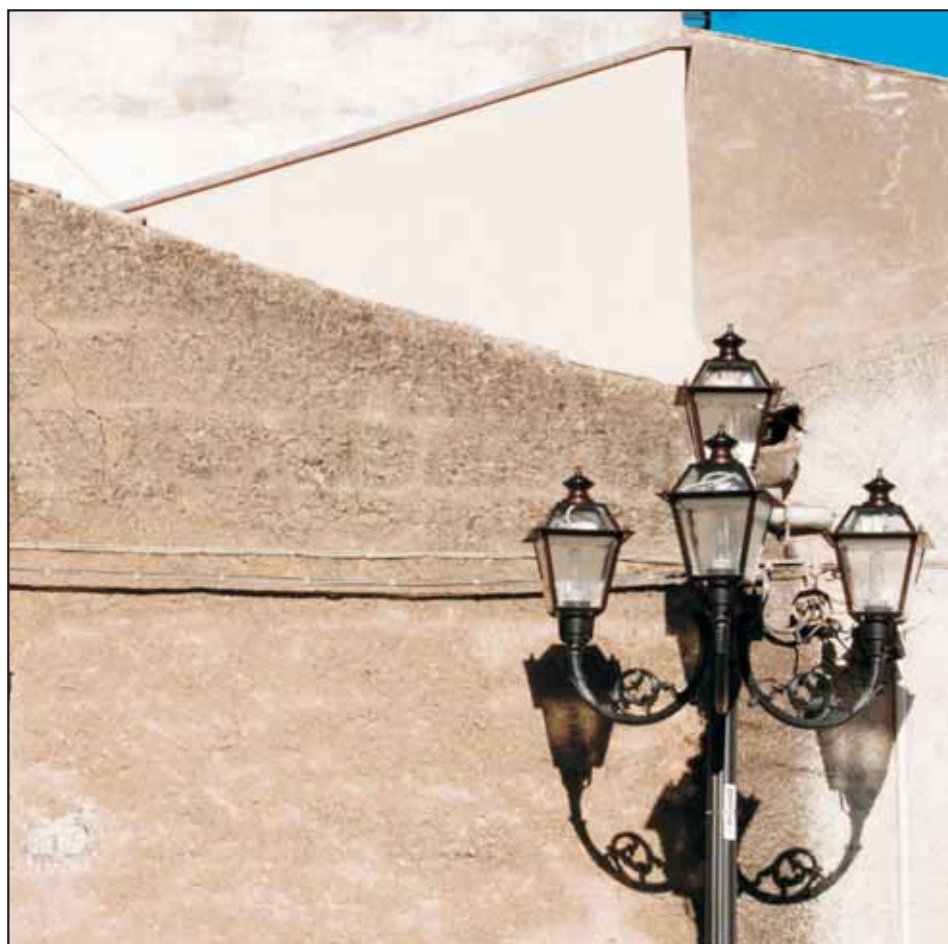
Predstavljeni so bili tudi trije primeri dobrih praks - MO Celje, MO Maribor in mesta Gradec iz Avstrije. Izkušnje pri vzdrževanju in projektiranju javne razsvetljave v Mestni občini Celje je predstavil Zdenko Alt iz Elektrosignala, d.o.o.. Dr. Vlasta Krmelj, iz mariborske energetske agencije EnergaP, je predstavila strategijo javne razsvetljave v Mestni občini Maribor. Projekt racionalizacije javne razsvetljave v Gradcu z imenom »Green Light project in Graz« pa je predstavil Daniel Schinnerl iz graške energetske agencije.

Miha Kačič, Ekodom, d.o.o., in Zlatko Jerovšek, Gitacord, d.o.o., sta predstavila možnosti uporabe LED v različnih aplikacijah. Izvajanje monitoringa svetlobnega onesnaževanja v praksi je predstavil Martin Vovk iz podjetja Sloluks, d.o.o.

Ob zaključku posveta je prisotne nagovoril še mag. Radovan Tavzes, ki je poudaril, da uredba zasleduje dva evropska cilja iz klimatsko energetskega paketa - zmanjševanje potrošnje električne energije za 20 % do leta 2020 in zmanjševanje onesnaževanja okolja, v tem primeru svetlobnega onesnaževanja. Občine je opozoril, da morajo pripraviti načrte za zmanjševanje električne energije v javni razsvetljavi za 20 %, saj jih bodo v postopkih presoje vpliva na okolje morali imeti.

V predzvečer velike sejne dvorane so si prisotni udeleženci lahko ogledali različne tipe svetilk, ki so dosegljive na trgu ter se seznanili s ponudbami za upravljanje z javno razsvetljavo.

Saša Kek

Delovno srečanje z ministrico Majdo Širca

Predstavnice in predstavniki Skupnosti občin Slovenije so se v začetku februarja sestali z ministrico za kulturo Majdo Širca. Sestanek je bil namenjen predstavitvi težav, s katerimi se občine srečujejo na področju kulture prav tako pa tudi predstavitvi načrtov ministrice v tem letu.

Predstavnice in predstavniki skupnosti so izrazili pričakovanja po tesnejšem sodelovanju obeh strani, še posebej na področju usklajevanja predpisov, ki se nanašajo na upravljanje in financiranje kulture na lokalni ravni. Opozorili so, da kljub formalnim izjavam predstavnikov Ministrstva za kulturo v preteklosti pogostokrat ne občine ne njihove

asociacije niso bili enakopraven sogovornik pri oblikovanju vsebinskih zakonskih rešitev. Ignoranca občinskih stališč je dosegla vrhunec zlasti v preteklem mandatu, ko so bile javne razprave zreducirane na navadno pošiljanje elektronske pošte Ministrstva za kulturo. Takšno »javno razpravljanje« ni zagotavljalo niti tega, da bodo uslužbenci ministrstva sploh prebrali poslano pripombo, kaj šele da bi jih upoštevali z vsebinskega vidika ali vsaj pojasnili svoja nestrinjanja. Prisotni so poudarili pričakovanja po drugačnem in bolj sproščenem sodelovanju. Opozorili so, da je v slovenskih občinskih upravah dovolj strokovnega znanja, da lahko kvalitetno pripomorejo k pripravi ustrežnejših in izvedljivejših zakonskih in podzakonskih predpisov.

Med pomembnimi vsebinskimi zadevami so opozorili na nekaj problemov, s katerimi se srečujejo na področju knjižničarstva, in dileme, ki jih odpira zakon o varstvu kulturne dediščine. Ustavno sodišče je 15. januarja 2009 sicer zavrglo zahtevo Skupnosti občin Slovenije za oceno ustavnosti 93. in 139. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine, in sicer

izključno zaradi spremenjenih okoliščin, ki so nastale s sprejetjem zakonske novele, ki je začela veljati 30. decembra 2008, ta pa je bila sprejeta predvsem zaradi vložene ustavne presoje. V skupnosti smo bili zadovoljni z dejstvom, da se je država odločila za prestativitev izvajanja nekaterih po prepričanju skupnosti spornih zakonskih določb na 1. januar 2010. Opozorili pa so, da so nujne priprave na izvedbo podeljevanja pooblastil ter poznavanje pogojev za podelitev teh pooblastil, saj bodo spremembe povzročile očitne finančne posledice za občine, na kar morajo biti te temeljito pripravljene.

Ministrica za kulturo, Majda Širca je izrazila polno pripravljenost ministrstva za nadaljnje dobro in odprto sodelovanje tako z občinami kot njihovimi reprezentativnimi asociacijami. V nadaljevanju je predstavila nekaj načrtov ministrstva v tem letu, prav tako pa je opozorila na za občine pomembno področje - razpise za sofinanciranje investicij na področju kulture. Povedala je, da bo v kratkem odprt nov razpis za črpanje sredstev iz kulturnega tolarja in pozvala občine, da naj se aktivno vključijo v pripravo ustreznih dokumentacije. Področja, za katera bo razpis odprt, so med drugim ljubiteljska kultura, umetniški centri, kinematografske mreže, knjižnice... Predstavnice in predstavniki skupnosti so opozorili na izjemno kratke roke za sodelovanje v razpisih ter nujnost, da bi občinam pri pripravi dokumentacije zagotovili ustrezno pomoč. Predlagali so tudi, da ministrstvo še pred objavo razpisa obvešča o dejstvu, da razpis bo in čemu bo namenjen. Obe strani sta se strinjali, da je to eden izmed možnih načinov za ustrežnejše informiranje o bodočih in bližajočih se razpisih na področju kulture.

Sestanek se je zaključil s prepričanjem, da bo sodelovanje med občinami in Ministrstvom za kulturo potekalo odprto in v obojestransko korist oz. korist tistih, ki jim je kultura pravzaprav namenjena, torej nam vsem.

Jasmina Vidmar

Slovenska delegacije v Odboru regij se je sestala z ministrico

V petek, 20. februarja, se je slovenska delegacija v Odboru regij sestala z ministrico za lokalno samoupravo in regionalni razvoj mag. Zlato Ploštajner.

Delegacija, ki jo sestavljajo Irena Majcen (županja Slovenske Bistrice), Jasmina Vidmar (članica Mestnega sveta Mestne občine Maribor), Aleš Čerin (podžupan Mestne občine Ljubljana), Anton Tone Smolnikar (župan občine Kamnik), Franci Vovk (župan občine Dolenjske Toplice), Robert Smrdelj (župan občine Pivka) in Franci Rokavec (župan občine Litija), je ministrici predstavila svoje delo in vlogo v evropski inštituciji. Delegacija v Odboru regij zastopa interese slovenskih občin. Odbor regij s svojimi mnenji vpliva na evropsko zakonodajo, ki se izvaja na lokalnem in regionalnem nivoju. Jasmina Vidmar je ministrici predstavila probleme, s katerimi se srečujejo poročevalci manjših delegacij. Skupnost občin Slovenije se trudi nuditi strokovno pomoč delegaciji, a sama nima zaposlenih strokovnjakov, ki bi lahko delegaciji pomagali pri pripravi mnenj. Ministrica mag. Zlata Ploštajner je povedala, da ceni delo slovenske delegacije v Odboru regij. Ministrstvo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj bo delegaciji nudilo strokovno pomoč pri pripravi mnenj oz. bo poskušalo z ostalimi ministrstvi vzpostaviti sodelovanje, ki bi pripomoglo k boljšemu in ustrežnejšemu zastopanju interesov lokalnih skupnosti v evropskih inštitucijah.

Tema sestanka je bila tudi organizacija in sodelovanje občin na dogodku Open Days, ki ga organizira Odbor regij. Pri izvedbi dogodka je lani sodelovalo več kot 7.000 udeležencev in 200 lokalnih in regionalnih skupnosti.

10. seja predsedstva Skupnosti občin Slovenije

Četrtega februarja je na Ptujju potekala 10. seja predsedstva Skupnosti občin Slovenije. Člani predsedstva, drugi predstavniki občin ter ostali povabljeni so podrobneje obravnavali problematiko izobraževanja redarjev, problematiko izvajanja novele Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju in Pravilnika o merilih za ugotavljanje dohodkov, prihrankov in premoženja občanov za prijavo v obvezno zdravstveno zavarovanje ter določitev povprečnine za leto 2009.

Predsedstvo je pozdravil gostitelj Štefan Čelan, ki je ob pozdravu izrazil zadovoljstvo, da so se člani predsedstva že drugič v njegovem mandatu sestali na Ptujju. Ob tej priložnosti je vse prisotne, v duhu dobrega gostitelja, povabil, da se udeležijo otvoritvene povorke pustnega festivala na Ptujju, ki je bila dne 14. februarja ob 11. uri.

Problematika izobraževanja redarjev

Zakon o občinskem redarstvu občinam nalaga, da morajo občinski redarji v enem letu od

zaposlitve opraviti posebno usposabljanje. Po opravljenem posebnem usposabljanju lahko občinski redarji samostojno opravljajo svoje delo. Generalna sekretarka SOS je pojasnila, da je sekretariat SOS v zadnjem mesecu peljal akcijo za izobraževanje redarjev, s čemer je dosegel pri ministrstvu dogovor, da bo izobraževanje, kljub čimnim napovedim, realizirano. Vprašanje pa se postavlja, kako bo z omenjenim vprašanjem v prihodnje. Zdravko Mele (MNZ) je pojasnil, da bo v prihodnje zagotovljeno usposabljanje redarjev 1-krat letno, da pa so na ministrstvu pripravljene predloge občin glede termina usposabljanja. V daljši razpravi o problematiki bodočega izobraževanja redarjev je bilo dogovorjeno, da naj bi se izobraževanja organizirala enkrat letno v mesecu septembru, kar bi omogočilo občinam, da se v skladu z vsemi obveznostmi, ki jih spremljajo skozi koledarsko leto, primerno organizirajo. Mnogi župani - člani predsedstva (Anton Smolnikar, Franc Kangler, Leopold Kremžar) se ne strinjajo z zakonsko ureditvijo,

da mora policist z določeno delovno dobo ob prehodu v službo redarja ponovno opravljati izobraževanje, trdijo, da gre v danem primeru za tipično povečanje stroškov občin, ki je brez kakršnekoli potrebe.

Po razpravi predsedstva s predstavnikom Direktorata za policijo in druge varnostne naloge Ministrstva za notranje zadeve Zdravka Meleta je bilo Predsedstvo Skupnosti občin Slovenije mnenja, da zakonodaja na področju strokovnega usposabljanja redarjev ni ustrezna, predvsem kar se tiče strokovnega usposabljanja bivših policistov, ki so prestopili v službo občinskih redarjev. Predsedstvo je sklenilo, da na Ministrstvo za notranje zadeve naslovi pobudo za spremembo zakonodaje v zvezi s strokovnim usposabljanjem redarjev. Javnim uslužbencem, ki so se že usposobili za poklic policista, bi se morale v celoti priznati opravljene vsebine, ki so že bile preverjene.

ZZVZZ in pravilnik

V postopku sprejemanja novele zakona je Skupnost občin Slovenije nenehno opozarjala, da je s spornimi določbami Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ogrožena finančna sposobnost občin. Nadalje je ministrstvo ravnalo na škodo občin pri sprejemanju Pravilnika o merilih za ugotavljanje dohodkov, prihrankov in premoženja občanov za prijavo v obvezno zdravstveno zavarovanje, ki je pogoj za izvajanje spornih določb novele zakona. Kljub mnogim pripombam in obljubi, da bo pravilnik usklajen s predstavniki občin, je neuskajenega objavilo na silvestrovo - 31.12.2008! Občine so se zato znašle v zelo nezavidljivem položaju, saj je v danem trenutku izvajanje zakona onemogočeno. Spremembe in dopolnitve obravnavanega zakona pa so ključnega pomena za nadaljnje delo zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja v slovenskih občinah. Na tem mestu velja pripomniti, da je obvezno zdravstveno zavarovanje pravica, v danem

primeru pa bi marsikateremu članu naše družbe lahko bila le-ta prikrajšana. Prim. Janez Remškar je predsedstvu pojasnil, da so ob podrobni obravnavi pripomb Skupnosti občin Slovenije na sporne zakonske določbe novele Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ugotovili, da so le-te tehtne in ob tem zagotovili, da se pripravljajo obsežna sprememba ZZVZZ, kjer bo vključena tudi predmetna problematika, da pa se bo moralo iz nastale situacije potegniti največ, kar se da in prvi korak k izboljšanju trenutnega stanja je sprememba pravilnika, ki bo zelo hitro spremenjen, če bo SOS podalo konkretne predloge za spremembo pravilnika. Predsedstvo je sklenilo in pooblastilo Jasmino Vidmar, generalno sekretarko SOS, da vodi nadaljnje aktivnosti v smeri sprememb spornih določb novele Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju.

Povprečnina za leto 2009

V letu 2008 je prišlo do določenih sprememb v nekaterih zakonskih in podzakonskih predpisih, kar je občinam povzročilo dodatne finančne obveznosti, ki v letu 2007 še niso bile predvidene in pri izračunu povprečnine za leti 2009 in 2010 niso upoštewane.

Za uvod je predsednik predsedstva Franc Kangler pojasnil, da so se predstavniki Skupnosti občin Slovenije sestali z državno sekretarko, kjer je SOS postavila jasne zahteve za zvišanje povprečnine za občine v višini 15% za leto 2009. Poudaril je tudi, da so na SOS razočarani nad dejstvom, da vsa ministrstva razen MOP niso uradno »zaznale« povečanja obveznosti občin s sprejemom novih zakonskih in podzakonskih predpisov. Posebej je poudaril, da pri pogajanjih za višino povprečnine ne bo odstopil od 15 % povišanja. Skratka, vsi člani predsedstva so si enotni, da je prišlo do povečanja obveznosti občin na več področjih, kar jasno prikazuje tudi pregled obveznosti, ki ga je pripravila skupnost. Zaradi finančne podhranjenosti občin trpijo marsikateri investicijski projekti.

Slavko Tekavčič, vodja Sektorja za sistem financiranja lokalnih skupnosti Ministrstva za finance, je predsedstvu pojasnil, da so pozvali vsa ministrstva, naj predložijo podatke o tem, katere nove naloge so z zakonskimi in podzakonskimi akti prenesli na občine. Z izjemo Ministrstva za okolje in prostor so vsa ministrstva odgovorila, da novih nalog z zakonodajo niso prenašali na lokalno raven. Pojasnil je, da MF samo izvaja sistemski zakon in niso glavni krivec za nastalo situacijo, prav tako priznava, da je prišlo do realnega povečanja nalog in obveznosti občin. Ministrstvo bo naredilo vse, kar je v njegovi moči, da bodo preko SOS in ministrstev do sprejema proračuna ugotovili realno povečanje obveznosti za občine.

Da do takšnih situacij v prihodnje ne bi prihajalo, bo Skupnost občin Slovenije ponovno opozorila pristojne pripravljavce zakonodaje, da ob sprejemanju novih zakonskih in podzakonskih predpisov natančno opredelijo nastale finančne obveznosti za občine.

Ali obvezno zdravstveno zavarovanje ni več ustavna pravica?

V skladu z 21. točko 15. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju so občine dolžne zavarovati državljane Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki niso zavarovanci iz drugega naslova.

Ker so občine na različne načine ugotavljale upravičenost za zavarovanje po tej točki, je Ministrstvo za zdravje v zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, objavljenem v Uradnem listu RS št. 76/2008, z veljavnostjo mesec dni kasneje, sprejelo nekatere določbe, ki naj bi postopke oz. merila poenotile.

21. točka 15. člena se je spremenila v toliko, da je uvedla cenzus za upravičenost do zavarovanja po tej točki, ki upošteva tako dohodke kot tudi prihranke in premoženje. Nalogo izpolnjevanja pogojev je zakon naložil občinam. Podrobnejša merila bi moral predpisati minister za zdravje v soglasju z ministrom za delo, družino in socialne zadeve, saj se prihranki in premoženje ugotavljajo v skladu s predpisi s področja socialnega varstva, in sicer v roku dveh mesecev od uveljavitve zakona. Zakon je občinam naložil izvedbo revizije podatkov vseh zavarovancev ter vložitve novih prijav najkasneje do 31. 12. 2008.

Pravilnik o merilih za ugotavljanje dohodkov, prihrankov in premoženja občanov za prijavo v obvezno zdravstveno zavarovanje je bil objavljen v Uradnem listu šele 31. 12. 2008 in to tako kot sam zakon, brez upoštevanja pripomb občin. Zato so občine takoj podale svoje pripombe tako na oba zakonska akta.

Splošna pripomba je predvsem, da bo zakon v takšni obliki - ne glede na namen - prinesel nesorazmerno več stroškov kot koristi. Njegova poglobljena pomanjkljivost je neprijaznost do uporabnikov, občinskih organov pa tudi do vseh tistih institucij na državnem nivoju, ki jih določila zakona in pravilnika neposredno zadevajo (dostava podatkov iz uradnih evidenc).

Ustava RS v 51. členu (pravica do zdravstvenega varstva) kot eno poglobljenih človekovih pravic in temeljnih svoboščin

določa, da ima vsakdo pravico do zdravstvenega varstva. S tem zakonom se ta pravica krči, saj zmanjšuje dostopnost do zdravstvenih storitev. Glede na cenzus in številne nedorečenosti se bo dogajalo, da bo veliko ljudi prepuščenih samim sebi, saj si zaradi nizkih dohodkov ne bodo plačevali kot samoplačniki osnovnega zdravstvenega zavarovanja. Zakon prinaša tudi svojevrsten paradoks; osebe so v skladu z novelo upravičene do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev (na osnovi odločbe CSD), niso pa upravičene do osnovnega zdravstvenega zavarovanja po 21. točki 15. člena ZZVZZ, kar je pogoj za dodatno zavarovanje. Torej, medtem ko zakon nekaj daje, obenem tudi jemlje.

Druge poglobljene pripombe so tako načelne narave kot tudi konkretne glede na posamezne rešitve, ki jih ponuja zakon. Tako menimo, da je zakon neizvedljiv zaradi dolgotrajnosti postopka, materialnih in finančnih posledic za občine (brez dodatnih zagotovljenih sredstev), saj občine v tej situaciji tudi nimajo ustreznih sredstev za izpeljavo postopka glede na izjemno povečan obseg dela: postavlja se vprašanje vpogleda v določene evidence, zadostne računalniške opreme podprte s programsko opremo in ustrezno usposobljenega in številčnega kadra.

Dolgotrajnost postopkov, izredno povečan obseg dela, tudi glede na omejen čas veljavnosti odločbe o zavarovanju, nove finančne obveznosti za nove kategorije zavarovancev (24. točka in 25. točka 15. člena) pa so dodatna vprašanja, ki postavljajo pod vprašaj uresničevanje določil zakona in pravilnika v polnem obsegu.

Posamezne pripombe, ki so jih imele občine na novelo zakona, se dotikajo tudi ugotavljanja dohodka občanov. Ne zdi se logično, da se preverja trimesečno povprečje dohodka tudi v primeru, če je vlagatelj v času vlaganja vloge brezposelna oseba (primer: prosilec je v tekočem mesecu brez službe, vendar zaradi povprečja zadnjih treh mesecev, ko je bil še zaposlen, presega cenzus in je kot brezposelna oseba samoplačnik). Ugotavljanje premoženja in prihrankov pomeni v praksi dolgotrajen

ugotovitveni postopek, zakon pa ne daje odgovora, kaj se dogaja z zavarovanjem v tem času; torej se bo moral občan za to obdobje zavarovati kot samoplačnik po 20. točki 15. člena zakona. Posebej je to vprašljivo, ko gre za urgentno zadevo. Doslej se je namreč občan, ki mu je zavarovanje v obvezno zdravstveno zavarovanje poteklo, lahko zavaroval takoj (praktično isti dan), sedaj pa bo, tudi v primeru, da bo šlo za nujen primer, potrebno speljati dolgotrajen ugotovitveni postopek.

Veljavnost odločbe do enega leta je tudi novost v zakonu, pri čemer pa ni opredeljeno, kakšni so kriteriji za odločitev o roku trajanja. Ker gre za zavarovanje, ki velja vnaprej, bo potrebno odločiti o veljavnosti na podlagi nekaterih dejstev pa tudi pričakovanj oz. predvidevanj.

Nejasno je, kako je s posledicami prekinitve zavarovanja oziroma, ali je ob izteku zavarovanja mogoče osebo iz sistema zavarovanja kar izključiti. Kako ravnati v primeru, da se izkažejo objektivne okoliščine, zaradi katerih se nekdo na podaljšanje zavarovanja ni pravočasno odzval. Ker obstaja velika verjetnost, da zavarovanci ne bodo imeli nadzora nad trajanjem zavarovanja (v primeru, da bodo odločbe izdane za določen čas), bi moralo biti obdobje trajanja zavarovanja razvidno iz kartice zdravstvenega zavarovanja in vsak trenutek preverljivo.

Študenti so bili do sedaj zavarovani do dopolnjenega 26. leta, torej za čas rednega šolanja, brez ugotavljanja upravičenosti in neomejeno. Po mnenju občin meja dopolnjenih 26 let ni ustrezna predvsem v primeru šestletnega študija.

Dejstvo je, da revizije podatkov v tako kratkem času posebej tam, kjer je nekaj tisoč zavarovancev - ni mogoče izpeljati, saj je potrebno zavarovance pozvati in ugotoviti, ali izpolnjujejo pogoje po zakonu (ponovno opozarjamo, da je bil pravilnik objavljen zadnji dan prejšnjega leta), vse na novo prijaviti ter izdati odločbe.

Menimo, da je cenzus preveč restriktiven, kar bo imelo za posledico povečano število nezavarovanih oseb, saj ne gre pričakovati, da bodo ljudje namenili dobršen del svojih, že tako skromnih, sredstev obveznemu zdravstvenemu zavarovanju. To pomeni novo obremenitev finančnega dela sistema zdravstvenega varstva.

To je le nekaj pomislekov v zvezi z izvajanjem zakona in Pravilnika. Zato predlagamo, da se zakon se spremeni v delih, kjer se zmanjšuje dostopnost do zdravstvenega varstva.

Ena od predlaganih sprememb je tudi ta, da postopke, enako kot za dodeljevanje denarnih socialnih pomoči po Zakonu o socialnem varstvu (ob zagotovitvi sredstev s strani države) in za ugotovitev izpolnjevanja pogojev za pridobitev pravice do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev v skladu z zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, vodijo centri za socialno delo. To bi bilo glede na mnoge stične točke v postopkih prijaznejše za uporabnike, obenem pa bi pomenilo zmanjšanje stroškov (posredovanje istih podatkov iz evidenc večkrat občinam, CSD-jem...).

Skladno z navedenim občine vztrajajo, da je novela Zakona o zdravstvenem in zdravstvenem zavarovanju ter izvajanje pravilnika v praksi neizvedljiva. Zato bi bilo potrebno spome določbe v zakonu v sodelovanju z občinami spremeniti, do takrat pa njihovo izvajanje odložiti.

Siniša Plavšić

Cepljenje proti virusu HPV

Na Skupnost občin Slovenije so se ponovno obrnile številne občine članice v zvezi z uveljavljanjem brezplačnega in prostovoljnega cepljenja deklc proti virusu HPV. Navkljub dejstvu, da je bila skupnost pozitivno naravnana do same pobude o cepljenju deklc proti omenjenemu virusu, pa je vodstvo skupnosti nasprotovalo financiranju cepljenja iz občinskih proračunov. Po mnenju vodstva SOS je cepljenje naloga države, zato je ta tudi tista, ki bi morala čim prej uveljaviti brezplačno in prostovoljno cepljenje proti virusu HPV kot novo nalogo financirano iz obveznega zdravstvenega zavarovanja. V bližnji in ne tako daljnji preteklosti je država na občine prenesla številne nove naloge (zadnje so vezane na spremenjen Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju), za katere običajno ni zagotovila ustreznih finančnih sredstev in jih tako izjemno obremenila; prav tako pa se z vsako občino, ki se odloči, da financira omenjeno cepljenje, zmanjšuje možnost oz. daljša čas, ko bo država končno prevzela odgovornost za

izvedbo naloge iz njene pristojnosti. S pristajanjem občin, da financirajo državno nalogo, pa se večajo pritiski tudi na ostale občine, ki tega še niso naredile, čeprav bi se morali povečati pritiski na državo. V preteklem letu je bilo v javnosti najti nekaj pozitivnih informacij o tem, da naj bi država v kratkem pristopila k financiranju cepljenja proti virusu HPV iz sredstev zdravstvene blagajne in da je končna odločitev blizu. Ker v začetku 2009. leta še vedno ni bilo nobenega pozitivnega premika, je skupnost na ministra za zdravje naslovila pričakovanje, da občinam in širši javnosti čim prej sporoči, v kateri fazi je uveljavljanje brezplačnega cepljenja in kdaj je mogoče pričakovati to storitev za mlajše deklice.

V kontekstu aktivnega delovanja pri uveljavitvi brezplačnega cepljenja proti virusu HPV smo se srečali tudi s predsednico društva KALA Miro Rupnik, s katero smo govorili o možnostih skupnega nastopa in pritiska na ustrezne državne institucije, da odločitev o cepljenju

sprejmejo v čim krajšem času. Uskladili smo nadaljnje skupne poteze. Tako smo se dogovorili tudi za skupen pritisk na ministra za zdravje skozi vključitev čim večjega števila občin v akcijo pozivanja tega, da se odločitev za brezplačno in prostovoljno cepljenje sprejme v najkrajšem možnem času. Pričakujemo, da bo minister odločitev o cepljenju sprejel še v mesecu marcu in tako dodal Slovenijo na zemljevid držav, ki so to cepljenje že uvedle; med njimi pa najdemo Nemčijo, Veliko Britanijo, Italijo, Španijo, Švedsko, Makedonijo, Slovaško in številne druge.

Jasmina Vidmar

O modelih financiranja vrtcev

V preteklem letu spremenjen Zakon o vrtcih je zaradi spremenjenih določil o financiranju teh povzročil potrebo po spremembi metodologije za izračun cene programov v vrtcih. Vendar pa je člen, ki določa model financiranja vrtcev na zahtevo Ministrstva za finance opredelil kot edino možnost financiranja vrtcev po ceni in ukinil možnost financiranja teh po namenih. Dejstvo, ki bi občinam z večjim številom vrtcev, torej večjim občinam, povzročilo izjemne težave, ne samo zaradi spremembe modela, ki bi za seboj potegnil nov način dela, nove podatkovne baze in ostalo, temveč predvsem se ponovno vrniti na različne cene za starše v občini. Financiranje po namenih je namreč omogočilo občinam z večjim številom vrtcev enotno ceno za starše, ne glede na to, v katerem vrtcu ima starš vključenega otroka. Težava, s katero so bili po sprejemu zakona soočeni vsi vpleteni v sistem predšolske vzgoje zaradi ne najbolj razumljive intervencije

Ministrstva za finance, je postala očitna, ko je bilo jasno, da bo potrebno spremeniti metodologijo in kaj naj bi ta metodologija za občine pravzaprav pomenila. V lanskem letu je bil dogovor, da se s spremembo metodologije počaka, jasno pa je bilo, da bo v kratkem potrebno nekaj narediti.

Tako je Ministrstvo za šolstvo in šport v januarju ponovno sklicalo širšo pogajalsko skupino za področje predšolske vzgoje, ki jo ob predstavnicah in predstavnikih asociacij sestavljajo tudi vrtčevske organizacije. Sestanek, ki ga je vodila nova državna sekretarka Alenka Kovšca, je bil namenjen rešitvi nezakonitega položaja, nastalega z uveljavitvijo novele zakona in nespremenjene metodologije. Na sestanku so vrtčevske organizacije poudarjale nujnost uveljavitve financiranja po ceni, saj naj bi samo ta model omogočil redno in korektno financiranje vrtcev in rešil nekaj vrtcev v Sloveniji, ki so neustrezno financirani. S strani

skupnosti smo opozorili na številne težave, ki bi jih ta sistem povzročil v občinah, ki financirajo vrtce po namenih, pa tudi, da model financiranja ni problematičen (ne eden in ne drugi), lahko so problematični samo odnosi med občinami in vrtci, zato sprememba modela tega ne more spremeniti. V razpravi se je nato pokazalo, da bi uveljavitev tega sistema v dani situaciji povzročil bistveno več težav kot pa koristi, še posebej v kontekstu tega, ko ministrstvo razmišlja o večjih sistemskih spremembah na področju predšolske vzgoje (tudi o prenosu plač zaposlenih na državo). V tem kontekstu je bila soglasno sprejeta odločitev, ki jo je predlagala Skupnost občin Slovenije, da se zakon v členih, ki določajo financiranje vrtcev začasno zadrži, v tem času pa naj bi se našle širše sistemske rešitve za področje predšolske vzgoje.

Jasmina Vidmar

Ponovno o zapadlih obveznostih do železnic

V preteklem letu je zgedalo, da bo mogoče navkljub izjemno dolgotrajnim in težkim pogajanjem z Ministrstvom za promet in Ministrstvom za finance (ter slovenskimi železnicami) le doseči dogovor o načinu in času rešitve in razrešitve problematike zapadlih obveznosti vzdrževanja nivojskih križanj med železnico in cestami. Dogovor, ki se je pripravljala kar nekaj časa in bi omogočal relativno korektno reševanje problematike občinskih dolgov, omogočal sanacijo problematičnih nivojskih križanj v občinah z dolgovi in tako zmanjšal obveznost države na tem področju, s tem pa tudi državljanom omogočil varnejše bivanje v njihovih okoljih, je bil sprejet in nato tudi podpisan s strani ministra za promet Žerjava in ministra za finance Andreja Bajuka, z njim pa je soglašalo tudi vodstvo slovenskih železnic. Vendar se je v nekaj kratkih tednih pokazalo, da pravzaprav nobena od strani podpisnic ni mislila preveč resno, še najmanj slovenske železnice, ki so takoj po zaključenih volitvah sprožile nov val izvržb na račune nekaterih občin.

Skupnost občin Slovenije je tako ministra za promet dr. Patricka Vlačiča takoj po njegovem imenovanju opozorila na problematično (ne)reševanje problematike zapadlih obveznosti občin z naslova vzdrževanja nivojskih križanj med železnico in cestami. Po alarmiranju skupnosti številnih institucij in organov o poteku zadeve na tem področju je bil na SVLS 14. januarja sklican sestanek, ki so se ga udeležili tudi predstavnice in predstavniki skupnosti (predstavnice in predstavniki občin Ljubljana, Laško, Štore in sekretariata SOS).

Na sestanku smo predstavili dosedani potek sedaj že osemletnega pogajanja s pristojnimi ministrstvi za rešitev te problematike in opozorili na sramotno ravnanje države pri bolj ali manj resnih poskusih, da se zadeva reši. Predvsem pa smo opozorili, da je dolg države, da problem in s tem zapadle obveznosti občin razreši, še toliko večji, saj so s svojimi obljubami in zagotovitvami povzročili, da so občine ravnale drugače kot bi, če teh obljub in zagotovil ne bi bilo. Če ne bi zagotavljali, da do izvržb ne bo

prišlo, bi se občine za obravnave na sodiščih bolje in resneje pripravljale, če ne bi zagotavljale, da bo sklenjen skupen dogovor med vpletenimi stranmi, bi se mogoče dogovorile same... Na sestanku so se vsi prisotni strinjali, da je problem potrebno (še vedno) reševati na način, kot je bilo dogovorjeno v preteklem letu. Vendar pa je že lani predlagan model potrebno obnoviti ter prilagoditi drugačnim razmeram (že izvršenim izvržbam, dogovorom...). Prav tako pa smo predlagali, da se čas izvedbe projekta podaljša do 2015, to je rok, ki ga za sanacijo in ureditev nezaščitenih nivojskih križanj določa tudi strategija. Dogovor tega sestanka je bil tako posredovan novi ministrici za lokalno samoupravo in regionalno politiko Zlati Ploštajner in naj bi bil osnova za njene pogovore z ministrom za promet ...

Sekretariat skupnosti s strani Službe vlade za lokalno samoupravo pričakuje nadaljnja pojasnila, kakšni bodo (če bodo) nadaljnji koraki.

Jasmina Vidmar

Ustavno sodišče zavrglo oceno ustavnosti ZVKD

Ustavno sodišče RS je 15. januarja 2009 zavrglo zahtevo Skupnosti občin Slovenije za oceno ustavnosti 93. in 139. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine. Sodišče v svoji obrazložitvi sklepa o zavržbi navaja, da je bil poleg zakonske novele medtem sprejet tudi podzakonski akt, ki je predpogoj za začetek postopka pooblastitve za opravljanje državne javne službe muzejev. Pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev (Ur. l. RS, št. 110/2008) je namreč podzakonski akt, ki med drugim ureja postopek podeljevanja pooblastila za izvajanje državne javne službe. Odločitev Ustavnega sodišča RS kaže torej razumeti predvsem v kontekstu spremenjenih okoliščin, ki so nastale s sprejetjem omenjenih

zakonskih sprememb in novega pravilnika. V Skupnosti občin Slovenije ocenjujemo, da smo s svojo zahtevo za presojo ustavnosti pomembno prispevali k temu, da so pristojni državni organi po hitrem postopku spremenili prenačljeno in nepremišljeno odločitev o prehodu na nov sistem financiranja občinskih muzejev in galerij. Pri tem pa po našem mnenju še vedno ostajajo odprta nekatera vsebinska vprašanja, zlasti v zvezi z deležem državnega financiranja pooblaščenih muzejev (»največ v višini 80 odstotkov vseh stroškov delovanja muzeja«). Prav tako so vprašljive nekatere vsebinske rešitve glede strokovnih standardov in tehničnih zahtev, ki jih skladno s pravilnikom morajo izpolnjevati občinski muzeji in galerije, če želijo pridobiti status pooblaščenih muzejev. Ne gre namreč

spregledati dejstva, da je pravilnik začel veljati le dva dneva (22.11.2008), preden je vodenje Ministrstva za kulturo prevzela Majda Širca Ravnikar.

Prepričani smo, da bo nova ministrica za kulturo imela v nadaljnjih pogovorih več posluha za vsebinske pripombe občin-ustanoviteljic k veljavnemu pravilniku - še pred podelitvijo prvega pooblastila za opravljanje državne javne službe (najkasneje do 30. septembra 2009). Navsezadnje zakonske rešitve, ki postavljajo občine pred izvršena dejstva in ogrožajo obstoj bistvenega dela javne muzejsko-galerijske mreže, ne morejo biti nikomur v interesu.

Davor Buinjac

Plače direktorjev ter funkcionarjev v letu 2009

Spremembe in dopolnitve Uredbe o plačah direktorjev v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 123/08) so bile po besedah vlade nujno potrebne zaradi vladnih ukrepov za ublažitev finančne krize in napovedane gospodarske recesije. 12. člen predmetne uredbe je določal, da bodo direktorji znesek osnovne plače prejeli šele s 1.1.2010. Dinamika doseganja osnovne plače za direktorje je naslednja: s 1.3.2006 so prejeli 98% osnovne plače (2-odstotno zmanjšanje), s 1.1.2007 so prejeli 98,5% osnovne plače (1,5-odstotno zmanjšanje), s 1.1.2008 so prejeli 99% osnovne plače (1-odstotno zmanjšanje), s 1.1.2009 pa bi morali prejeli 99,5% osnovne plače (0,5-odstotno zmanjšanje). V skladu z ukrepi vlade bodo direktorji tudi po 1.1.2009 prejeli 99% osnovne plače (1-odstotno zmanjšanje). Skratka, to v praksi pomeni, da bodo direktorji v letu dobivali 99% osnovne plače in ne 99,5%, kar pomeni, da bodo prejeli za 0,5% nižjo plačo (od osnovne), kot je bilo predvideno pred sprejetjem zadnje spremembe uredbe. Na 13. seji 12. februarja 2009 je Vlada RS sprejela Predlog Zakona očasem znižanju plač funkcionarjev in se odločila, da državnemu

zboru predlaga, da predlog zakona obravnava na izredni seji in ga sprejme po nujnem postopku. S predlaganim zakonom se znižuje plače plačne skupine A (funkcionarji), ki je urejena v Prilogi 3 ZSPJS, razen plače predsednika državnega zbora, podpredsednikov državnega zbora, poslancev in generalnega sekretarja državnega zbora, ki jih bo urejal poseben zakon. Predloženi zakon znižuje plače funkcionarjev tako, da se jim od plače odšteje znesek v višini 4% njihove osnovne plače. Po besedah vlade je znižanje funkcionarjskih plač nujno zaradi zagotovitve stabilnosti javnih financ v letu 2009. Poglavitna rešitev predlaganega zakona je znižanje plač vsem funkcionarjem za obdobje dvanajstih mesecev od uveljavitve predlaganega zakona. Ocenjeno znižanje plač funkcionarjev bo na letni ravni za 1.690 funkcionarjev za obdobje dvanajstih mesecev od uveljavitve zakona znašalo 2.51 mio EUR bruto, od tega za 83 funkcionarjev drugih državnih organov 182.600 EUR, za 34 funkcionarjev izvršilne veje oblasti 86.400 EUR, za 1.345 pravosodnih funkcionarjev 1.930.500 EUR in za 228 županov in podžupanov 312.300 EUR.

Siniša Plavšič

Črpanje evropskih sredstev

Četrtega februarja letos je potekala 1. nadaljevalna seja parlamentarnega Odbora za lokalno samoupravo in regionalni razvoj na temo črpanja evropskih sredstev, katere se je udeležil tudi predsednik Skupnosti občin Slovenije Franc Kangler. Ministrica Ploštajnerjeva je v zvezi s črpanjem evropskih sredstev izpostavila, da se soočajo z več problemi sistemske narave in da bo sedanji sistem potrebno izboljšati. Problemi so tudi na ravni kadrovske usposobljenosti in celo z informacijskim sistemom. Zato bodo sistem naredili za bolj učinkovitega in proaktivnega, vanj pa bodo poskušali povezati tudi druge resorje, ki dobivajo evropska sredstva, je napovedala ministrica. Ne glede na to podatki kažejo, da bo Slovenija v celoti počrpala sredstva, ki so ji

bila namenjena v prejšnji finančni perspektivi oz. v obdobju 2004-2006. Druga stvar pa je črpanje sredstev v letih 2007 in 2008. Tu povračil iz Bruslja še ni bilo, je še dodala ministrica. Državna sekretarka iz vladne službe za razvoj in evropske zadeve Andreja Jerina je pojasnila, da je za leti 2007 in 2008 za Slovenijo predvidenih 850 milijonov evrov, skupaj z letom 2009 pa za 1,2 milijarde evrov. Toda pritisk za povečanje aktivnosti, da bo Slovenija uspela počrpati obljubljena sredstva, je zelo velik, saj prve pravice zapadejo že leta 2010, je še opozorila državna sekretarka. Trenutno je Slovenija glede na pričakovanja ob pogajanjih o novi finančni perspektivi v letu 2005 v zaostanku za 130 milijonov evrov, je še povedala Jerina. "Toliko prihodkov iz

evropskega proračuna je Slovenija ustvarila manj, kot smo načrtovali," je pojasnila in napovedala, da bo vlada pri oblikovanju rebalansa proračuna za leto 2009 poskušala realno oceniti načrtovane prihodke. Člani odbora - večinoma tudi župani - so na drugi strani opozorili na probleme pri pripravi projektov, na slabo pripravljene razpise in predvsem na čas, ki ga imajo na voljo za prijavo projekta na razpis. Poseben problem so tudi razpisni kriteriji za nekatere projekte, ki so se ponekod spreminjali tudi za 80 ali celo več odstotkov. Razpisni pogoji pa morajo biti znani še pred razpisom projekta, saj nekateri nastajajo tudi več let, razpis pa se običajno zaključi v nekaj mesecih, so opozorili.

Vir: Find-info, SP

Mladinska politika v Sloveniji

Urad RS za mladino je v torek, 3. februarja 2009, organiziral posvet Mladinska politika v Sloveniji: kje smo in kako naprej?. Na posvetu so sodelovali predstavniki Mladinskega sveta Slovenije, Študentske organizacije Slovenije, Dijaške organizacije Slovenije, Mladinske mreže MaMa, Urada RS za mladino, MOVIT-a NA Mladina, Urada za mladino MOL, Evropskega mladinskega foruma, Službe Vlade RS za zakonodajo, Skupnosti občin Slovenije, Dejan Levanič, poslanec v DZ RS, Jožef Školjč, državni sekretar in Jože Gornik, direktor CNVOS. V uvodu so bile predstavljene prioritete Urada RS za mladino v letu 2009. Podani so bili ključni pogledi v razvoju mladinske politike, zapisane v letošnjem letnem načrtu urada. Predstavniki zgoraj navedenih organizacij so stanje med mladimi v državi in lokalnih okoljih ter ključne probleme, s katerimi se je potrebno enkrat začetni ukvarjati, predstavili s stališča svojih sredin. Enotna ugotovitev, argumentirana s podatki ter dejstvi, je bila, da se položaj mladih generacij (državljeni RS v starosti med 15. in 29. letom) vse od začetka tranzicije (1990 - 2008) zgolj slabša. Ukrepi, ki se s strani različnih državnih organov ali lokalnih skupnosti oblikujejo, sprejemajo in izvajajo ter neposredno ali posredno vplivajo na položaj mladih v Slove-

niji, s svojimi učinki mladim ne izboljšujejo položaja. Pa naj gre tu za zaposlovanje, štipendije, stanovanjsko politiko ali pa za vključenost mladih v procese politične participacije. Mladi ne glede na to, da so nosilec znanja in družbene reprodukcije hkrati, v državi predstavljajo družbeno margino. Politično in socialno so po svojem dejanskem položaju na robu in praktično izključeni. Navedeno najbolj potrjuje dejstvo, da se kljub zakonski obvezi, že dolgo zapisani v 6. členu Zakona o mladinskih svetih, da mora vlada, ministrstva in drugi državni organi ter organi lokalnih skupnosti pred določenjem predlogov zakonov in drugih predpisov, ki neposredno vplivajo na življenje mladih, o tem obvestiti Mladinski svet Slovenije oziroma mladinske svete v lokalnih skupnostih, to ne izvaja. Prav tako Zakon o lokalni samoupravi med nalogami, ki jih morajo lokalne skupnosti izvajati v korist kvalitete življenja svojih prebivalcev, niti z besedo ne omenja mladih. Izpostavlja se starejše, medgeneracijsko solidarnost... Pomemben del ukrepov s področja stanovanjske in štipendijske politike, položaja mladih družin ter zaposlovanja mladih pa se lahko zagotavlja prav v lokalni skupnosti.

Željko Cigler

Prenos pooblastila za odločanje v upravnem postopku

Pri podelitvi javnega pooblastila je potrebno izhajati iz določil 121. člena Ustave Republike Slovenije, ki določa, da se javno pooblastilo podeli z zakonom ali na podlagi zakona. V sistemu ločitve državne in lokalne samouprave je pomembno, da so z Zakonom o splošnem upravnem postopku in Zakonom o lokalni samoupravi določena pravila, po katerih lahko lokalna skupnost podeli javno pooblastilo za odločanje o zadevah iz njene izvirne pristojnosti. Po drugem odstavku 1. člena Zakona o splošnem upravnem postopku je podelitev pooblastila za vodenje in odločanje v upravnih zadevah iz izvirne pristojnosti lokalne skupnosti dopustna z odlokom te skupnosti. V 50.b členu Zakona o lokalni samoupravi je pooblastilo za podelitev javnega pooblastila opredeljeno na podoben način kot v prej omenjenem zakonu, s tem da so določeni še konkretni nosilci (javno podjetje, javni zavod, javna agencija, javni sklad in druge pravne ali fizične osebe), pogoj, da se s tem omogoči učinkovitejše in smotnejše opravljanje nalog, ki se v celoti ali pretežno financirajo s plačili uporabnikov. Glede na navedene pravne podlage lahko ugotovimo, da za prenos javnega pooblastila za odločanje o zadevah iz izvirne pristojnosti lokalnih skupnosti načeloma ni zadržkov, pod pogojem, da so izpolnjeni normativni pogoji: da ga podeli občinski svet z odlokom, da se odločanje nanaša na upravno zadevo iz izvirne pristojnosti lokalne skupnosti, da se s tem zagotovi učinkovitejše in smotnejše izvajanje upravnih nalog skupnosti,

da se podeli konkretnim nosilcem ter da se izvajanje javnih pooblastil v celoti ali pretežno financira s plačili uporabnikov. V tem smislu lahko ugotovimo, da bi lokalna skupnost lahko ustanovila svoj npr. javni zavod in mu z odlokom podelila javno pooblastilo za odločanje v zadevah iz svoje izvirne pristojnosti na podlagi Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Zadržek se kvečjemu nanaša na izpolnjevanje pogoja financiranja iz sredstev uporabnikov, kar je v konkretnem primeru dvomljivo. Po mnenju Ministrstva za javno upravo pa je v sistemu stroge ločenosti državnih in lokalnih pristojnosti sporno, da bi lokalna skupnost z odlokom prenesla izvajanje prej omenjenih nalog na javni zavod, ki ga je za izvajanje zadev iz državne pristojnosti ustanovila država. Potrebno je upoštevati, da je država na občino že prenesla določeno nalogo, zato je ob prej navedenem vprašljivo postopanje, po katerem bi slednja konkretne naloge naprej prenesla na nosilce javnih pooblastil. Poveritev konkretnih nalog namreč predpostavlja, da bo lokalna skupnost te naloge lahko učinkovito izvajala. Razdrobljenost države z lokalnimi skupnostmi pri reševanju upravnih nalog ne more biti razlog, da takšne situacije prepuščamo zgolj reševanju po principu pragmatizma. Po Zakonu o socialnem varstvu centri za socialno delo izvajajo z zakonom poverjena pooblastila in druge naloge, ki jih nalagajo predpisi (prvi odstavek 49. člena), pri občinah je izrecno navedeno zgolj, da centri zanje lahko opravljajo

naloge v zvezi s storitvami pomoči družini na domu (tretji odstavek 49. člena). Zaradi omenjenih pomislekov, ki nujno pomenijo, da bi morebitno opravljanje nalog iz izvirne lokalne pristojnosti prek nosilcev javnih pooblastil, ki jih je zaradi svojih nalog ustanovila država, ustvarjalo zelo nejasne situacije, ko ne bi bilo znano, pred katerim organom (državnim ali lokalnim) je potrebno opraviti neko lokalno upravno nalogo, ki je v pristojnosti občine. Pod vprašaj pa takšna rešitev postavlja tudi smiselnost prenosa nalog na lokalno skupnost, če njene naloge opravlja »organ«, ki ga je ustanovila država.

Na MJU ocenjujejo, da je pogodbeni prenos stvarne pristojnosti na drug organ v nasprotju z veljavno zakonodajo, ne glede na to, ali se s tem ureja »le« vodenje postopka in ne tudi odločanje. Zato občina in center za socialno delo ne moreta skleniti pogodbe, po kateri center izvaja ugotovitveni in dokazni postopek ter pripravi osnutek odločitve, ki jo potem izda občina. Že v skladu z Ustavo Republike Slovenije se pristojnost lahko določi le z zakonom. Z zakonom določen pristojni organ pa te ne more delegirati na drug organ, niti se medsebojno ne moreta dogovoriti o morebitnem prenosu (glej 18. člen Zakona o splošnem upravnem postopku).

Pojasnilo MJU

Javno-zasebno partnerstvo v praksi

V praksi se vse bolj uveljavlja model javno-zasebnega partnerstva. Gre za različne oblike sodelovanja javnega in zasebnega sektorja, katerih namen je financiranje, upravljanje, vzpostavitev, izgradnja, prenova, vodenje ali vzdrževanje javne infrastrukture oziroma izvajanje dejavnosti javnih služb. Javno-zasebno partnerstvo je v danem trenutku zanimivo tudi za lokalne skupnosti, ki s pomočjo oblik javno-zasebnega partnerstva v povezavi z izvrševanjem javnogospodarskih služb lahko učinkoviteje vlagajo v javnogospodarsko infrastrukturo.

Na področju javnih služb in javno-zasebnega partnerstva sta priznana strokovnjaka tudi dr. Boštjan Brezovnik, direktor Inštituta za lokalno samoupravo in javna naročila Maribor, ter Milan Železnik, ki sta na delovnem posvetu z naslovom Izvajanje javno-zasebnega partnerstva v praksi, ki ga je organizirala Skupnost občin Slovenije, podrobneje predstavila predmetno problematiko ter predvsem podala udeležencem podrobnejša pojasnila, kdaj je za občine smiselno pristopiti k izvedbi projekta v obliki javno-zasebnega partnerstva oziroma kdaj je bolj primerna kakšna druga oblika partnerstva.

Temeljno vodilo, ki sta ga predavatelja podala udeležencem, je bila usmeritev, da naj bo podlaga za končno odločitev k pristopu projekta v obliki javno-zasebnega partnerstva vedno predhodna ocena ekonomske

učinkovitosti/izvedljivosti javno-zasebnega partnerstva. Torej šele ko se opravi presoja ekonomske učinkovitosti javno-zasebnega partnerstva v konkretnem primeru, je smiselno sprejemati končno odločitev o izvedbi projekta v obliki javno-zasebnega partnerstva, kajti v nasprotnem primeru, ko »domača naloga« ni bila opravljena, lahko napačne odločitve pripeljejo do milo rečeno neugodnih finančnih posledic za občino.

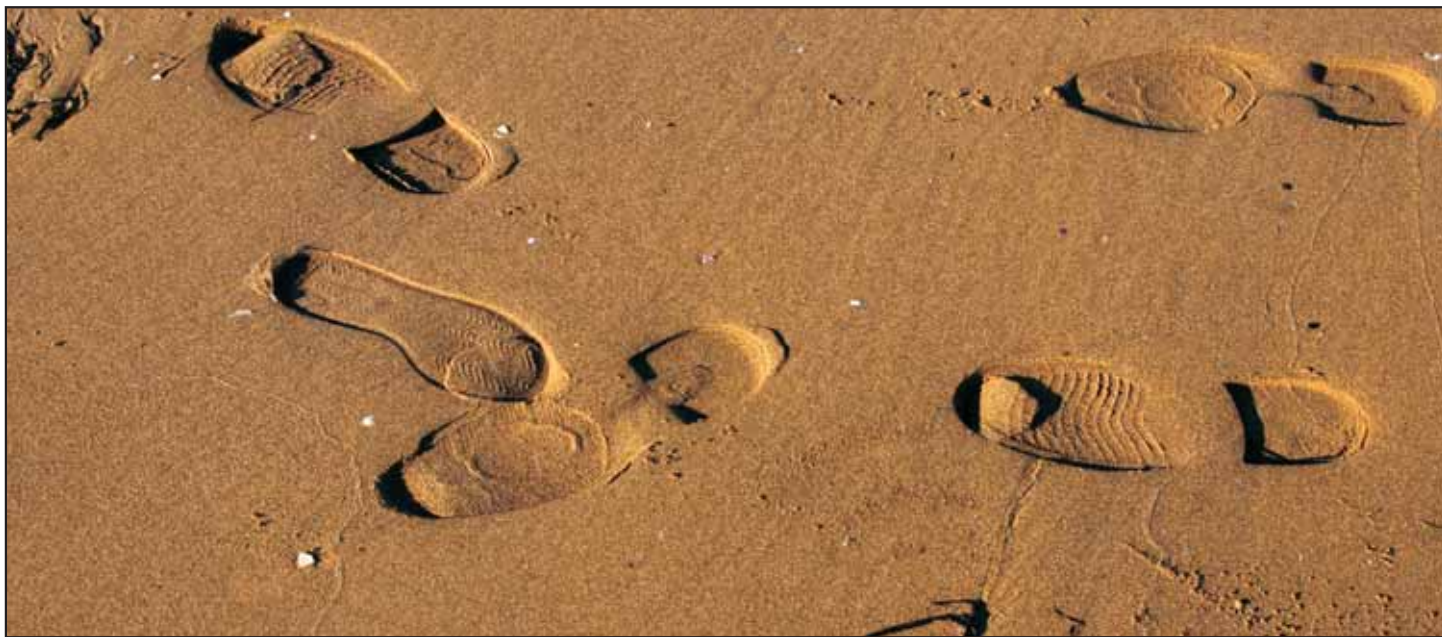
Javno-zasebno partnerstvo je za občine aktualno predvsem v primerih, ko je njen namen v prikitem zadolževanju, tako da se namesto občine dejansko zadolži zasebni partner. Vendar je na tem mestu potrebno opozoriti, da je investicija, v kolikor se izpelje v obliki javno-zasebnega partnerstva, že v samem začetku 20 odstotkov dražja. Boštjan Brezovnik je poudaril, da je sklenitev javno-zasebnega partnerstva smiselna izključno v primerih, ko gre za podelitev koncesije za izvajanje gospodarske javne službe z izgradnjo komunalne infrastrukture oziroma da naj bo javno-zasebno partnerstvo ena izmed zadnjih možnosti za izpeljavo projektov. Za posamezne projekte gradenj stanovanjskih objektov, garaž ipd. je bolj smiselno poseči po institutu stavbne pravice oziroma postopke peljati po Zakonu o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 128/06, 16/08).

Javno-zasebno partnerstvo, kot omenjeno predstavlja za državo oziroma lokalno skupnost,

je najhitrejši, vendar za končne uporabnike najdražji način dostopa do infrastrukturnih objektov. V praksi se najpogosteje uporablja BOT-oblika projektnega financiranja (zgradi-upravljaj-prenesi v last), ki je odraz privatizacije izvajanja javnih služb.

Za zaključek je potrebno posebej opozoriti, da za sklenitev javno-zasebnega partnerstva ni priporočljivo podpisovati »bianco« pogodb, kar se pa tiče cene oziroma vrednosti projekta, javno zasebno partnerstvo ni prava oblika, v kolikor je le-ta nedoločljiva, saj je tako sklenjen posel za lokalne skupnosti preveč tvegan. Zaključno opozorilo občinam se nanaša na dejstvo, da pri sklepanju kakršnihkoli javno-zasebnih partnerstev oziroma koncesijskih razmerij ne posnemajo že obstoječa razmerja, saj je vsako razmerje specifično in ga je treba obravnavati posamezno.

Siniša Plavšič

Minister za okolje in prostor o tekočih problemih SOS

Vključitev SOS v medresorsko obravnavo zakonskih in podzakonskih predpisov

Skupnost občin Slovenije že dalj časa nenehno apelira k upoštevanju, da pri obveščanju in vključitvi občin oz. reprezentativnih asociacij v obravnavo zakonskega ali podzakonskega predpisa z objavo dokumenta zgolj na ministrski spletni strani brez vsakršnega obvestila ne zadostuje. Ministrstvo za okolje ob tem sugerira, da se je preko spletne strani MOP mogoče naročiti na elektronske novice petih posameznih področij delovanja. Ob pripravi predpisov MOP na svoji spletni strani objavi vabilo k sodelovanju zainteresirani javnosti. Preko RSS kanala je omogočeno sprotno obveščanje zainteresirane javnosti, ki se na tovrstne novice naroči, o javni razpravi, ki je v teku praviloma najmanj 14 dni. Če ima občina ali združenje osebo, ki to spremlja, se je mogoče pravočasno vključiti v razpravo, seveda ob pogoju, da je oseba naročena na tovrstne novice.

Problem reševanja območij razpršenih gradenj

Že na 9. seji Predsedstva Skupnosti občin Slovenije, ki je bila v prostorih Magistrata v Ljubljani 3.12.2008, so predstavniki SOS v razpravi na temo problematike razpršene gradnje zelo odločno nasprotovali nekaterim rešitvam iz veljavnega Pravilnika o vsebini, obliki in načinu priprave OPN ter pogojih za določitev območij sanacij razpršene gradnje in območij za razvoj in širitev naselij (Uradni list RS, št. 99/07), ki naj bi v novih občinskih prostorskih načrtih povzročile neupravičeno ukinjanje pridobljenih pravic vezanih na zazidljivost zemljišč v veljavnih planskih aktih. Temu stališču so se pridružili tudi nekateri drugi razpravljavci, čeprav so se po drugi strani nekateri strinjali tudi s prizadevanji za omejitve tovrstne gradnje.

Ker v takratni razpravi ni bilo možnosti podati podrobnejšega pojasnila, so na Direktoratu za prostor 13.1.2009 v sodelovanju s SOS in ZOS organizirali posvet z občinami posebej na to temo. K sodelovanju so povabili več strokovnjakov iz različnih podjetij, ki pripravljajo občinske prostorske načrte, da bi predstavili svoj pogled na problematiko in metodološki pristop k njenemu reševanju. Že uvodoma, se posebej pa v razpravi, ki je sledila, je bilo poudarjeno, da je preprečevanje razpršene gradnje posebej zahtevano z zakonom, saj gre

nedvomno za javni interes. Pravilnik zgolj v skladu z zakonom podrobneje opredeljuje prizadevanja za omejitve razpršene gradnje in za usmerjanje poselitve v naselja. Glede na obvezen konceptualni pristop pri usmerjanju poselitve v novih OPN je morebitno spreminjanje namenske rabe prostora, ki je skladno s predhodno določenim konceptom, omogočeno kot »dvosmeren« proces, torej ne le iz kmetijske ali druge namembnosti v stavbno, pač pa tudi obratno. Taksno ravnanje ne le, da ni »nepriemno in nedopustno«, pač pa je po prepričanju ministrstva edino možno in zakonito. To so potrjevali tudi predstavljeni metodološki pristopi in prikazani primeri, še pojasnjuje ministrstvo.

Dimnikarske službe storitev

MOP pojasnjuje, da je bil aktiven na področju urejanja dimnikarske službe predvsem in tudi v letu 2007 in 2008 in s tem uresničeval tudi pričakovanja SOS, in sicer na področju podeljevanja I. koncesij in koncesij z javnimi razpisi, poenotenju in spremembah cena dimnikarskih storitev itd.

Pri pričakovanih po spremembi predpisov s področja dimnikarske službe je potrebno poudariti in upoštevati, da je bila večina predpisov s tega področja na novo sprejeta v letu 2004 do 2006. Gre za Zakon v varstvu okolja (Uradni list RS, st. 41/04; v nadaljevanju ZVO-1), Uredba o načinu, predmetu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom (Uradni list RS, st. 129/04, 57/06, 105/07 in 102/08; v nadaljevanju uredba o dimnikarski službi), Pravilnik o oskrbi malih kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov pri opravljanju javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov (Uradni list RS, st. 128/04, 18/05; v nadaljevanju pravilnik o dimnikarski službi) in Sklep o določitvi cene storitev obvezne državne gospodarske javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom (Uradni list RS, st. 60/06

in 71/07; v nadaljevanju cenik dimnikarskih storitev). V letu 2006 in 2007 je bila uredba o dimnikarski službi spremenjena, v letu 2007 pa je bila sprejeta nova Uredba o emisiji snovi v zrak iz malih kurilnih naprav (Uradni list RS, st. 34/07 in 81/07). Vsi navedeni predpisi so bili v javni obravnavi in MOP naj bi upošteval vse konstruktivne pripombe podane v času javne obravnave.

Pri razlogih za realizacijo določil ZVO-1 na področju prenosa dimnikarske službe z lokalnega na državni nivo je potrebno upoštevati tudi razloge, povezane z sprejeto avtentično razlago 187. in 188. Člena ZVO-1 v državnem zboru, kasnejše razveljavitve te avtentične razlage s strani ustavnega sodišča v delu, ki se nanaša na 188. člen ZVO-1. Gre za problematiko podeljevanja I. koncesij dimnikarske službe na osnovi drugih pogodb sklenjenih med izvajalci dimnikarske službe in lokalnimi skupnostmi, kar je predstavljalo ključni problem za dolgotrajno reševanje podeljevanja I. koncesij.

Tako so nastale zakasnitve tudi na področju izvedb javnih razpisov za dimnikarska območja, kjer ni bilo možno podeliti I. koncesije. Vlagatelji prijav na javni poziv na MOP za pridobitev I. koncesij so sprožili številne sodne spore na vseh nivojih in s tem izkoristili vsa pravna sredstva za uveljavitev njihovih interesov, kar pa je za MOP pomenilo, da ni bilo sprejemljivo podeljevati I. koncesije pred rešitvijo sporov na sodiščih. To pa je v praksi pomenilo zakasnitev pri podeljevanju velikega števila koncesij z okoli 2- do 3- letno zakasnitvijo in s tem izvedbo javnih razpisov za dimnikarska območja ni bilo možno realizirati pred rešitvijo predhodnih vprašanj oziroma sodnih sporov.

MOP se strinja s trditvami SOS, da je potrebno obstoječe predpise dopolniti, izboljšati, sprejeti dodatne predpise itd., bolje urediti tudi nadzor nad izvajalci in uporabniki, z namenom izboljšati izvajanje te javne službe in doseganju zastavljenih ciljev. Tako ima MOP program sprememb in dopolnitev predpisov na področju dimnikarske službe. MOP zatrjuje, še dodaja v zaključku, da bodo pri vseh bistvenih spremembah vključeni tudi predstavniki SOS kot tudi predstavniki strokovne in širše javnosti.

Siniša Plavšić

Ponovljene vaje iz izvajanja Zakona o zdravstvenem zavarovanju

Skupnost občin Slovenije je zaradi številnih problemov pri izvajanju Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju in podzakonskih predpisov zahtevala urgentno srečanje s predstavniki Ministrstva za zdravje. Na prvem sestanku, ki je bil v začetku januarja, so predstavnice skupnosti ponovno predstavile številne težave pri izvajanju zakona ter dejstvo, da nekaterih določil niti ni mogoče izvajati. Občine so namreč ugotovljale, da je zakon neizvedljiv zaradi dolgotrajnosti postopkov, materialnih in finančnih posledic za občine, za kar pa te niso prejele ustreznih finančnih sredstev, pa tudi zaradi dejstva, da občine ne razpolagajo z ustreznimi sredstvi in orodji za izpeljavo postopkov glede na izjemno povečan obseg dela. V tem kontekstu so predstavnice občin opozorile, da občine nimajo vpogledov v določene evidence, so brez ustrezne računalniške podpore, so brez ustrezne programske podpore. Povedale so tudi, da je pretekla nepripravljenost ministrstva, da sliši, razume in upošteva pripombe in predloge občin pripeljala do izrazito negativne situacije. Predstavile so pričakovanja občin, da se izvajanje zakona zadrži in v nadaljevanju spremenita tako zakon kot podzakonski predpis.

Predstavniki ministrstva primarij doktor Janez Remškar je povedal, da izvajanje zakona ni mogoče zadržati, prav tako ob dejstvu, da marsikatera občina oba predpisa izvaja, pa je trditev, da sta oba predpisa neizvedljiva, po njihovem prepričanju nenatančna. Povedali pa so, da se zavedajo težav, s katerimi se srečujejo predvsem velike občine, zato so pripravljene prisluhniti in iskati dolgoročne in kratkoročne rešitve. Povedali so, da bo ministrstvo pričelo s pripravami na spremembo zakona, ki pa zahteva nekaj časa. V tem vmesnem obdobju, torej do spremembe zakona, pa so pripravljene skupaj z občinami iskati rešitve, ki bodo omogočile in olajšale občinam izvajanje postopkov. Povedali so, da so pripravljene skupaj z občinami pripraviti nujne in potrebne spremembe pravilnika.

Pojavila se je možnost, da bi del nalog, ki jih morajo izvajati v skladu s spremenjenim zakonom občine, lahko zanje počeli centri za socialno delo. In dogovorili so se, da se preveri možnost prenosa nalog na centre za socialno

delo ter možnosti za spremembo pravilnika. Primarij Janez Remškar pa je zatrnil, da namerava Ministrstvo za zdravje pristopiti k spremembi zakona, kjer pričajuje sodelovanje občin. Na sestanku čez dober teden dni naj bi pridobili odgovore na dileme, ki so bile izpostavljene na prvem sestanku ter dobili odgovore na vprašanje, kakšne so možnosti za sodelovanje centrov za socialno delo. Odgovorov na že večkrat zastavljena vprašanja in dileme na sestanku vsekakor ni bilo. Predstavnice skupnosti so opozorile, da se je mogoče pogovarjati o kratkoročnih rešitvah, ki bi olajšale izvedbo nekaterih (uresničljivih) določil samo ob zagotovitvi, da gre resnično za kratkoročne rešitve in ob zagotovitvi, da bo ministrstvo pristopilo k spremembam zakona, ki bodo najprej omogočile aktivno sodelovanje občin pri pripravi novih določil v zvezi z obveznim zdravstvenim zavarovanjem, v nadaljevanju pa tudi rešitve, s katerimi se bodo občine lahko strinjale. Sicer pa je Skupnost občin Slovenije zakon vložila v presojo ustavnemu sodišču, katerega odločitev se pričakuje v naslednjih tednih. Opozorili smo, da predstavlja obvezno zdravstveno zavarovanje, ki ga morajo financirati občine, relikv neke drugačne komunalne ureditve, kot je v veljavi sedaj, zato je nujno ob spremembah zakona doseči spremembo, ki bo to nalogo prenesla na državne institucije. Po njenem ni nikakršnega resnega razloga za to, da država ob zdravstveni zavarovalnici in ob centrih za socialno delo ohranja in celo širi obveznosti občin na področju obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Predstavniki ministrstva so ponovno povedali, da so popolnoma pripravljene na to, da se v čim krajšem času pripravijo spremembe pravilnika in tako pripomorejo k lažjemu delovanju občin. V zvezi z možnostjo, da bi nekatere postopke za občine v tem vmesnem času do spremembe zakona izvajali centri za socialno delo, je predstavnica ministrstva za delo, družino in socialne zadeve Barbara Starič Strajnar povedala, da je to mogoče s podelitvijo javnega pooblastila. Občine bi tako lahko nekatere naloge pri izvajanju zakona z javnim pooblastilom, ki ga z odlokom sprejmejo občinski in mestni sveti, prenesle na izbrane centre za socialno delo. Barbara Starič Strajnar je povedala, da bodo centri pripravljene izvajati

nekatero naloge in postopke za občine, vendar samo proti plačilu. Ob tem smo ponovno opozorili, da je država s spremembo Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju občinam naložila nove naloge (širši nabor zavarovancev) in večje obveznosti (postopki), vendar pa ne tudi ustreznih finančnih sredstev. V tem kontekstu je bilo opozorjeno, da se občine v tem času pogajajo z Ministrstvom za finance v zvezi z višino povprečnine, ki bo v naslednjih dneh tudi s strani Ministrstva za zdravje pričakovalo podatke, ali so občine na tem področju v preteklem letu dobile nove naloge ali povečane obveznosti. Če Ministrstvo za zdravje na to povpraševanje ne bo odgovorilo pozitivno in če se tako z naslova novih in povečanih obveznosti občin na področju zdravstva povprečnina ne bo dvignila, tudi ni mogoče pričakovati, da bi občine plačale podelitev javnega pooblastila. Opozorilo skupnosti, da brez ustreznega sodelovanja in razumevanja med vsemi vpletenimi ne bo mogoče storiti koraka naprej, je bilo v trenutku poteka sestanka sicer slišano, vendar pa se bo razumevanje tega opozorila pokazalo v bližnji prihodnosti.

Jasmina Vidmar

2. seja delovne skupine za kmetijstvo

V Ljubljani se je 16. decembra sestala razširjena delovna skupina za kmetijstvo pri SOS s predstavniki MKGP, Lovske zveze Slovenije in Kmetijsko gozdarske zbornice. Sejo je vodil predsednik delovne skupine Gorazd Maslo.

Delovna skupina je obravnavala predlog pravilnika o minimalnih pogojih za zaščito nelovnih površin. V trenutni verziji besedila so članice in člani delovne skupine opozorili na vrsto nejasnih in nesmiselnih določil. Med njimi je zelo nejasno opredeljen pojem intenzivna kmetijska kultura, katere interpretacija lahko prinese občanom in občanom, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, v finančnem smislu zelo neprijazne posledice. Delovna skupina je opozorila na veliko pomanjkanje pravne ureditve odlova divjadi na nelovnih površinah. Nejasno je opredeljeno, kdo bo nosilec stroškov za namestitev ograj (mrež), ki naj bi varovale intenzivne kmetijske kulture pred divjadjo. Glede mrež so prisotni opozorili na dejstvo, da gre za nezahtevne objekte in da je potrebno za namestitev takšnih mrež pridobiti gradbeno dovoljenje in opozorili, da je potrebno preveriti ali so mreže višine 3 m sploh skladne z okoljsko zakonodajo. V pravilniku ob vseh, po mnenju prisotnih, preveč vrst mrež, ki so cenovno neugodne in vprašljivo dostopne na tržišču, niso navedene električne mreže (električni pastirji). Pri namestitvah mrež so prisotni opozorili še na posledično zmanjšanje obdelovalne površine (okoli 2 metra), ki pomeni izpad subvencije. Predloge in pripombe delovne skupine za kmetijstvo bo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v največji možni meri pri nadaljnjem oblikovanju aktov s tega področja upoštevalo ter nadaljnje verzije aktov še naprej usklajevalo s predstavniki SOS, je bil zaključek razprave ob tej točki.

Vlada je sprejela Uredbo o podelitvi koncesij za trajnostno gospodarjenje z divjadjo, na podlagi katere bo ministrstvo objavilo javni razpis za podelitev koncesij in na katerega se bodo lahko prijavi upravičenci. Predvideva se, da bo postopek dodeljevanja koncesij zaključen do 1. maja 2009. Članice in člani delovne skupine so razpravljali o administrativnih ovirah, ki jih prinaša Uredba o podelitvi koncesij za trajnostno gospodarjenje z divjadjo. 50 odstotkov koncesijske dajatve je prihodek proračuna Republike Slovenije, 50 odstotkov pa prihodek proračuna občine. Posamezna občina sprejme sorazmerni del pripadajoče koncesijske dajatve glede na lovno površino lovišča, ki leži v njej. Skladno s 6. odstavkom 29. členom Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1) in Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1A) bodo morale občine sprejeti odlok, v katerem morajo opredeliti podrobnejše pogoje, namen in način porabe teh sredstev. Teh sredstev pa bo po predhodnih izračunih za neko manjšo občino komaj nekaj 100 EUR, za kar je po mnenju prisotnih nesmiselno sprejemati odloke.

Na pobudo MO Nova Gorica in Občine Sevnica so prisotni obravnavali tudi pobudo glede odbitka vstopnega DDV po javnem razpisu za ukrep 125 - izboljšanje in razvoj infrastrukture, povezane z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva, podukrep številka 2: izgradnja velikih namakalnih sistemov.

V občini Sevnica bo izgrajen veliki namakalni sistem za namakanje na območju Brezovškega polja, Arškega polja in Sadovnjakov Sadjarstva Blanca v velikosti okoli 110 ha. Investitor tega namakalnega sistema bo Konzorcij za namakanje Podravja, GIZ, Partizanska 6, 2000 Maribor, ki je s strani Ministrstva pooblaščen za upravljanje namakalnih sistemov tudi na dolensko -posavskem sklopu in se bo s tem projektom prijavil na Javni razpis za ukrep 125 - Izboljšanje in razvoj infrastrukture, povezane z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva, pod ukrep številka 2: Izgradnja velikih namakalnih sistemov. Delež javnega financiranja znaša do 100 % upravičenih stroškov, od tega 75 % zagotovi EU, 25 % pa Republika Slovenija. DDV pa ni upravičen strošek.

Občine ali podjetja, ki so davčni zavezanci, si pri davčnem obračunu DDV za investicijo poračunajo v primeru, da postanejo lastniki investicije. V primeru velikih namakalnih sistemov pa postane lastnik država, zato si investitorji DDV ne morejo poračunati.

Pri tem razpisu oziroma tej investiciji pa se stvari malo zapletejo. Investicija ob izgradnji ne postaja last investitorja, temveč last države, toda računi pri investiciji se glasio na investitorja. Investitor, ki bo hkrati upravljaec namakalnega sistema, pa bo v nadaljevanju obračunal stroške za upravljanje in vzdrževanje namakalnega sistema.

Lastnik celotnega sistema bo država, investitor pa mora zagotoviti plačilo DDV, ki si ga ne sme poračunati, hkrati pa s svojim plačilom investicije ne postane lastnik ali solastnik nepremičnine, medtem ko stroške rednega letnega vzdrževanja in uporabe namakalnega sistema plačujejo lastniki zemljišč, sanacije namakalnega sistema pa plačuje država. Denar, ki ga dobimo po razpisu tudi iz naše državne blagajne, pa se delno zopet vme nazaj v državno blagajno preko plačila DDV. Potrebno je najti način, kako bi si ta vstopni DDV, če že ni upravičen strošek, vsaj lahko investitor oziroma upravljaec poračunal v svojem davčnem obračunu.

Delovna skupina za kmetijstvo je predlagala, da Sekretariat SOS na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano naslovi pobudo s predlogom rešitve, da država kot lastnik namakalnega sistema imenuje pooblaščenega investitorja kot začasnega lastnika osnovnih sredstev namakalnega sistema. Le-ta bi si potem lahko normalno obračunal vstopni DDV, kajti vstopni DDV si lahko obračuna le lastnik osnovnega sredstva. Sekretariat SOS je pobudo poslal in ministrstvo je nanj odgovorilo. Odgovor ministrstva je bil posredovan članicam in članom delovne skupine in dostopen vsem občanom članicam SOS.

Saša Kek

Matična komisija o višini povprečnine

19. januarja se je v Ljubljani sestala komisija za proračun in javne finance pri SOS z namenom priprave izhodišč za prvi pogajalski sestanek med reprezentativnima asociacijama in Ministrstvom za finance v zvezi z višino povprečnine za leto 2009.

Članice in člani komisije so obravnavali v sekretariatu pripravljen spisek zakonskih in podzakonskih predpisov, ki so v letu 2007 in 2008 večali obveznosti ali uvajali nove naloge za občine ter usklajevali podatke in izračune o finančnih posledicah teh. Pri natančnem pregledu so ugotovili, da je bilo v obeh letih sprejetih okoli 38 predpisov, ki so imeli večji ali manjši vpliv na finančne in delovne obveznosti občin.

V razpravi so oblikovali nekaj splošnih stališč za članice in člane pogajalske delegacije.

Ocenili so, da je Zakon o financiranju občin omogočil »pogajanja« za določitev vsakoletne višine povprečnine za občine, vendar do sedaj takšnih pogajanj še ni bilo. Prav zaradi pretekle izkušnje, ko je takratni minister za finance dr. Andrej Bajuk določilo o pogajanjih razumel

tako, da se sestane z vodstvom obeh asociacij in jima predstavi izračune o višini povprečnine, o kateri pa se ni mogoče pogajati, je komisija predlagala, da Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko skupaj z Ministrstvom za finance pripravi postopkovna pravila poteka vsakokratnih pogajanj med reprezentativnimi asociacijami in državo o višini povprečnine ter zagotovi združenjema podatkovne baze o osnovah za pogajanja (podatki in osnove metodologije o izračunu povprečnine, podatki o prihodkih dohodnine in o delitvi dohodnine po 14. čl ZFO ter podatki o drugih prihodkih za izračun pripadajoče višine dohodnine), ki jih kot osnovo za pogajanja predloži združenjema.

Komisija je predlagala, da se uveljavi zahteva, da morajo biti stroški za izvajanje nalog, ki jih občine morajo opravljati na podlagi zakonov in so v 11. čl ZFO opredeljeni kot osnova za ugotovitev primerne porabe občine, realno ovrednoteni in zajeti v celoti. Šele na osnovi tega je mogoče določati višino povprečnine. Zdajšnja višina povprečnine in način njenega ugotavljanja na osnovi podatkov o realiziranih tekočih stroških in tekočih transferih ne zajema realne in polne stroškovne cene - glede na to,

da se reprezentativni asociaciji o spremembi višine povprečnine za leto 2008 v odnosu na leto 2007 nista »pogajali«, temveč jima je bila višina povprečnine samo predstavljena. Popravek je bil opravljen za višino inflacije ter minimalen dodatek, ki pa ni odražal dejanskih obveznosti z naslova novih nalog za občine uvedenih v letu 2007.

Komisija je tudi ugotovila, da je rast stroškov za izvajanje zakonskih nalog občin bistveno višja od izhodišč rasti javne porabe, ki jih je posredovalo Ministrstvo za finance za oblikovanje občinskih proračunov. Ocena je bila, da zdajšnja višina povprečnine ne krije tekočih stroškov za delovanje zakonskih nalog občin. Občine imajo bistveno višje tekoče izdatke za izvajanje zakonskih nalog. Pomembno dejstvo, ki zmanjšuje že tako okrnjeno finančno sposobnost občin, je tudi to, da v tekočih stroških občin niso zajeti stroški amortizacije in nujnega investicijskega vzdrževanja (javne uprave in družbenih dejavnosti), ki bi zagotavljali izvajanje zakonskih nalog vsaj na nivoju ohranjanja doseženega javnega standarda.

Jasmina Vidmar

Delovni posvet na temo obveznega zdravstvenega zavarovanja

V sredo, 18. februarja 2009, je v Velenju potekal delovni posvet na temo Obvezno zdravstveno zavarovanje po novi zakonodaji. Glede na to, da je predmetna problematika trenutno ena najbolj perečih znotraj občinskih uprav slovenskih občin, se je posveta udeležilo 160 »informacij lačnih« ljudi. Predavatelji na posvetu so bili predstavniki Ministrstva za zdravje, torej predstavniki državnega organa, ki je sestavljal tako sporno novelo zakona kot tudi sporni Pravilnik o merilih za ugotavljanje dohodkov, prihrankov in premoženja občanov za prijavo v obvezno zdravstveno zavarovanje, ki je bil objavljen v Uradnem listu šele 31. 12. 2008. V danem primeru bi v normalnih okoliščinah bilo za pričakovati, da bodo predstavniki državnega organa, ki je predpis

sestavljaj, znali le-tega primerno tudi tolmačiti. Vendar je v obravnavanem primeru prišlo do absurdne situacije, saj na posvetu, ki je bil organiziran v želji, da bi udeleženci pridobili odgovore na kopico vprašanj, ki se jim pojavljajo pri poizkusih izvrševanja veljavnih predpisov, le-ti od edinih pristojnih tolmačev zakona oziroma pripravljavcev zakona - predstavnikov Ministrstva za zdravje niso prejeli domala nobene konkretne informacije, kako ravnati v tej nezavidljivi situaciji. Še več: predavateljem so bila predhodno posredovana najpogostejša vprašanja, ki se pojavljajo, le-ti pa se niso pripravili na posvet niti do te mere, da bi lahko odgovorili vsaj na predhodno posredovana vprašanja. Kot omenjeno smo v danem primeru pričali absurdni situaciji, ko

državni organ, ki je predpis pripravljaj, le-tega ne zna tolmačiti! Skupnost občin Slovenije (skupnost) je v celotnem postopku sprejemanja omenjenih predpisov Ministrstvu za zdravje pošiljala pripombe in opozarjala, da predpisi v takšni obliki in vsebini ne morejo biti sprejeti. Vendar so vse pripombe in predlogi skupnosti bili prezrti, sedaj pa smo prišli do situacije, ko 210 slovenskih občin ne ve, kako izvrševati veljavne predpise, kot se je izkazalo na delovnem posvetu pa edini pristojni tolmač zakona, Ministrstvo za zdravje, še sami ne razumejo, kaj so pravzaprav hoteli.

Siniša Plavšič

34. seja komisije za e-poslovanje

Komisija za e-poslovanje, ki deluje v okviru SOS, se je sestala 17. februarja 2009 na Ptuj

Sejo je vodil predsednik komisije Edi Kozel, ki je bil hkrati tudi gostitelj. Tradicija namreč komisijo za e-poslovanje v pustnem času vselej odpelje na Ptuj. Tokrat je bila udeležba zaradi časa počitnic nekoliko skromnejša, je pa bila razprava toliko živahnejša. Članice in člani komisije so se posvetili smernicam za nadaljnje delovanje komisije. Edi Kozel je povzel opažanja in pripombe iz zadnjih srečanj, ki se nanašajo na pomanjkanje časa za razpravo o potrebah in praksah iz občin, saj se (pre) pogosto preveč

časa nameni spoznavanju novih rešitev, ki jih ponuja trg. Prav tako komisija pogrša smernice za svoje delovanje, ad hoc sistem se je uveljavil kot pravilo delovanja in predsednik je odprl vprašanje, ali ostalim članom takšen način delovanja ustreza. Prav tako se je komisija spraševala, ali v Sloveniji potrebujemo novo strategijo uvajanja elektronskega poslovanja v lokalnih skupnostih (SEPLS). Strategija, ki je bila sprejeta pred leti je zastarela, zamenjale so se politike, spremenila se je stopnja razvoja informatiziranosti občin, spremenile so se tehnologije, ki so sedaj širše in boljše. Na prejšnjih srečanjih se je občasno pojavilo tudi vprašanje konzorcija, ki bi ga sestavljale občine za lažje uresničevanje skupnih potreb. Ali so potrebe res takšne, da je ustanavljanje konzorcija nujno? Kot posledico teh ugotovitev je komisija sklenila, da bo potrebno novelirati cilje, namen in vlogo komisije za e-poslovanje. Vsi so se strinjali, da bi na prihodnjih sestankih želeli bolj podrobno spoznati delovanje drugih občin s področja informatike.

Prisotni so ponovno razpravljali o pomembnosti razlikovanja mestnih, srednjih in majhnih občin glede stanja informatiziranosti. Potrebe informatikov se med temi zelo razlikujejo. Kar je mestnim občinam samoumevno, je v manjših lahko velik problem. Manjšim občinam bi po mnenju prisotnih prišel zelo prav pretok praktičnega znanja. Kot primer je bilo navedeno vprašanje, kako občine ravnajo glede zunanje hrambe podatkov, odgovori na tako praktično vprašanje so kar deževali: od najetega sefa v banki do ognjevarnih omar v upravnih enotah. Prisotni so bili navdušeni nad idejo vzpostavitve intraneta občin v okviru spletne strani SOS, kar bi omogočalo sodelovanje občin s praktičnimi odgovori na vprašanja članic in hkrati zagotavljalo dobro preglednost nad različnimi temami. Prisotni so se na sestanku seznanili z možnostmi, ki jih ponuja prenovljena spletna stran SOS. Enostaven model sodelovanja občin je sicer omogočen, bi ga pa bilo potrebno nadgraditi.

Saša Kek

Sestanek koordinatorjev mreže NALAS

V Skopju so se v četrtek, 19. februarja, sestali koordinatorji iz posameznih asociacij lokalnih skupnosti JV Evrope, povezanih v mrežo NALAS (Network of Local Authorities of South-East Europe). Aktivnosti so potekale do sobote, 21. februarja 2009.

Na sestanku koordinatorjev, ki je bil v četrtek, je predstavnica Skupnosti predlagala ustanovitev delovne skupine za trajnostni turizem. Zaradi že sprejetega finančnega načrta se bo o delovni skupini odločalo na majskega srečanju, ki ga bo organizirala Skupnost občin Slovenije. Ideja je bila, da bi z donatorskimi sredstvi pomagali občinam v državah članicah mreže NALAS pri razvoju trajnostnih oblik turizma in spoznavanju destinacijskega modela razvijanja turizma, kot ga uvajamo v Sloveniji. Na sestanku so obravnavali tudi druge projektne pobude, ki so jih pripravile delovne skupine. Mreža NALAS je pripravila več projektnih idej, ki jih namerava izpeljati v bližnji prihodnosti. Koordinatorji so posamezne predloge ocenili in prejete ocene bodo določile prednostno listo za njihovo izvajanje. Projektne ideje so bile z naslednjih področij:

- energetska učinkovitost; projektna ideja je bila oblikovana v Ženevi, kjer je zasedala delovna skupina za energetska učinkovitost. S projektnimi aktivnostmi bi se želeli dotakniti nekaj izzivov, kot so pomanjkanje ozaveščenosti, pomanjkanje strokovnih kapacitet in skromne lokalne energetske strategije v občinah mreže NALAS.
- IT PROJEKTI; delovna skupina za informacijsko tehnologijo je pripravila štiri projektne ideje, IT standardizacija in certificiranje; IT izobraževanje v občinskih upravah; IT novice in prenos informacij ter druge IT tehnične aktivnosti.
- PR komunikacijski projekti; delovna skupina za PR je na Ohridu razvila štiri projektne ideje. Prvi je razvoj komunikacijske strategije NALAS, kjer bi kot rezultat projekta razvili komunikacijska orodja in stalne komunikacijske kanale s članicami in njihovimi občinami ter drugimi partnerji. Razvili bi srednjeročni akcijski načrt aktivnosti, doprinesli k krepitvi kapacitet članic s področja komuniciranja in posledično povečali prepoznavnost in pomembnost NALASA kot pomembnega akterja na področju lokalne samouprave v JV Evropi. Drugi projekt v sklopu PR aktivnosti je vrsta srečanj izobraževalnega značaja. Med predlogi je na prvem mestu delavnica o občinskih identitetah in naprednih orodjih odnosov z javnostmi (PR), ocena učinkovitosti, krizno komuniciranje, občinsko PR

mreženje na nacionalni ravni, medijska prepoznavnost izvršilnih uslužbencev, funkcionarjev ter stiki z novinarji. Tretja projektna ideja je nagrajevanje za področje komunikacij in četrta je podpora razvoju NALAS-ovega centra znanja.

- druge projektne ideje, ki niso nastale v okviru delovnih skupin, zajemajo projektno idejo o lokalnih strategijah trajnostnega turizma, oceno stopnje decentralizacije držav članic NALAS-a in vključevanje manjšin na lokalni ravni.

Drugi dan je bil v znamenju "peer review-ja", makedonske asociacije lokalnih skupnosti. »Peer review« ne znam smiselno prevesti, zato krajše pojasnilo za tiste, ki tega pojma ne poznajo. Gre za medsebojni pregled aktivnosti in delovanja z oblikovanjem priporočil za izboljšanje le-tega, v našem primeru med zaposlenimi v asociacijah lokalnih skupnosti.

Po uvodnih predstavitev delovanja ZELS (makedonska asociacija lokalnih skupnosti), kjer so se prisotni seznanili z napredkom decentralizacije v Makedoniji in še posebej o vlogi makedonske asociacije, z zgodovino ZELSa, številom zaposlenih, o oddelkih, večjih dosežkih, načinom komuniciranja z javnostmi, IT tehnologijo tako ZELSa kot občin članic..., so se prisotni razdelili v štiri skupine. Vsaka skupina se je osredotočila na izbrano področje, zakonodajo in lobiranje, izobraževanje občin, PR ali IT in se posvetovala z zaposlenimi o podrobnejših delovnih procesih s teh področij. Po zaključenih ločenih intervjujih so sledile predstavitve, ocene in predlogi za boljše delovanje.

Predstavnice in predstavniki drugih asociacij smo odpotovali domov polni novih idej z jasno sliko, kako jih prenesti v svoja okolja, prav tako bodo različni in številni nasveti prišli prav. Podroben, medsebojen pregled ali "peer" review kot način prenosa dobre prakse ali učenja od drugih, ki je bil prvi v nizu razvojnih aktivnosti NALASA, se je izkazal za zelo učinkovitega.

Saša Kek

Projekt NIMSEC - na poti k večji energetske učinkovitosti občin

Projektne partnerji so se 6. in 7. februarja sestali na tretjem sestanku v Svetem Martinu na Hrvaškem. Po krajšem uvodu projekta vam predstavljamo aktivnosti posameznih partnerjev v zvezi z energetskimi kottički.

Z začetnim sestankom v Moravskih Toplicah konec marca 2008 se je pričela izvedba projekta NIMSEC. Poleg partnerjev iz Španije, Bolgarije in Hrvaške so v projekt vključeni tudi slovenski partnerji iz Skupnosti občin Slovenije, zavoda Bistra hiša Martjanci - Smart House Martjanci ter Lokalne energetske agencije za Pomurje, katera mednarodni projekt tudi koordinira. Na sestanku so partnerji v projektne konzorcij dorekli podrobnosti celotne izvedbe projekta in odgovornosti partnerjev pri posameznih vsebinah. Namen projekta NIMSEC (akromin od Novel and Integrated Model For Sustainable Energy Communities) ali v slovenskem prevodu noveliran in celostni model energetske trajnostnih občin je vplivanje in delovanja v smeri premostitve ovir med strateškimi dokumenti in konkretnimi projekti na lokalni ravni.

Osnovni cilj projekta je izboljšanje energetske učinkovitosti na lokalni ravni in povečanje skupnega dela energije iz obnovljivih virov. Ta cilj se bo izvedel skozi niz ukrepov kot so:

- izvedba analize energetske bilance na področjih povezanih z projektom;
- osnovanje modela energetske trajnostnih občin s strategijo ukrepov energetske učinkovitosti in pilotnih aktivnostih. Le-ti med drugim vključujejo tudi postavitev t.i. pametne energetske hiše;
- implementacija konkretnih tržnih ukrepov s

sporazumi in zavezami na treh strateških področjih, tj. na lokalni in regionalni upravi, industriji/kmetovanju in širši skupnosti;

- on-line izobraževanje, namenjeno inženirjem, energetikom in drugim zainteresiranim posameznikom, ki ga bo izvedla tehnična fakulteta Univerze v Salamaki;
- izvedba promocijskih, ozaveščevalnih in diseminacijskih aktivnosti.

Poleg omenjenih treh partnerjev iz Slovenije bodo projekt v ostalih vključenih državah izvajali še: Tehnična fakulteta Zamora Univerze v Salamanki, Energetska agencija iz Cadiz in podjetje Soluciones Renovables S.L iz Španije; Občina Karlovo in Regionalna energetska agencija Pazardjik iz Bolgarije ter Regionalna razvojna agencija Medžimurske županije in Končar gospodinjski aparati d.d. iz Hrvaške. Ukrepi, ki so predlagani v okviru projekta, bodo skladno s tem realizirani v štirih regijah, v katerih delujejo člani konzorcija, predvsem v Pomurju v Sloveniji, Cadizu v Španiji, Karlovo v Bolgariji in Medžimurju na Hrvaškem.

Projektne partnerji so se 6. in 7. februarja sestali na tretjem sestanku v Svetem Martinu na Hrvaškem. Seznanili so se s stanjem projektne aktivnosti posameznih partnerjev, ter dogovorili za nadaljnje delo.

Trenutno obstajajo štirje kotički primerov učinkovite rabe energije v hišah: v Čakovcu na Hrvaškem, v Cádizu v Španiji, v Karlovem v Bolgariji in v Martjancih v Sloveniji. V Sloveniji se je projekt »Bistra hiša - Smart house« v Martjancih v Pomurju pričel leta 2005. Staro šolo so v sodelovanju z Lokalno energetske agencije za Pomurje (LEA Pomurje) prenovili v sodoben specifični regionalni poslovni inkubator, kjer je glavni sedež nekaterih razvojnih institucij. Hkrati pa Bistra hiša služi kot demonstracijski center primerov dobrih praks in kot svetovalno-učni center učinkovite rabe energije ter koriščenja obnovljivih virov ne le v pomurski regiji, ampak tudi drugod po Sloveniji in v tujini. V Bistri hiši je razstava starih klasičnih gospodinjskih pripomočkov in novih gospodinjskih pripomočkov, ki temeljijo na učinkoviti rabi energije. V Bistri hiši bodo

predstavljene regulacije učinkovite rabe energije pri gretju, hlajenju, zračenju in drugem.

V Čakovcu je projektni partner Regionalna razvojna agencija Međimurje (REDEA) pomagal proizvajalcu gospodinjskih aparatov Končar-KA pri vzpostavitvi kotička učinkovite rabe energije v okviru regionalnega centra za poklicno izobraževanje s področja trajnostne gradnje in obnovljivih virov energije.

V Cádizu v Španiji je bil v sodelovanju s projektnim partnerjem regionalno energetske agencije APEC osnovan koncept kotička/hiše učinkovite rabe energije, kjer bodo znana podjetja kot sta Phillips in Electrolux predstavljala svoje proizvode.

V Karlovem v Bolgariji je bil decembra 2008

predstavljen javnosti kotiček učinkovite rabe energije, kjer bodo predstavljeni primeri energetske učinkovitosti z visoko uporabno vrednostjo za gospodinjstva.

Saša Kek in Barbara Arih

Intervju z vodjo projekta LoPES ob zaključku projekta

V tem mesecu se zaključuje projekt »Lokalna partnerstva - pot do uspešnega zaposlovanja v Sloveniji - LoPES«, ki se ukvarja s problematiko priprave uspešnih projektov za povečevanja zaposljivosti brezposelnih in neaktivnih, razvoja človeških virov in vseživljenjskega učenja ter spodbujanja socialne vključenosti in enakih možnosti ter krepitvijo vključevanja zasebnega sektorja v pripravo in izvajanje tovrstnih projektov. Projekt je sofinanciran s sredstvi Evropske unije iz Programa skupnosti Progress ter Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Projekt je vodil eim Center razvoja človeških virov. Pogovarjali smo se s Dušanko Lužar Šajt, vodjo projekta LoPES.

The project is cofunded by the European Union

Zakaj ste pravzaprav prijavi projekt Lopes?

»Projekt smo začeli snovati v prvi polovici leta 2007, v času, ko smo v Sloveniji intenzivirali priprave na črpanje sredstev Evropskega socialnega sklada, ki je v prvi vrsti namenjen razvoju človeških virov in zaposlovanju.

Izkušnje iz pretekle perspektive v Sloveniji so nas pripeljale do razmišljanj, da je v Sloveniji potrebno zagotoviti večje učinke sredstev Evropskega socialnega sklada na ciljne skupine, ki so jim sredstva namenjena. Ugotavljali smo, da je potrebno marsikaj spremeniti, če želimo bolj uspešno pripravljati in izvajati projekte in navsezadnje tudi bolj uspešno črpati sredstva Evropskega socialnega sklada.«

Koga ste vse pritegnili k sodelovanju v projektu?

»Eno najučinkovitejših orodij za reševanje kompleksnih problemov na področju zaposlovanja in razvoja človeških virov ter uspešnega črpanja sredstev Evropskega socialnega sklada je partnerski pristop, ki zagotavlja celovitost reševanja problemov ciljnih skupin in lokalnih okolij na tem področju.

Zato smo se v projektno partnerstvo povezali nacionalni, lokalni ter mednarodni partnerji iz javnih in zasebnih organizacij:

- eim, Center razvoja človeških virov,
- Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko,
- Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve,
- Zavod RS za zaposlovanje (CS in OS Maribor),
- Skupnost občin Slovenije,
- Mestna občina Maribor,
- Štajerska gospodarska zbornica,
- Območna obrtno-podjetniška zbornica Maribor,
- The North East Business & Innovation Centre, Velika Britanija,
- Levon Institute, University of Vaasa, Finska,
- Utemehmensberatung BAB, Avstrija,
- Andragoški zavod Maribor - Ljudska univerza.

V času trajanja projekta smo spoznali še veliko

organizacij, predvsem iz držav starih članic Evropske skupnosti, ki so nam predstavili uspešne projekte s področja zaposlovanja, razvoja človeških virov, enakih možnosti in vseživljenjskega učenja.«

Kateri so najpomembnejši dosežki projekta LoPES?

»Za sam začetek in delovanje projekta je bilo najpomembneje, da smo opredelili probleme in ovire, zaradi katerih v Sloveniji nismo dovolj uspešni pri generiranju učinkovitih lokalnih (regionalnih) zaposlitvenih projektov na področju razvoja človeških virov in zaposlovanja ter zakaj nismo dovolj uspešni pri črpanju sredstev Evropskega socialnega sklada.

Zbrali smo tudi širok nabor dobrih praks uspešnih projektov držav članic Evropske skupnosti s področja podjetništva in prilagodljivosti, povečevanja zaposljivosti brezposelnih in neaktivnih, razvoja človeških virov in vseživljenjskega učenja ter spodbujanja socialne vključenosti in enakih možnosti. Primeri, ki smo si jih podrobneje ogledali, so nas navdihnili in utrdili v prepričanju, da lahko še veliko naredimo. Naredili smo tudi pregled uspešnih pristopov k črpanju sredstev Evropskega socialnega sklada v državah članicah EU. V času projekta smo tudi vzpostavili virtualno učno točko Dobre prakse - priložnost za spremembe, ki omogoča vpogled v izbor primerov dobrih praks držav članic EU, izmenjavo izkušenj, komentarje primerov, vrednotenje in razprave o dobrih praksah, iskanje možnosti prilagoditve in prenosa dobrih praks našim razmeram. Izbrani primeri dobrih praks Evropskega socialnega sklada so objavljeni tudi v elektronskem priročniku Priložnost za spremembe, ki smo ga izdali januarja 2009.«

Konec januarja ste organizirali mednarodno konferenco, kjer so udeleženci lahko delili izkušnje z domačimi in tujimi strokovnjaki. Kaj je konferenca obravnavala in kakšni so njeni zaključki?

»Tematika konferenca je posebej v času finančne krize in splošne gospodarske recesije izredno aktualna. Napoveduje se povečanje brezposelnosti in poslabšanje socialnega položaja prebivalstva. Primeri dobrih praks s področja zaposlovanja in razvoja človeških virov, ki so bili predstavljeni na konferenci, lahko precej pripomorejo k učinkovitemu pristopu reševanja te problematike v danih okoliščinah.

Udeleženci so imeli priložnost spoznati številne primere dobrih praks iz držav članic EU ter iz prve roke izvedeti, kaj je bilo ključno

za uspešnost projektov, ki so jih izvajali s podporo Evropskega socialnega sklada (ESS) ter kako pomemben je partnerski pristop za reševanje kompleksnih problemov ciljnih skupin v lokalnih okoljih.

Oblikovana so bila priporočila za prenos spoznanj v slovenski prostor. Projekti ESS naj bodo nadgradnja nacionalni politiki zaposlovanja, naj iščejo inovativne rešitve za najaktualnejše probleme, prilagojeni naj bodo specifičnim potrebam ciljne skupine in/ali lokalnim trgov dela ter naj vključujejo partnerski pristop. S strani upravljavcev pa je potrebno zagotoviti pomoč prijaviteljem projektov ter stalno promocijo ESS in širjenje dobrih praks.«

Kako ste zadovoljni s projektom in ali so izpolnjena vaša pričakovanja?

»Verjamemo, da smo s projektom prispevali k vzpostavitvi novih domačih in mednarodnih partnerstev, ki bodo skupaj snovala projektne ideje in predloge za pospešeno zaposlovanje, razvoj človeških virov in vseživljenjsko učenje na regionalnih ravneh v Sloveniji in širše v Evropski skupnosti. Gotovo pa smo s projektom prispevali tudi k uspešnejšemu in učinkovitejšemu črpanju sredstev Evropskega socialnega sklada v Sloveniji v prihodnje.

Saša Kek

Omrežje združenj lokalnih oblasti - NALAS

NALAS (Network of Associations of Local Authorities of South-East Europe) je mreža združenj lokalnih oblasti JV Evrope. Združuje 13 nacionalnih združenj, ki predstavljajo več kot 4.000 lokalnih oblasti, ki jih neposredno izvoli več kot 80 milijonov državljanov in državljanov te regije. Sekretariat NALAS-a, ki se nahaja v Skopju, je odgovoren za koordinacijo in implementacijo aktivnosti.

NALAS je nastal leta 2001, po prvem forumu mest in regij JV Evrope novembra 2000 v Skopju, ki ga je organiziral Kongres lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope. Ustanovljen je bil pod okriljem Pakta stabilnosti za JV Evropo in Sveta Evrope. V prvih letih je NALAS deloval kot neformalna organizacija z rednimi srečanji, seminarji in usposabljanji. Julija 2005 je postal uradno registrirano združenje s sedežem v Strasbourgu. Sekretariat NALAS-a je bil ustanovljen marca 2007.

Cilji:

NALAS spodbuja proces decentralizacije s sodelovanju s centralnimi vladami in mednarodnimi organizacijami, pri čemer smatra lokalno samoupravo kot ključen element v sedanjem procesu tranzicije, ki vpliva na različne države JV Evrope. NALAS gradi partnerstva, s katerimi želi pripomoči k procesu sprave in stabilizacije v regiji in s tem prispevati k procesu evropske integracije celotne regije.

NALAS podaja in izvaja regionalne pobude za svoje člane in pomaga združenjem, da bi uspešno zastopala lokalne oblasti v odnosu do centralnih vlad. NALAS skuša nuditi storitve lokalnim oblastem v dobrobit občankam in občanov v regiji in se skuša razviti kot priznani center znanja za lokalni razvoj v JV Evropi.

Aktivnosti:

V skladu s svojim akcijski načrtom sekretariat NALAS-a organizira delovne skupine na specifične teme, ki so pomembne za lokalne oblasti v JV Evropi. NALAS se primarno posveča lokalnim financam, prostorskemu načrtovanju, institucionalnemu razvoju in energetske učinkovitosti. Delovne skupine za vse te teme razvijajo različne projekte in konkretne aktivnosti.

V letu 2008 so bili potrjeni projekti z naslednjih področij z naslednjimi nalogami:

1. Fiskalna decentralizacija

- groba (pilotska) ocena stroškov občinskih storitev,
- pogajanja o proračunu določenega združenja lokalnih oblasti s centralno vlado,
- vzpostavitev občinske finančne podatkovne baze,
- izboljšanje usposobljenosti javnih uslužbencev za pobiranje občinskih davkov.

2. Energetska učinkovitost

- dvig zavesti o energetske učinkovitosti,
- standardi in nagrade na področju energetske učinkovitosti,
- razvijanje načrtovanja občin na področju energetske učinkovitosti,
- študije primerov o energetske učinkovitosti.

3. Prostorsko načrtovanje

- priporočila o politikah vzorčnih primerov trajnostnega prostorskega načrtovanja,
- izboljšanje procesov prostorskega načrtovanja,
- metodologije prostorske ekonomije in načrtovanja,
- prostorsko vključevanje neformalnih naselij.

4. Ravnanje s trdnimi odpadki

- potencial za recikliranje v JV Evropi,
- upravljanje z odlagališči odpadkov in njihova prostorska umestitev,
- podatkovne baze o ravnanju občin s trdnimi odpadki.

Delovne skupine za posamezna področja so naslednje:

1. Delovna skupina za področje ravnanja s trdnimi odpadki (TF SWM)

Trenutno jo sestavljajo občinski strokovnjaki, ki prihajajo iz 9 združenj članov NALAS-a. Obravnava skupne probleme lokalnih vlad na področju ravnanja s trdnimi odpadki, od zbiranja odpadkov, odlaganja do recikliranja, zbiranja podatkov in finančnih vidikov sistema shranjevanja trdnih odpadkov. Poleg odkrivanja najboljših praks so aktivnosti te delovne skupine osredotočene na razvijanje sistemov ravnanja s trdnimi odpadki v regiji v skladu s standardi in predpisi EU.

Poleg Stalne konference mest in občin, nacionalnega združenja mest in regij Srbije, ki je tudi gostitelj te delovne skupine, so združenja iz Črne gore, Bosne in Hercegovine ter Moldove prevzela pobudo v razvijanju in implementiranju prvih projektov na področju ravnanja s trdnimi odpadki.

2. Delovna skupina za področje fiskalne decentralizacije (TF FD)

Trenutno jo sestavljajo občinski strokovnjaki iz 11 združenj članov NALAS-a. Obravnava skupne probleme lokalnih vlad na področju lokalnih financ, ki vključujejo pogajanja o proračunu s centralno vlado, izboljšanje administracije, ki upravlja z davki, oceno stroškov občinskih storitev, občinske podatkovne baze o občinskih finančnih, lokalno zadovoljevanje in pripravo proračunov občinskih

programov. Poleg primerjanja situacije v državah regije in odkrivanja primerov najboljših praks se aktivnosti TF FD osredotočajo na programe za razvoj zmogljivosti za združenja lokalnih oblasti in lokalne oblasti. Nacionalno združenje občin Republike Bolgarije (NAMRB) je gostitelj te delovne skupine.

3. Delovna skupina za prostorsko načrtovanje (TF UP)

Sestavlja jo 7 regionalnih strokovnjakov za prostorsko načrtovanje iz združenj članov NALAS-a. Ukvarja se s problemi prostorskega načrtovanja, kot so vključevanje neformalnih naselij, vključevanje večjega števila udeležencev v proces prostorskega načrtovanja ter z zbiranjem in analizo pravih parametrov na področju prostorske ekonomije.

Delovno skupino za prostorsko načrtovanje gosti Skupnost občin Slovenije, ki jo predstavlja Zoran Vitorovič, vodja oddelka za prostor v Občini Domžale. Poleg aktivnosti delovne skupine vodi gostiteljsko združenje nekaj projektov s področja prostorskega načrtovanja.

Združenje albanskih občin vodi projekt »Prostorsko vključevanje neformalnih naselij«. Glavni cilj projekt je družbena, ekonomska in fizična vključitev ilegalnih naselij in izpolnjevanje kriterijev za vstop v EU.

4. Delovna skupina za energetske učinkovitost (TF EE)

Delovna skupina NALAS za energetske učinkovitost se je prvič sestala v Prištini od 15. do 16. februarja 2008. Združenje občin Kosova je gostitelj te delovne skupine. Kot element, ki hitro pridobiva na pomenu, skuša skupina ublažiti energetske probleme na način, da predlaga spremembe k zakonodaji, zbira dobre prakse, spodbuja boljšo uporabo razpoložljive energije in uporabo obnovljivih virov energije.

Mednarodna podpora

Pri svojih prizadevanjih za krepitev lokalnih oblasti v JV Evropi, da bi delovale v skladu z evropskimi standardi, NALAS deluje v skladu z načeli Evropske listine o lokalni samoupravi in sodeluje s številnimi mednarodnimi partnerji in donatorji. Zgodovinsko je NALAS tesno povezan s Kongresom lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope, ima tudi status opazovalca pri Odboru regij Evropske unije in vzdržuje dobre delovne odnose s Svetom evropskih občin in regij (CEMR), z Evropskim skladom za razvoj regij (FEDRE), z avstrijskim združenjem mest in drugimi.

Vir: <http://www.nalas.eu/about.aspx>

Srečanje s predstavniki hrvaške asociacije

V začetku leta, 9. januarja, smo se v prostorih Skupnosti občin Slovenije srečali s Sofijo Babič in Dariom Runtičem iz Hrvaške zveze mest. To je bil po mnogih letih prvi sestanek med predstavniki slovenskih in hrvaških asociacij, saj so imeli na hrvaški strani številne težave pri delovanju in organiziranju občin in regij v asociacijo. Sestanek je bil sicer prioriteten namenjen predstavitvi delovanja zveze in delovanja lokalne in regionalne oblasti

na Hrvaškem za pripravo mnenja o napredku Hrvaške za članstvo v EU. Tako sem predstavila osnutek pripravljenega dokumenta ter predloge in izhodišča, ki se nanašajo na lokalne in regionalne oblasti na Hrvaškem. Glede na to, da je Hrvaška zveza mest svoje stališče do dokumenta Evropske komisije o napredku Hrvaške v obdobju 2008 - 2009 ter pogled občin in mest na napredek teh na sekretariat skupnosti že posredovala, smo se

predvsem pogovarjali o zadevah, na katere bi bilo še potrebno opozoriti in jih še posebej poudariti. Predvsem je bila skupna ugotovitev, da je čas približevanja države EU potrebno uporabiti za izboljšanje odnosov in komunikacije med lokalnimi in regionalnimi oblastmi s centralno oblastjo. Ti odnosi pa po njihovem niso zadovoljivi in zahtevajo še marsikatero spremembo in izboljšavo. Prav na tej točki smo lahko skupaj ugotavljali, da smo si navkljub različnosti zelo podobni in da se srečujemo s podobnimi težavami, čeprav so se pogoji delovanja skupnosti v zadnjih letih le spremenili na bolje (sodelovanje med centralno in lokalnimi oblastmi). V primerjavi z asociacijami občin in regij iz držav nekdanje Jugoslavije pa hrvaško in slovensko asociacijo družita podobni usodi. Svojo organizacijsko strukturo, svojo pogajalsko moč morata in sta morali obe izgrajevati sami, nobena ni za to prejela ali prejela nikakršne zunanje (donatorske) pomoči, kot je primer v Makedoniji, Srbiji, Bosni... Vsekakor smo ugotovili, da smo si zelo sorodni in oboji zelo odprti za nadaljnje aktivno in dobro sodelovanje.

Jasmina Vidmar

Srečanje z ambasadoriko Kube

Na delovnem obisku v Mariboru se je v januarju mudila Norma Gocochea Estenez, ambasadorica Kube, katere sedež je na Dunaju. Srečanje je bilo namenjeno izmenjavi izkušenj in praks na področju delovanja in organiziranja lokalnih skupnosti na Kubi in v Sloveniji. S strani skupnosti smo ambasadorici predstavili delovanje skupnosti, organiziranje in financiranje občin v Sloveniji ter vlogo in pristojnosti Skupnosti občin Slovenije. Ambasadorica se je s predstavljenim načinom delovanja občin in njihove asociacije srečala prvič, zato so bila njena vprašanja še posebej zanimiva. Ker je organizacija občin na Kubi povsem drugačna, je zagotovila, da bo na skupnost posredovala podatke o lokalnih skupnostih ter njihovem delovanju in organiziranju na Kubi. Predvsem pa pogovori tekli o možnostih za nadaljnje sodelovanje ter možnostih partnerskih povezav v bodoče.

Nagrada za najbolj inovativne evropske regije 2009

V tem letu, ki je Evropsko leto ustvarjalnosti in inovativnosti, Skupščina evropskih regij (AER) ponovno vabi evropske inovativne regije, da se potegujejo za nagrado Skupščine evropskih regij za najbolj inovativno regijo. Pobuda za nagrado se je prvič pojavila leta 2006 v sodelovanju z avtonomno regijo Friuli Venezia Giulia. S to nagrado želi Skupščina evropskih regij nagraditi regionalne oblasti, ki so stimulirale, podpirale in implementirale inovativnost na svojem ozemlju. Prepoznavna in promovira dobre prakse in kaže, kako lahko regije prispevajo k regionalnemu ekonomskemu blagostanju.

Kdo se lahko prijavi?

Katerakoli evropska regija ali okrožje, ki pripada EU ali pa tudi ne, se lahko poteguje za nagrado Skupščine evropskih regij za najbolj inovativne evropske regije. Izraz »regija« načeloma vključuje lokalne oblasti neposredno pod ravno centralne vlade, s politično močjo zastopanja, kot se uteleša z izvoljeno regionalno skupščino.

Rok za prijavo je 1. junij 2009.

Kategorije

Inovativnost se lahko interpretira na različne načine. Nagrada AER je kreirana prav posebej za regije in se tako osredotoča na specifične vidike, ki so relevantni za te entitete. Nagrada je osnovana na treh osnovnih načelih, ki se smatrajo kot bistveni vidiki inovativnosti: (1) lizbonska strategija za rast in delovna mesta, (2) vzpostavitev pravega evropskega raziskovalnega prostora, (3) razvoj »ekonomij znanja«. Da bo lahko tekmovala v globalni ekonomiji, mora Evropa postati bolj inovativna in bolje reagirati na potrebe potrošnikov. Da bi odražala kompleksnost inovativnosti kot takšne, je nagrada strukturirana v 3 kategorije:

- (1) Ekonomija: dejavnosti, ki prispevajo k temu, da bi bila Evropa bolj kompetitivna s svojimi proizvodi in storitvami v skladu s cilji lizbonske strategije, npr. podpora za ustanavljanje malih in srednje velikih podjetij, spodbude za inovacije ali dejavnosti za ustvarjanje delovnih mest.
- (2) Ljudje: dejavnosti, ki prispevajo k spodbujanju Evrope kot ekonomije znanja na podlagi investiranja v svoje državljanke in državljane in njihovo trajnostno usposabljanje, npr. investiranje v izobraževanje in spodbujanje vseživljenjskega učenja.
- (3) Raziskave in razvoj: dejavnosti, ki izboljšujejo položaj Evrope v raziskavi o vodilnih trgih in tehnologiji in pripomorejo k vzpostavitvi evropskega raziskovalnega prostora, npr. spodbujanje investiranja v raziskave in razvoj.

Tehnični odbor bo zadolžen za prvo oceno primernosti posamezne prijave in za dajanje priporočil članom žirije na osnovi kriterijev, natančno razloženih v prijavi. Sestavljen bo iz članov sekretariata AER in strokovnjakov iz partnerskih organizacij. Žirija bo sestavljena iz mednarodnega panela profesionalcev, ekspertov in profesorjev s področja inovacij kakor tudi članov sekretariata.

Nagrada

Nagrada bo podeljena najuspešnejšim projektom, po možnosti iz vseh kategorij. Žirija bo imela tudi možnost s posebno nagrado nagraditi obetaven projekt, ki je bil izveden v posebej težkih okoliščinah, vendar kaže močno politično voljo in dobro metodologijo implementacije. Nagrada bo imela visoko reprezentativno in simbolično vrednost.

Določen bo bilateralen načrt delovanja med AER in zmagovalci. AER bo pripravil številne aktivnosti, s katerimi bodo promovirali nagrajene projekte in hkrati čim večjemu številu regij omogočili pridobiti koristi od izkušenj zmagovalcev. Vsak zmagovalec bo imel možnost, da svojo prijavo v celoti ali samo deloma predstavi na spletni strani AER.

Več informacij in prijavnica na spletni strani: <http://www.aer.eu/en/main-issues/economic-development/aer-innovation-award.html>

Barbara Arih

Poročilo o udeležbi na konferenci CITIES FORUM

Podpisani Tone Peršak, predstavnik Skupnosti občin Slovenije v Svetu Vlade RS za trajnostni razvoj, sem se v dneh od 1. do 3. decembra 2008 udeležil mednarodne konference, ki je bila v okviru organizacije Cities Forum in v sklopu francoskega predsedovanja EU organizirana v Montpellieru. Tema konference je bila povzeta v naslovu oziroma geslu »Sledeč Leipzigu, vsakodnevna trajnost in solidarnost v naših mestih« ali v nekoliko krajši obliki tudi kot geslo »Trajnostno in vključujoče mesto«. Osnovna tema razprav je bilo prostorsko načrtovanje mest, ki naj prispeva k vključevanju prebivalstva v procese odločanja o javnih zadevah, k socialni koheziji znotraj mest in posledično k višji kakovosti življenja znotraj skupnosti meščanov. V okviru teh razprav je bila organizirana tudi okrogla miza z naslovom »Kultura kot motor socialne kohezije«, v okviru katere sem kot eden od uvodničarjev nastopil tudi podpisani kot župan Občine Trzin in predstavil pri-mer naše občine, ki si je ob nastanku pred desetimi leti kot enega pglavitnih strateških ciljev postavila ravno integracijo skupnosti občank in občanov in pri tem takoj od začetka prepoznala kulturo kot ključni dejavnik integracije.

V svoji razpravi sem skušal utemeljiti stališče, da je kultura (lahko) pomemben dejavnik socialne kohezije tudi v povsem praktičnem pomenu besede; pri čemer je seveda mišljeno tako omogočanje uresničevanja posameznikove in skupinske ustvarjalnosti kakor tudi ponudba kulturnih dogodkov, na podlagi katere se v skupnosti oblikujejo interesne skupine gledalcev, bralcev, poslušalcev itd. in te interesne skupine predstavljajo vezivo znotraj skupnosti. Trditve sem ilustriral s primerom Občine Trzin, ki je nastala leta 1998 in začela delovati 1. januarja 1999. Ob nastanku je bilo opaziti visoko stopnjo razdeljenosti populacije in celo resne pojave nestrpnosti med različnimi skupinami, kar vse je bilo posledica izredno hitrega razvoja Trzina in nenavadno intenzivne imigracije. Pred letom 1999 se je prebivalstvo Trzina v dobrih dvajsetih letih več kot potrojilo (leta 1975 890 prebivalcev, leta 1998 okrog 2800) in izoblikovale so se tri izrazito različne skupine, med katerimi je, kot rečno, prihajalo tudi do resnih pojavov nestrpnosti (zahteve po ločevanju otrok v paralelke v šoli ipd.).

Zato smo si v novi občini kot eno glavnih nalog zastavili projekt integracije in hkrati s tem sprejeli koncept trajnostnega razvoja. Izkušnje z uresničevanjem takšne strategije razvoja in dosežke sem podpisani, kot rečeno, predstavil na konferenci v Montpellieru. Okrogle mize se je udeležilo okrog šestdeset udeležencev konference in razprave, ki je sledila uvodom, ki smo jih podali predstavnica mesta Helsinki (organiziranje prireditve za marginalne skupine), predstavnik medobčinske kulturne mreže iz Italije in jaz, je sledila dokaj živa razprava, ki je trajala celo pol ure dlje, kot je bilo predvideno po umiku.

Za zaključek lahko ugotovim, da je predstavitev trzinske izkušnje vzbudila precej zanimanja in izzvala tudi nekaj komentarjev. Vsi pa smo soglašali, da je zelo velikega pomena zagotavljanje ustreznih javnih prostorov (v mestih), na oziroma v katerih se lahko odvijajo dogodki in prireditve, ki naj prispevajo k socialni koheziji prebivalstva v mestih.

Tone Peršak

O mladih z mladimi

Mladi. Kdo sploh so mladi? Kako jih motivirati? Kako vključiti mlade v lokalno okolje? Kako izgleda začetek partnerstva z mladimi v lokalnem okolju? In kaj ima s tem mladinsko delo in mladinska politika? Vse to je le del vsebine publikacije O mladih z mladimi.

Publikacija je nastala v sklopu projekta nacionalnega srečanja O mladih z mladimi, ki je potekalo lansko leto v organizaciji Mreže MaMa, mreže mladinskih centrov Slovenije, v partnerstvu s Skupnostjo občin Slovenije, Urada RS za mladino ter ob sofinanciranju Programa Mladi v akciji.

Na srečanju O mladih z mladimi smo zbrali ključne posameznike lokalnih okolij za mladinsko področje, jim v uvodu predstavili poglede na področje skozi oči posameznikov, ki zasedajo različne funkcije. Tako boste v publikaciji zasledili tudi, kaj imajo „o mladih“ povedati Patricia Čular, direktorica Mreže MaMa, mag. Peter Debeljak, direktor Urada RS za mladino, Renata Brunskole, županja občine Metlika in članica predsedstva SOS, ter Janez Škulj, direktor Zavoda MOVIT NA MLADINA.

Nato pa se je udeležencem srečanja skozi delavnice omogočil prostor za razvoj debat - vse s ciljem koraka v smeri razvoja mladinskega področja.

Pri poslušanju zaključkov delavnic in pregledovanju zbranega gradiva pa smo ugotovili, da se po letih dela na tem področju še vedno najprej srečujemo z definicijami in z različnim razumevanjem osnovnih pojmov. Zato smo v publikaciji zbrali na enem mestu najpogosteje zapisane in uporabljane definicije. Nadalje smo s predstavitvijo določenih zadnjih podatkov, ki govorijo o mladih, želeli pri bralcu vzpodbuditi razmišljanje, zakaj je mladinsko delo, ki ga opravljamo mladinske organizacije in organizacije za delo z mladimi, pomembno, in zakaj menimo, da se mora zavedanje tega pomena širiti tudi med drugimi. Vse to je bilo zapisano v prepričanju, da se razvoj mladinskega dela začne na lokalnem nivoju. V okolju, kjer mlad človek biva, deluje in se razvija.

Verjamemo, da smo s partnerji v okviru projekta O mladih z mladimi uspeli sprožiti večje zanimanje in motivacijo mladih za aktivno

participacijo v lokalnem okolju, predvsem v smeri sodelovanja v procesih odločanja, ter ozaveščanje, da sami prispevajo in oblikujejo dogajanje v lastnem lokalnem okolju. Upamo pa tudi, da smo prispevali tudi k večjemu zavedanju o pomenu mladih in o izvajanju premišljene mladinske politike, predvsem na lokalni, pa tudi na nacionalni ravni.

Zato vas vabimo, da s publikacijo O mladih z mladimi naredimo še en skupni korak naprej v smeri razvoja in prepoznavanja pomembnosti mladinskega področja za vsako lokalno skupnost tudi vašo.

Pišite nam na info@mreza-mama.si in z veseljem vam bomo posredovali brezplačen izvod. In prav nič ne bomo jezni, če nam boste, ko publikacijo preberete, sporočili tudi vaše mnenje.

Vložek se spleča - NA MLADIH SVET STOJI.
Na Tebi, Tvojem otroku, Tvojih potomcih.

Mreža MaMa
Patricia Čular in Uroš Skrinar

Usklajevalni sestanek o turistični politiki za 2009 in 2010

V ponedeljek, 12. januarja, so se v Ljubljani sestali predstavniki SOS in predstavniki Direktorata za turizem ob osnutku Turistične politike za leto 2009 in z usmeritvami le-te za leto 2010. Predstavniki direktorata za turizem so dokument predstavili, predstavniki občin članic SOS pa so predstavili svoje poglede na politiko. Izpostavili so številne pomanjkljivosti in svoje želje, kaj naj turistična politika v svojem besedilu zajema

Med splošnimi pripombami prisotnih predstavnikov občin so bili predlogi kot na primer, da bi se z zakonskimi ukrepi preprečilo prodajanje apartmajev fizičnim ali pravnim osebam za preprodajo, ki so zgrajeni v turistične namene. V kolikor objekt postane uporaben v stanovanjske namene, bi bilo treba urejati s posebnimi instrumenti z DURS-a. Praksa v Sloveniji je, da lokalni odloki, npr. sprememba namembnosti turističnih objektov, kaj hitro »podležijo« na presoji ali ustavnemu sporu. Prisotni so opozorili na nadzor nad spremembo namembnosti zemljišča. Spremembe zemljišča se pridobivajo za gradnjo apartmajev za turistične namene, po izgradnji se razprodajo. Na sestanku je beseda velikokrat nanesla na Triglavski narodni park. Po mnenju prisotnih bi moral biti član komisije za pripravo Zakona o Triglavskem narodnem parku vsekakor tudi predstavnik MG direktorata za turizem.

V gradivu, ki obsega turistično politiko za leto 2009 in smernice za leto 2010, nikjer ni omenjena pobuda zgornjogorenskih županov za organizacijo olimpijskih iger 2018 na Bledu. Zavedati se je potrebno, da študije, ki so v fazi izdelave, nakazujejo, da gre za največji razvojni projekt države Slovenije in da je šport le orodje, glavno sporočilo pa je razvoj celotne države Slovenije v smeri interdisciplinarnih panog

(celotna infrastruktura, namestitve, razvoji posameznih regij itd.). Očitno nam še ni jasno, da se v projektu ponuja kopica razvojnih opcij, kar je za današnji čas (gospodarska kriza) enkratna dolgoročna priložnost. V gradivu prav tako ni zaslediti »volonturizma« kot socialne oblike turizma, pri nas uveljavljene predvsem na področju mladine, morda bi veljalo razmisliti tudi o drugih generacijah.

Že več kot leto dni si občine prizadevajo, da bi spremenili dohodninsko zakonodajo v smislu spodbude in razvoja sobodajalstva. Zadnjih nekaj let se je namreč Zakon o dohodnini večkrat spreminjal in malim sobodajalcem priznaval najprej 60% normiranih stroškov, potem celo 75 %, v letu 2007 pa jih drastično znižal in jim prizna le še 25 % normiranih stroškov. Lastnik stanovanja - sobodajalec, ki oddaja opremljeno sobo ali apartma, ima pri tem najprej dokaj visoke stroške, da svoje kapacitete primerno opremi, in v nadaljevanju stroške pranja, čiščenja, ogrevanja, oglaševanja ... , stanovanje oz. sobe oddaja le od 3 do 5 mesecev letno. Na drugi strani imamo lastnika stanovanja, ki po stanovanjskem zakonu oddaja neopremljeno stanovanje in mu je priznanih 40 % normiranih stroškov.

Predstavniki občin so opozorili na probleme s področja obračunavanja pavšalne turistične takse. Zanimalo jih je, kakšne bodo sistemske rešitve na tem področju. Po sestanku zbrane dodatne pripombe in vprašanja je sekretariat SOS posredoval pripravljavcem. Med vprašanji so občine zapisale še, kaj je s planiranim spreminjanjem Zakona o pospeševanju turizma, ali se v letu 2009 planira razprava na temo sprememb Zakona o pospeševanju turizma, kaj je z razpisom za DMO (razvoj destinacijskega menedžmenta), ki je bil v osnovi vezan predvsem na promocijskotrženjske aktivnosti v letu 2009. S splošnimi pripombami, vprašanji in predlogi k posameznim članom je bil celoten dokument, naslovljen na direktorat za turizem, dolg osem strani.

Predstavniki direktorata so se za sodelovanje zahvalili in povedali, da bodo skušali čim več pripomb in predlogov upoštevati v dokumentu, preden ga oddajo v sprejemanje.

Saša Kek

Sestanek delovne skupine za prostorsko načrtovanje v mreži NALAS

V Skopju se je v času od 16. do 18. januarja odvijal sestanek delovne skupine za prostorsko načrtovanje mreže NALAS (Network of Associations of Local Authorities of South-East Europe). Glavna tema sestanka je bil začetek projekta o analizi zakonodaje v šestih državah članicah mreže NALAS, katerega vodi Skupnost občin Slovenije. Zoran Vitorovič, načelnik občine Domžale ter vodja delovne skupine, je prisotnim predstavil dosedanje delo Skupnosti in vprašalnik, katerega bodo sodelujoči partnerji v projektu morali izpolniti. Na sestanku je bil prisotnim predstavljen vprašalnik, na podlagi katerega bomo s pomočjo zunanjega strokovnjaka naredili analizo zakonodaje s področja prostorskega načrtovanja. Cilj projekta je narediti pregled zakonodaje s področja prostorskega planiranja ter dobiti predstavo

procesov pridobivanja gradbenih dovoljenj in procesov nastajanja ter posodabljanja prostorskih načrtov. Na podlagi teh rezultatov bo Skupnost občin Slovenije predstavila priporočila za izboljšavo procesov pri prostorskem načrtovanju.

Po pregledu vprašalnika so se člani in članice delovne skupine seznanili s stanjem projektov, ki jih vodita albansko združenje občin in združenje občin iz Republike Srbije. Projekta, ki ju vodita združenji, obravnavata integracijo neformalnih naselij. Pojem neformalno naselje zajema več zgradb, ki nimajo gradbenega dovoljenja. Takšna naselja so se pojavila iz različnih razlogov na območju zahodnega Balkana po letu 1990. Eden od vzrokov za nastanek neformalnih naselij je bila vojna, drugi razlog pa veliko priseljevanje s podeželja v

mesta. Občinske oblasti niso sledile trendom priseljevanja, posledično niso izdajala gradbenih dovoljenj in niso posodabljala prostorskih načrtov, katerih nekatere občine na območju Zahodnega Balkana sploh nimajo. V takšno gradnjo so bile prisiljene predvsem revnejše družine, ki so gradile na terenu neprimernem za gradnjo, ki se nahaja v bližini večjih mest. Kot primer lahko navedem neformalno naselje, ki se nahaja na močvirnatih tleh in nima ustrezne infrastrukture (ni vodovodov, kanalizacije ali električne napeljave). S pilotskim projektom nameravata občina Sukth in Prijedor s pomočjo mreže NALAS legalizirati neformalno gradnjo in vzpostaviti infrastrukturo v neformalnih naseljih, v katerih se nahaja 1500 neformalnih zgradb.

Miha Mohor

Zasedanje komisij

Sestanek komisije za politiko ozemeljske kohezije (COTER)

Komisija Odbora regij za ozemeljsko kohezijo in ozemeljsko sodelovanje (COTER), v kateri sta člana slovenske delegacije Anton Tone Smolnikar, župan občine Kamnik, in Robert Smrdelj, župan občine Pivka, se bo sestala 13. marca 2009 v prostorih Odbora regij v Bruslju. Na sestanku komisije bodo člani in članice določili poročevalce, ki bodo pripravili osnutke mnenj. Nato bodo obravnavali akcijski načrt o mobilnosti v mestih, predstavniki Evropske komisije pa bodo prisotnim članom in članicam predstavili njihove prednostne naloge in predvidene aktivnosti v letu 2009.

Sestanek komisije za trajnostni razvoj (DEVE)

Komisija za trajnostni razvoj Odbora regij (DEVE) se je sestala 17. in 18. februarja 2009 na sedežu Odbora regij v Bruslju. Na dvodnevem sestanku Komisije so prisotni obravnavali sedem osnutkov mnenj. Komisija je

pripravila osnutke mnenj o energijski učinkovitosti stavb, o predlogu direktive o pogodbenih pravicah potrošnikov, o svežnju zdravil, o beli knjigi, o prilagajanju negativnim vplivom podnebnih sprememb, o upoštevanju skupne ribiške politike, o zeleni knjigi ter o bioloških odpadkih v Evropski uniji. Posebej bi izpostavil dva osnutka mnenja: o svežnju zdravil in o energetske učinkovitih stavbah. V osnutku mnenja o svežnju zdravil Odbor regij podpira ohranitev prepovedi oglaševanja zdravil na recept; farmacevtska podjetja naj bi smela o zdravilih na recept obveščati samo še na podlagi določenih meril ter prek obstoječih kanalov. Oglaševanje po televiziji in radiu ne bi smelo biti dovoljeno. Poročevalka poudarja, da bi morale biti nacionalne oblasti in zdravstvo tudi pomemben vir informacij o zdravilih na recept. Zdravstvo je odgovorno za obveščanje pacientov o različnih možnostih zdravljenja, ki jih je mogoče ponuditi pacientu. Informacije, ki jih posredujejo farmacevtska podjetja, bi morale dopolnjevati informacije, ki jih dajejo zdravstvo in oblasti. Hkrati pa se zaveda pomena, da so iz informacij razvidna tako tveganja kot tudi koristi zdravila. Po mnenju Odbora regij je to eden temeljnih delov zahteve, da morajo biti informacije farmacevtskih podjetij

nekomercialne narave, je še navedeno v osnutku mnenja.

Poročevalec mnenja o energetske učinkovitih stavbah je v osnutku poudaril bistveno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri izvajanju direktive predvsem zaradi upravljanja lastnih stavb, njihovih pristojnosti na področju prostorskega načrtovanja in izdajanja gradbenih dovoljenj ter njihove bližine državljanom. Po njegovem mnenju so lokalne in regionalne oblasti v Evropi na področju energetske učinkovitosti stavb prostovoljno izvedle in dale številne pobude, vključno z racionalizacijo porabe energije v stanovanjih in javnih stavbah ali v okviru ponovne oživitve mestnih območij. Države članice morajo priznati lokalne in regionalne oblasti ter akterje kot strateške partnerje za izvajanje te direktive, iskati možnosti za izkoriščanje njihovih izkušenj ter zagotoviti spodbujanje in posnemanje najuspešnejših praks, še navaja poročevalec. Osutek mnenja o energetske učinkovitosti zgradb bo predstavljen plenami skupščini na 79. zasedanju Odbora regij 21. in 22. aprila 2009, medtem ko bo mnenje o svežnju zdravil predstavljeno na junijskem 80. plenarnem zasedanju Odbora regij.

Sestanek komisije za ekonomsko in socialno politiko (ECOS)

Komisija Odbora regij za ekonomsko in socialno politiko se je sestala v četrtek, 19. februarja 2009. Na seji komisije so člani in članice obravnavali štiri osnutke mnenj. Trije osnutki so obravnavali socialne pravice, zagotavljanje enakih pravic med spoloma ter povečanje pozornosti žrtvam nasilja, medtem ko je četrti osnutek obravnaval evropski načrt za oživitve gospodarstva in nalogo regij in mest pri izvajanju načrta. Posebej bi izpostavil prvi in četrti osnutek, ki sta obravnavala socialno agendo in načrt za oživitve gospodarstva. Pri prvem osnutku, ki je obravnaval novo socialno agendo, so prisotni razpravljali o priložnostih, dostopnosti in solidarnosti v Evropi 21. stoletja. V osnutku mnenja Odbor regij opozarja, da se gospodarske in družbene dejavnosti med seboj ne dopolnjujejo in podpirajo samodejno, temveč je potrebno nenehno zagotavljati učinkovito in vzajemno ravnovesje med njihovimi cilji in sredstvi. To je zlasti pomembno danes, ko hitre spremembe v svetovnem gospodarstvu povečujejo občutek negotovosti med splošno javnostjo. Poročevalka je zavzela stališče, da Odbor regij priznava potrebo po širši socialni agendi in se zaveda pomena stalnega učenja kot ključne sestavine tega vprašanja. Učenje pa ne bi smelo biti sprejeto zgolj kot dejavnik konkurenčnosti, temveč mu je treba priznati pomembno družbeno vlogo. Ob tem, da posameznikom odpira možnosti za uspeh, mora zagotoviti socialno zaščito in vključevanje ljudi, ki niso tako uspešni.

Osnutek mnenja, ki ga je Odbor regij pripravil na lastno pobudo, obravnava načrt za oživitve gospodarstva ter vlogo regij in mest pri izvrševanju načrta. V osnutku mnenja je poročevalka izrazila zaskrbljenost, ker se ekonomski kazalniki v mnogih regijah in sektorjih naglo poslabšujejo in ker se skorajda vse pomembne gospodarske regije na svetu hkrati soočajo z gospodarsko recesijo. Opozorila je, da mnogo projektov javne infrastrukture, ki so državljani na dosegu, izvajajo lokalne in regionalne oblasti. Te so odgovorne za tretjino javnih izdatkov in več kot dve tretjini javnih naložb v EU. Poročevalka je zapisala, da mora Odbor regij pozvati Svet, Komisijo in države članice, naj upoštevajo pomembno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri premagovanju gospodarske krize. V osnutku

mnenja Odbor regij pozdravlja predloge Komisije za hitrejšo in lažjo uporabo sredstev iz strukturnih skladov v državah članicah. Samo ob precejšnjih poenostavitvah na tem področju bo mogoče infrastrukturne projekte hitro izvesti in jih brez zamud financirati s sredstvi iz strukturnih skladov, je še navedla poročevalka v svojem osnutku.

Sestanek komisije za kulturo, izobraževanje in raziskave (EDUC)

Sestanek Komisije za kulturo, izobraževanje in raziskave Odbora regij se bo ovijal 4. marca 2009 v prostorih Odbora regij v Bruslju. Datum zasedanja je zelo nevhvaležno izbran, saj se ga nekateri člani in članice ne bodo mogli udeležiti. Datum zasedanja komisije namreč sovpada z datumom sestanka delovne skupine Odbora regij za Makedonijo. Tako bo na sestanku komisije Jasmina Vidmar, ki je članica komisije EDUC in delovne skupine za Makedonijo, nadomeščal podžupan občine Tržič mag. Jure Meglič. Na sestanku Komisije bodo člani in članice obravnavali osnutek mnenja o strateškem evropskem okvirju za mednarodno sodelovanje na področju znanosti in tehnologije ter o mnenju o interoperabilnostnih rešitvah za evropske javne uprave, v katerem poročevalec pozdravlja pobudo Evropske komisije za nadaljevanje prejšnjih programov IDA (za izmenjavo podatkov med upravami) in IDABC (program za interoperabilno zagotavljanje vseevropskih e-vladnih storitev javnim upravam, podjetjem in državljanom) s programom za interoperabilnostne rešitve za evropske javne uprave (program ISA). Prejšnja programa sta nedvomno prispevala dodano vrednost k izmenjavi informacij med upravami, nov program pa bo gotovo spodbudil regionalni razvoj, saj bo okrepil izmenjavo idej in izkušenj na različnih področjih, kot so zaposlovanje, ribištvo, kmetijstvo, zdravstvo, varstvo potrošnikov in notranje zadeve. Dan po zasedanju komisije bo v Pragi največji dogodek v času češkega predsedovanja Vrh v Pragi, ki bo trajal do 6. marca 2009. Dogodka v Pragi se bo udeležilo več kot 600 predstavnikov iz Evrope, med katerimi bodo tudi člani Slovenske delegacije v Odboru regij Irena Majcen, Anton Tone Smolnikar in Jasmina Vidmar.

Sestanek komisije za zunanje odnose in decentralizirano sodelovanje (RELEX)

V ponedeljek, 16. februarja 2009, sta se Jasmina Vidmar in Siniša Germovšek udeležila sestanka Komisije za zunanje odnose in decentralizirano sodelovanje (RELEX) v Odboru regij. Članica slovenske delegacije v Odboru regij bi morala na zasedanju Komisije predstaviti delovno gradivo za pripravo mnenja o državah kandidatkah (Hrvaški, Makedoniji in Turčiji). Žal pa se je zapletlo že pred pričetkom komisije. Predstavniki ciprskih Grkov so že teden pred pričetkom Komisije zahtevali, da se točka dnevnega reda o državah kandidatkah umakne z dnevnega reda Komisije. Osnutek je namreč vseboval sporno vprašanje: »Kaj lahko Odbor regij naredi za reševanje problematike na Cipru?« Ta tema jih je tako razburila, da se je na njihovo grožnjo točka umaknila z dnevnega reda. Umik točke je razjezil vodilne člane komisije, ki so bili nad umikom ogorčeni. Predstavnikom so povedali, da je dialog osnova za reševanje problemov. Če se na Komisiji ne more razpravljati o problemih, pomeni, da se tudi ne more poiskati rešitev. Burno dogajanje, v katerem se je znašla Jasmina Vidmar, je pokazalo, da je osnutek mnenja dobro pripravljen in zadeva bistvo problemov. Zaplete je povzročilo nespretno reagiranje sekretariata Odbora regij, ki je odpovedalo točko, namesto da bi soočilo predstavnike Cipra in poročevalko. Po soočenju na Komisiji, ko jim je poročevalka razložila namen vprašanja, so se napetosti umirile in ni bilo več nasprotovanja osnutku mnenja. Jasmina Vidmar bo svoje mnenje tako predstavila na aprilskem zasedanju Komisije.

Miha Mohor

78. plenarno zasedanje

Oseminsedemdeseto plenarno zasedanje se je zaradi sovpadanja z dogodkom Sveta evropskih regij in mest izjemoma odvijalo v četrtek, 12., in v petek, 13. februarja 2009. Plenarnega zasedanja so se udeležili člani slovenske delegacije, ki so jo tokrat sestavljali Irena Majcen, Jasmina Vidmar, Anton Tone Smolnikar, Franci Vovk, Franci Rokavec, Robert Smrdelj in mag. Jure Meglič, ki je nadomeščal podžupana MOL-a Aleša Čerina. 344 članov in članic Odbora regij se je sestalo v novi zgradbi Evropskega parlamenta; Odbor regij namreč nima primernih prostorov, v katerih bi lahko imeli plenarna zasedanja.

Na plenarnem zasedanju so člani in članice obravnavali in sprejeli dvanajst mnenj, ki so jih pripravili poročevalci/poročevalke v šestih delovnih komisijah. Sigurno najbolj vroča tema zasedanja je bila potrditev generalnega sekretarja. Na razpis, ki je bil javno objavljen, se je prijavilo pet kandidatov, od katerih sta dva kandidata izpolnjevala razpisne pogoje. To sta bila sedanjí generalni sekretar Gerhard Stahl in direktor enega od direktorátov Odbora regij. Poslovnik Odbora regij določa, da mora generalni sekretar dobiti 40 od 60 glasov predsedstva Odbora regij. Izbranega sekretarja mora potrditi dve tretjine vseh članov/članíc predsedstva. Izvolitev generalnega sekretarja so otežila pravila, saj so le-tega morale potrditi vse politične stranke v Odboru regij: Evropska ljudska stranka (EPP), stranka Socialnih demokratov (PES), skupina zavezništva liberalcev in demokratov (ALDE) ter evropska zveza (UEN-EA). Sedanjí generalni sekretar je imel podporo treh od štirih strank. Drugi kandidat pa je imel podporo četrte stranke. Tako je nastala »pat situacija«, saj brez četrte stranke ne bi mogli potrditi dosedanjega generalnega sekretarja, drugi kandidat pa brez podpore treh strank ni imel možnosti za izvolitev. Potrebno je bilo veliko pregovarjanj in kompromisov, da je četrta politična stranka popustila in so na koncu soglasno poddelili še en mandat dosedanjemu generalnemu sekretarju. Na seji predsedstva je bil podan predlog, da se odpre novo delovno mesto

pomočnika generalnega sekretarja, za katero bi kandidiral drugi kandidat. Ta predlog je vzburlil veliko duhov in veliko članov/članíc se je počutilo izsiljevanih. Takšen predlog se jim je zdel nedopusten in nesprejemljiv. Hkratno glasovanje o predlogu za novo delovno mesto skupaj s potrditvijo generalnega sekretarja bi se lahko razumelo narobe. Napačen je tudi čas predloga, saj bi bilo v času finančne krize nesprejemljivo odpirati tako visoko delovno mesto.

Od sprejetih mnenj sta bili najbolj zanimivi mnenji o čezmejnem zdravstvenem varstvu in teritorialni koheziji.

Odbor regij je podal svoje mnenje (mnenje lokalnih in regionalnih oblasti Evrope) na predlog Direktive Evropskega parlamenta in Sveta o uveljavljanju pravic pacientov na področju čezmejnega zdravstvenega varstva ter mnenje na spremljevalno Sporočilo o okviru Skupnosti v zvezi z uveljavljanjem pravic pacientov na področju čezmejnega zdravstvenega varstva. Cilj zakonodajnega predloga je ureditev prostega pretoka oziroma dostopa do zdravstvenih storitev, ki doslej temelji na sodni praksi Sodišča Evropskih skupnosti. Predlog direktive ima namen urediti naslednja štiri glavna vsebinska področja:

1. pravila za prost pretok bolnikov in zdravstvenih storitev, povračilo stroškov za zdravstvene storitve v drugi državi in pogoje ter postopke za uvedbo predhodnega odobranja; te določbe temeljijo na tolmačenju pogodb, kot izhaja iz sodb Sodišča;
2. obveznosti držav članíc, v katerih se bolniki zdravijo, da opredelijo standarde kakovosti in varnosti zdravstvenega varstva, način spremljanja izpolnjevanja teh zahtev, da njihovi izvajalci bolnikom zagotovijo vse potrebne informacije v zvezi z zdravstvenimi storitvami, da bolnikom zagotovijo enako obravnavo, učinkovito varovanje osebnih podatkov in pravno varstvo njihovih pravic, vključno z odškodnino, ter uvedejo ustrezne načine zavarovanja poklicne odgovornosti;
3. medsebojno sodelovanje držav članíc pri izvajanju direktive, kar vključuje tudi medsebojno priznavanje receptov za zdravila;
4. evropsko sodelovanje na področju zdravstvenega varstva ob aktivni vlogi in podpori Evropske komisije, pri čemer je posebna pozornost namenjena vzpostavitvi evropskih referenčnih mrež, razvoju storitev e-Zdravja ter ocenjevanju zdravstvenih tehnologij.

Drugo zelo zanimivo mnenje, ki ga je pripravil Odbor regij se je nanašalo na zeleno knjigo o teritorialni koheziji, ki predstavlja podlago za javno posvetovanje z namenom boljšega razumevanja teritorialne kohezije in njenih vplivov na prihodnjo regionalno politiko EU. Zelena knjiga poudarja pomen ohranjanja ravnotežja med urbanizacijo in ohranitvijo podeželskih območij in predlaga ukrepe za boj proti upadanju števila podeželskega prebivalstva ali širjenju mest. Po mnenju komisije bi bilo treba naslednje tri ključne koncepte sooblikovati v ukrepe politike:

- Zmanjševanje razlik v gostoti. Aglomeracije imajo lahko pozitivne in negativne učinke. Na eni strani lahko spodbudijo inovacije in produktivnost, na drugi strani pa lahko povzročijo večjo onesnaženost in socialno izključenost. Zelena knjiga poudarja, da je za zagotovitev komplementarnosti mest in okoliških regij ključno boljše usklajevanje. Le tako bo lahko vsako območje maksimalno prispevalo k blaginji celotne unije ali povedano drugače, le tako bo Evropa večja od vsote svojih delov.
- Premagovanje razdalj. Dostop do javnih storitev, učinkovitih prevoznih sredstev, zanesljivih energetskih omrežij in širokopasovnega interneta po EU ni enak. V oddaljenih podeželskih območjih je povprečno 40% prebivalstva oddaljenega 30 minut vožnje od najbližje bolnišnice, 43% pa več kot eno uro vožnje od najbližje univerze. Leta 2007 je bil dostop gospodinjstev na podeželju do širokopasovnega interneta v povprečju za 15 odstotnih točk slabši kot v mestnih območjih.
- Premagovanje upravnih meja. Okoljske težave, povezane s podnebnimi spremembami, poplavami, zmanjševanjem biotske raznovrstnosti ali dnevnimi migracijami, ne upoštevajo meja, zato je pri spopadanju s temi izzivi potrebno boljše sodelovanje. Kohezijska politika spodbuja sodelovanje v okviru programa INTERREG, zelena knjiga pa poudarja, da je to sodelovanje možno še izboljšati. EU je že okrepila svoje ukrepe - na primer v regiji baltskega morja in porečju Donave, kjer je tesnejše sodelovanje ključno za reševanje okoljskih težav in krepitev konkurenčnosti. Zelena knjiga poudarja tudi izzive, s katerimi se soočajo regije s posebnimi geografskimi značilnostmi, na primer gorske ali otoške regije.

Miha Mohor

Sestanek slovenske delegacije v CLARE

Slovenska delegacije v Kongresu lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope (CLARE) se je sestala 29. januarja 2009 v prostorih Službe vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko. Sekretariat Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti pri Svetu Evrope (Kongresa) je pozval Službo vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko (SVLR), da skliče sestanek slovenske delegacije - zaradi slabe udeležbe slovenske delegacije na dogodkih Kongresa. Na pobudo Službe vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko je Skupnost občin Slovenije sklicala sestanek slovenske delegacije v Kongresu. Slovenska delegacija je razdeljena v odbor lokalnih oblasti in odbor regionalnih oblasti. Ker Slovenija nima regij, so v odboru regionalnih oblasti predstavniki lokalnih oblasti brez glasovalnih pravic (imajo status opazovalca). V odboru lokalnih oblasti ima Slovenija dva člana (Izidor Jekovec, podžupan občine Žirovnica, in Cveta Zalokar Oražem, članica občinskega sveta občine Domžale) ter enega nadomestnega člana (Uroš Brežan, župan občine Tolmin). Odbor regionalnih oblasti pa sestavljajo član Miro Kozelj, župan občine Senčur, in dva nadomestna člana - Bogdan

Barovič, župan občine Trbovlje, in Bernardka Krnc, županja občine Šmarješke Toplice.

Na sestanku je slovenska delegacije poskušala izvoliti vodjo delegacije, kar pa delegaciji ni uspelo. Sestanka se je udeležil le eden član slovenske delegacije (Miro Kozelj) in dva nadomestna člana (Bernardka Krnc in Uroš Brežan). Kozelj se je vodenju odpovedal, po telefonu pa je tudi Jekovec izrazil željo, da ne bi bil vodja slovenske delegacije. Tako ostane za vodjo delegacije samo Cveta Zalokar Oražem, ki pa se še ni opredelila, ali bo prevzela vlogo predsednice slovenske delegacije v Kongresu.

Po neuspešni izvolitvi predsednika člana slovenske delegacije so se slovenski delegaciji pridružili predstavniki Službe vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko, ki so delegaciji predstavili delo Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope in njegove pristojnosti. Predstavniki Skupnosti občin Slovenije je predstavnike SVLR prosil za strokovno podporo slovenski delegaciji. Ta nima izkušenj z delom v Kongresu, zaradi česar je predvsem na začetku potrebna

pomoči. Strokovno podporo so predstavniki SVLR zagotovili ter predlagali, da se s prošnjo za pomoč obrne tudi na stalno predstavništvo pri Svetu Evrope v Strasbourgu.

Udeležencem so predstavili tudi predsedovanje Slovenije Svetu Evrope, kateremu predsedujemo v času od 12. maja do 18. novembra 2009. V času predsedovanja bo Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko 9. in 10. junija 2009 na Brdu pri Kranju organizirala dva dogodka, in sicer sestanek Stalnega odbora in Biroja Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope. Glavna tema na zasedanju bo čezmejno sodelovanje na Zahodnem Balkanu, prednosti in slabosti ljudi, ki živijo ob meji. Ministrica za lokalno samoupravo in regionalno politiko bi želela v organizacijo vključiti tudi združenja slovenskih občin ter slovensko delegacijo v Kongresu lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope.

Miha Mohor

Pomladni dan v Evropi 2009 z motom »Ideje-gonilo Evrope«

Pomladni dan v Evropi je tradicionalna vsakoletna kampanja, namenjena vsem šolam v Evropi in drugod, ki jo spodbuja Evropska komisija ob pomoči Evropskega parlamenta in drugih ustanov. Učitelji naj bi namenili enega ali več šolskih dni za razpravo, interaktivne dejavnosti in premislek o različnih evropskih temah. Namen Pomladnega dne v Evropi je Evropo približati njenim državljanom in s tem krepiti državljansko vzgojo. Cilj pobude, ki jo v imenu Evropske komisije pripravlja European Schoolnet, je v šole vnesti evropsko dimenzijo ter podpirati interakcijo med lokalno in evropsko dimenzijo. Pomladni dan tako ponuja mladim državljanom in državljanom možnost, da EU predstavi svoja mnenja in stališča. Letos bo Pomladni dan v Evropi potekal od 25. 3. do 9. 5. 2009.

Pomladni dan v Evropi 2009 z motom »Ideje-gonilo Evrope« je tematsko povezan z

letošnjim Evropskim letom ustvarjalnosti in inovativnosti in je namenjen:

- spodbujanju umetniškega ustvarjanja in drugih oblik izobraževanja na nivoju predšolskega, osnovnošolskega, srednješolskega in poklicnega izobraževanja,
- ustvarjanju pogojev, ki bi omogočili, da mladi pridobijo večine, ki jim bodo služile kot osnova za samoizražanje skozi vse življenje,
- promociji kulturne raznolikosti kot vira ustvarjalnosti in inovacij,
- spodbujanju uporabe informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) kot medija za ustvarjalno samoizražanje,
- razvoju in spodbujanju podjetniškega načina mišljenja,
- ozaveščanju o inovacijah kot korakih na poti k trajnostnemu razvoju;
- izpostavljanju regionalnih in lokalnih strategij, ki temeljijo na ustvarjalnosti in inovacijah.

K sodelovanju so vabljeni vse šole, od malih do srednjih in poklicnih šol. Izkušeni posamezniki so vabljeni, da obiščejo šolo v svoji državi, regiji ali mestu/vasi in se z mladimi državljanke in državljani pogovorijo o svojem delu. Svoje podatke morajo sporočiti ekipi Pomladnega dne po telefonu (+32 (0)2 790 75 56) ali po e-pošti: school-visits@springday2009.net.

Veliko šol z vseh koncev Slovenije se je že prijavilo za sodelovanje pri Pomladnem dnevu v Evropi 2009, še vedno pa obstaja možnost prijave.

Več informacij in prijava na: <http://www.springday2009.net/ww/sl/pub/spring2009/news.htm>

Stališče do strategije širitve EU

Na novembrski seji komisije RELEX (za decentralizirano sodelovanje in zunanje odnose) sem bila imenovana za poročevalko Odbora regij za dokument Evropske komisije Strategija širitve in ključni izzivi za obdobje 2008 - 2009 za države kandidatke - Hrvaško, Turčijo in Nekdanjo jugoslovansko republiko Makedonijo. V skladu z dogovorjeno proceduro je bilo do začetka januarja potrebno pripraviti delovni dokument, do konca marca osnutek mnenja, ki se bo usklajeval v komisiji RELEX 28. aprila, temu pa bo nato sledila obravnava osnutka dokumenta na junijskem plenarnem zasedanju Odbora regij v Bruslju. Ekspertna pomoč pri pripravi mnenja je zagotovljena s sodelovanjem dr. Bojka Bučarja, profesorja na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani.

Za pripravo delovnega dokumenta in za razumevanje položaja držav kandidat v procesih priprave na članstvo v EU sem se sestala s številnimi predstavnicami in predstavniki s strani uradnih slovenskih institucij kot s posamezniki, katerih poznavanje držav kandidat je veliko. Še posebej dobro intenzivno pa je bilo sodelovanje z združenji lokalnih in regionalnih oblasti na Hrvaškem, v Turčiji in v Makedoniji. Njihova pripravljenost za sodelovanje je bila ključna za razumevanje položaja lokalnih in regionalnih skupnosti v njihovih državah.

Potrebno je poudariti, da je za Odbor regij Evropske unije proces širitve EU eden pomembnejših političnih ciljev. Odbor regij se namreč zaveda vloge, ki jo lahko in mora imeti pri zahtevah in pričakovanjih za večjo vključitev lokalnih in regionalnih oblasti v procese širitve. Te bodo namreč v nadaljevanju tiste, ki bodo nosile ključno breme izvajanja številnih predpisov, od njihove usposobljenosti bo odvisna uspešnost v različnih evropskih programih ter v pridobivanju sredstev iz različnih evropskih skladov.

Širitve EU iz leta 2004 in 2007 so pokazale, kako pomembne so temeljite priprave držav kandidat na vseh ravneh za tekoče vključevanje v institucije in politike EU. Prav tako pa so tudi pokazale prednosti vključitve (ali ne vključitve oz. manjše vključenosti) lokalnih in regionalnih skupnosti v procese pridruževanja EU. Pa tudi, kako pomembna je njihova ustrezna usposobljenost in podprtost (tako v sistemskem, kadrovskem, finančnem smislu), da bodo uspešne tudi v okvirih EU. Zato so pričakovanja in zahteve Odbora regij po večji vključenosti lokalnih in regionalnih oblasti v procese širitve popolnoma upravičena in razumljiva.

Zagon za širitev EU se je v nekaterih državah članicah pa tudi v državah kandidatkah zmanjšal, zanimanje državljanov in državljanov tako v enih kot drugih je na preizkušnji, zato so nujni ustrezni ukrepi in novi pristopi, da proces širitve ne bo izzvenel samo in izključno kot interes političnih elit. Širitev EU je namreč bistveno več kot pa samo to. Širitev omogoča večjo blaginjo, razvoj, stabilnost in varnost tako za Evropsko unijo kot tudi za bodoče države članice. V tem kontekstu je vloga OR še posebej kompleksna in pomembna, saj se osredotoča na širjenje pomena širitvenih procesov, na informiranje prebivalcev in prebivalcev in lokalnih in regionalnih oblasti o izzivih, prednostih, povezanih s širitvenim procesom. Prav tako pa se je potrebno zavedati dejstva, da je državam kandidatkam potrebno ponuditi perspektivo, ki bo gibalo nadaljnjim prizadevanjem v izvajanju in sprejemanju reform. Takšna perspektiva je ponujena Hrvaški, če bo izpolnila vse potrebne pripravljalne ukrepe, bi lahko do konca leta 2009 vstopila v zaključne faze predpristopnih procedur. Manj jasne in oprijemljive pa so perspektive za Nekdanjo jugoslovansko republiko Makedonijo in Turčijo. Obe državi bi morali dobiti jasnejše in natančnejše sporočilo o svojih evropskih perspektivah.

O napredku držav kandidatk:

HRVAŠKA

Hrvaška dobro napreduje na številnih področjih, kot ocenjuje komisija je v zadnjem letu izboljšala svojo sposobnost za prevzem obveznosti članstva. Ob splošnem napredku pa ostajajo odprta nekatera področja, na katerih bo potrebno v tem letu, če želi Hrvaška izpolniti svoj ambiciozni cilj - postati članica EU do konca leta 2009, še trdo delati.

V tem kontekstu se tudi ni mogoče izogniti dvema, za nekatere države članice EU problematičnima, področjema, to sta sodelovanje z Mednarodnim kazenskim sodiščem za nekdanjo Jugoslavijo, kjer bo potrebno razrešiti dostop tega sodišča do dokumentov, ter vprašanja povezana z mejami, predvsem mejni spor med Slovenijo in Hrvaško. V tem kontekstu je mogoče pozdraviti predlog Evropske komisije za ustanovitev posebne mediatorske skupine za rešitev mejnega vprašanja med Slovenijo in Hrvaško. Odnosi med obema državama so verjetno na najnižji točki, kar se odraža v širjenju napetosti in negativnih občutkih, ki jih je mogoče popraviti samo z intenzivnim dialogom in iskanjem kompromisnih rešitev. Vrednost predloga Evropske komisije je tako še pomembnejša in ustrežnejša.

Navkljub številnim pozitivnim spremembam na Hrvaškem pa lokalne in regionalne skupnosti opozarjajo na kar nekaj težav. Tako opozarjajo, da so neustrezno vključene v procese vključevanja Hrvaške v EU, prav tako opozarjajo, da niso vključene v procese in procedure nastajanja in sprejemanja zakonskih in podzakonskih predpisov, ki se tičejo delovanja, organiziranja in financiranja lokalnih in regionalnih skupnosti. V tem kontekstu je ratifikacija Evropske listine o lokalni samoupravi pomemben korak v smeri izboljšanja normativne ureditve za boljše in ustrežnejšo komunikacijo med državno in lokalnimi in regionalnimi ravni, vendar je potrebna polna implementacija listine. Sprejeta je bila strategija reforme javne uprave za obdobje 2008 do 2011 ter sprememba zakona o državni upravi, ki predstavlja pomemben korak k omogočanju depolitizacije javne uprave. Kot sicer ugotavlja komisija, nastajajo zamude pri izvedbi programa decentralizacije; prav tako pa tudi, da so javne uprave na nacionalni, regio-

nalni in lokalni ravni neustrezno usposobljene za izvedbo procesov decentralizacije, tako da bi ti dosegli svoje cilje.

Finančne kapacitete lokalnih in regionalnih skupnosti so po besedah teh neustrezne in jim zmanjšujejo razvojne perspektive. Komisija sicer v svojem poročilu opaža napredek v delovanju osrednjega državnega urada za upravo (CSOOA), vendar so predstavnice in predstavniki lokalnih in regionalnih skupnosti in njihovih interesnih združenj do tega napredka kritični.

Odbor regij igra pomembno vlogo v podpori reformam javne administracije skozi delovno skupino za Hrvaško. Stiki med hrvaškimi predstavnicami in predstavniki in njihovimi kolegi in kolegicami iz držav članic v delovni skupini predstavljajo pomembno možnost za pripravo na članstvo v EU. Lokalne in regionalne skupnosti pa izražajo svoj interes po vzpostavitvi skupnega posvetovalnega odbora med Odborom regij in predstavnicami in predstavniki lokalnih in regionalnih oblasti Hrvaške.

TURČIJA

Turčija napreduje v zadovoljivem ritmu, vendar pa so politične napetosti v preteklem letu

precej zmanjšale intenzivnost delovanja v smeri političnih reform na področju demokracije in pravne države. Na področju regionalnih vprašanj in mednarodnih obveznosti ni napredka na področju normalizacije dvostranskih odnosov z Republiko Ciper.

Na področju lokalnih oblasti je parlament je sprejel zakon o občinah, katerega namen je tudi večja učinkovitost in boljša organiziranost obstoječih občin. Vendar pa je bil zakon predložen v presojo ustavnemu sodišču, ki pa se o zahtevi še ni izreklo. Prav tako je bil sprejet zakon o povečanju občinskih proračunov, ki naj bi pomembneje doprinesel k večji finančni kapaciteti lokalnih skupnosti in s tem povečal njihovo učinkovitost. Vendar pa so potrebni še nadaljnji ukrepi za krepitev finančne sposobnosti lokalnih skupnosti za njihovo boljše usposobljenost izvajanja nalog in pristojnosti. Ustanovljeni mestni sveti so delovali učinkovito le v omejenem številu teh, zato so potrebni nadaljnji ukrepi in napor za učinkovito delovanje tudi ostalih, saj omogočajo in spodbujajo participacijo prebivalk in prebivalcev v procesih odločanja na lokalni ravni. Prav tako lokalne skupnosti oz. njihova interesne organizacije opozarjajo na potrebo po večji decentralizaciji pristojnosti na lokalne skupnosti.

Participacija žensk v političnem življenju je še naprej nizka, predlogi civilnodružbenih skupin za povečanje njihove participacije so še posebej v luči bližajočih se lokalnih volitev pomembna možnost za jačanje vloge in sodelovanje žensk v procesih odločanja.

Po besedah predstavnikov interesnih združenj imajo lokalne skupnosti v Turčiji izrazit interes za procese vključevanja Turčije v EU. Vendar pa niti lokalne skupnosti niti interesna združenja niso vključena v procese pogajanj, načrtovanj in pripravo potrebnih reform in pravnih prilagoditev političnega in pravnega sistema v Turčiji. Opozarjajo, da v Turčiji ne obstaja platforma za sodelovanje in koordinacijo med centralnimi oblastmi in lokalnimi skupnosti v procesih približevanja države EU. Prav tako opozarjajo in se zavedajo položaja, ko je njihovo sodelovanje in vključevanje v procese nastajanja zakonskih predpisov vezanih na delovanje lokalnih skupnosti izrazito omejeno. V letu 2006 je bila ustanovljena delovna skupina za Turčijo. Ključna vloga delovne skupine je v izboljšanju usposobljenosti lokalnih administracij in zagotavljanje EU platforme za lokalne in regionalne interese v Turčiji. Izkušnje OR v podpori ostalim državam kandidatkam na področjih kot so pravice manjšin, zaščita kulturne dediščine, absorpcija predružitenih

fondov so lahko pozitivni parametri tudi za odnose med OR in Turčijo. Interesna združenja občin visoko vrednotijo delovanje te delovne skupine, saj ta predstavlja njihovo edino relevantno vključenost v procese širitve, možnost spoznavanja delovanja EU ter skozi sodelovanje s kolegi in kolegicami iz držav članic srečevanje s primeri dobrih praks. Prav zaradi pomena in vrednosti tega sodelovanja so ponovno izrazile pobudo za ustanovitev skupnega posvetovalnega odbora med OR in Turčijo.

NEKDANJA JUGOSLOVANSKA REPUBLIKA MAKEDONIJA

Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija je dosegla precejšen napredek na številnih področjih, vendar še ne izpolnjuje političnih meril. V tem kontekstu bodo lokalne volitve in volitve predsednika država predstavljale poseben preizkus politične zrelosti. Ima dobre odnose z državami v regiji, na odnose z Grčijo pa še naprej vpliva nerešeno vprašanje glede imena. Opazen je napredek opravljen v preteklem obdobju v nadaljevanju procesov decentralizacije. Sprejet je bil zakon o regionalnem razvoju. Vzpostavljen je bil ustrezen pravni okvir in za regionalni razvoj pristojne institucije. Vendar pa finančna podpora za uravnotežen regionalen razvoj še vedno ni najustreznejša. Pozitivno je mogoče oceniti tudi

nadaljevanje procesa finančne decentralizacije, v katerem sodeluje že 57 občin od 85. Zmanjševali so se dolgovi občin, čeprav so nekatere občine še zmeraj močno zadolžene. Nadaljevalo se je delo na področju reforme javne uprave, vendar še naprej ostaja prednostna naloga vzpostavitev stabilne, profesionalne in odgovorne javne uprave. Prav tako so navkljub številnim pozitivnim spremembam upravne kapacitete v nekaterih lokalnih skupnosti še zmeraj omejene in preglednost in odgovornost lokalnih uprav ostajajo neustrezne. Več bi bilo potrebno narediti na področju ustreznega izobraževanja, vendar kot opozarja interesno združenje je vloga Agencije za javne uslužbence na tem področju omejena in neustrezna.

Pobiranje davkov na lokalni ravni se je očitno povečalo, čeprav prihodki še naprej ostajajo nezadostni glede na naloge in pristojnosti, ki jih morajo lokalne skupnosti opraviti. Kot opozarja komisija, lokalne skupnosti ter njihovo interesno združenje ni bilo napredka na področju neposrednega financiranja decentraliziranih nalog. Opozarjajo tudi na neustrezen razvoj in organizacijo kapacitet lokalnih skupnosti za vodenje in upravljanje državne lastnine, ki bi morala postati ključ za ekonomski razvoj nekega območja in ne ovira temu razvoju. Vendar pa je potrebno opozoriti, da je komunikacija med državno in lokalnimi ravni oz. njihovim interesnim združenjem korektna, produkt dobrega sodelovanja pa so tudi marsikdaj za lokalne skupnosti ustreznejše rešitve.

V letu 2008 je bil ustanovljen skupen posvetovalni odbor med Odborom regij in Nekdanjo jugoslovansko republiko Makedonijo, ki predstavlja konkreten ukrep podpore procesom vključevanja lokalnih oblasti v procese širitve. Kot takšnega ga ocenjujejo in cenijo tudi župani Makedonije.

Jasmina Vidmar

Mnenje državljanek in državljanov EU o lokalnih in regionalnih oblasteh ter Odboru regij

Odboru regij (OR) je prvič uspelo doseči, da so bila v zadnji redno raziskavo Evrobarometra št. 70 vključena tudi pomembna vprašanja o vlogi lokalnih in regionalnih oblasti in OR v življenju državljanek in državljanov EU (R/CdR 15/2009 točka 8a). Pri tem sta OR podprla tako predsednik Evropske komisije Jose Manuel Barroso kot podpredsednica Margot Wallström. V raziskavi je sodelovalo 27.000 iz vseh držav članic EU vzorčno izbranih državljanek in državljanov, ki so oktobra 2008 odgovarjali na vrsto vprašanj, med drugim o:

- njihovem zaupanju v lokalne in regionalne oblasti v primerjavi z drugimi institucijami,
- njihovem dojetju vloge lokalnih in regionalnih oblasti v okviru priprave politik EU,
- sposobnosti lokalnih in regionalnih politikov, da zastopajo njihove interese na ravni EU in jim pojasnjujejo politike EU,
- prepoznavnosti OR.

Raziskava Evrobarometra velja za koristen del postopka za pripravo izjave o poslanstvu OR in za sprejetje bele knjige o upravljanju na več ravneh.

1. Odgovori na vprašanja o zaupanju državljanek in državljanov EU v lokalne in regionalne oblasti v primerjavi z drugimi institucijami so pokazali, da le-ti običajno bolj zaupajo lokalnim in regionalnim institucijam kot katerikoli drugim organom. Tako po raziskavi Evrobarometra 50% vprašanih državljanek in državljanov EU zaupa lokalnim in regionalnim oblastem, institucijam EU zaupa 47% vprašanih. Odstotka sta bistveno višja kot raven zaupanja v nacionalne vlade ali parlamente, ki je 34%. Na vprašanje, ali zaupajo lokalnim in regionalnim oblastem, je pritrdilno odgovorilo 39% vprašanih državljanek in državljanov Slovenije, medtem ko nacionalni vladi zaupa 36% vprašanih državljanek in državljanov Slovenije.

Na podlagi teh rezultatov je moč trditi, da je demokracija na regionalni in lokalni ravni relativno stabilen element politične legitimnosti EU ob razmeroma nizki splošni ravni zaupanja državljanek in državljanov v institucije.

2. Odgovori na vprašanja, kako državljanke in državljanji EU dojemajo vlogo in vpliv lokalnih in regionalnih oblasti v okviru EU, kažejo, da jih kar 59% meni, da pri političnem odločanju v EU ni dovolj posvetovanj z lokalnimi in regionalnimi oblastmi. V Sloveniji kar 75% vprašanih sodi, da regionalne in lokalne oblasti niso zadosti upošteevane v postopkih sprejemanja odločitev na ravni EU, pri čemer le 25% vprašanih pozna vlogo OR, ki predstavlja interese lokalnih in regionalnih oblasti na ravni EU in je naročnik te ankete.

Na vprašanje, katera od različnih ravni javne oblasti - evropska, državna, regionalna ali lokalna raven - najbolj vpliva na njihove življenjske razmere, je 43% vprašanih državljanek in državljanov EU izbralo državno raven, 38% regionalno ali lokalno, 10% evropsko raven, 10% je bilo neopredeljenih. V Sloveniji 54% vprašanih meni, da imajo politiki na nacionalni ravni največji vpliv na njihovo vsakdanje življenje, 34% jih pripisuje največji vpliv lokalnim in regionalnim oblastem in le 7% oblastem na ravni EU.

Na podlagi teh odgovorov je moč zaključiti, da državljanke in državljanji EU zahtevajo večjo vključenost lokalnih in regionalnih oblasti v pripravo politik EU.

3. Na vprašanje, kdo lahko najbolje zastopa osebne interese državljanek in državljanov na ravni EU, je 29% državljanek in državljanov EU navedlo nacionalne politike, 26% poslance Evropskega parlamenta ter 21% lokalne in regionalne politike. V Sloveniji so odstotki zelo podobni evropskemu povprečju.

Iz tega lahko sklepamo, da je za napredovanje evropskega projekta nujno upravljanje na več ravneh, kar pomeni, da mora biti odgovornost v celoti razdeljena med institucije in izvoljene politike na vseh ravneh.

4. Na vprašanje, kdo jim lahko najbolje pojasni, kako politike EU vplivajo na njihovo vsakdanje življenje, je 28% vprašanih državljanek in državljanov EU navedlo nacionalne politike, 21% člane Evropskega parlamenta ter 26% lokalne in regionalne politike. Podobno bi se 31% vprašanih v Sloveniji pri iskanju informacij

o vplivu evropskih politik na njihov vsakdanjik obrnilo na politične predstavnike na nacionalni ravni, 24% na poslance v Evropskem parlamentu in 21% na predstavnike regionalnih in lokalnih oblasti.

Ti odgovori potrjujejo legitimnost in pomen decentraliziranega komuniciranja v Evropi.

5. Na vprašanje o prepoznavnosti OR je četrtnina vprašanih državljanek in državljanov EU dejala, da vsaj nekoliko poznajo OR, polovica pa jih želi izvedeti več o njegovi vlogi, pristojnostih in članih. V Sloveniji so odgovori podobni.

Iz tega je moč sklepati, da je OR kljub temu, da je relativno mlada institucija, našel svoje mesto. Vendar mora še povečati svojo prepoznavnost in državljanke in državljanje obveščati o svoji vlogi, članih in pristojnostih.

Barbara Arih

Kje se Evropa državljanov in državljanek dogaja

Misel na 15. obletnico ustanovitve Odbora regij (OR) marsikateremu zgodovinsko ozaveščenemu in za Evropo zainteresiranemu pričara zadovoljen nasmeh na obraz. Z ustanovitvijo OR, katerega prvo plenarno zasedanje je bilo v marcu leta 1994, se je za lokalne in regionalne oblasti držav članic ustanovila inštitucija, v okviru katere danes 344 predstavnikov regionalnih in lokalnih oblasti v obsegu pogodbe iz Maastrichta (1992) sprejema stališča in mnenja na teme, ki se nanašajo na lokalne in regionalne oblasti. Danes lahko na dejstvo, da ima OR kot politično združenje lokalnih in regionalnih oblasti Evropske unije le posvetovalno funkcijo, gledamo kot slabost. S pravnega vidika to pomeni, da vsa pripravljena in s strani plenarne skupščine potrjena mnenja ostali organi EU lahko upoštevajo, niso pa k temu zavezani. Vendar dejstvo, da se 65 - 70% vseh evropskih zakonov izvršuje na lokalnem in regionalnem nivoju, pomeni, da lahko lokalne in regionalne oblasti preko OR izrazijo svoja stališča in so informirane o zakonodaji že v fazi njenega nastajanja. V OR je sedaj zastopanih 27 nacionalnih delegacij, ki delujejo v štirih političnih skupinah (Evropski socialni demokrati, Evropska ljudska stranka, Zveza Liberalnih demokratov in Zveza narodov za Evropo UEN-EA) in šestih delovnih komisijah.

Člani in članice se nahajajo pred novimi izzivi in nalogami, ki jih prinaša razvijajoča se Evropska unija. Ta dinamična Evropa pa s seboj prinaša tudi probleme, ki se bodo v polni meri pokazali, če ne bo ratificirana Lizbonska pogodba v takšni ali drugačni obliki. Z vidika lokalnih in regionalnih oblasti prinaša Lizbonska pogodba veliko novosti in zanimivosti. Pričakuje se, da bosta tako Evropska komisija, Svet EU kot tudi Evropski parlament v prihodnosti večjo težo posvetili mnenjem in stališčem OR pri temah, ki se nanašajo oz. se izvajajo na lokalnem in regionalnem nivoju. Seveda pa so v teh inštitucijah ljudje, ki smatrajo delo OR za prepočasno in neučinkovito ter da posvetovalna funkcija v evropskih ustanovah nima ustrezne teže. Povedati je treba, da se je ustaljena praksa pripravljanja mnenj, torej sodelovanje delavnih skupin, komisij, predsedstva in plenarne skupščine od začetnih problemov tako kvalitativno kot časovno zelo izboljšala. Hkrati pa se je čutila sprememba nacionalnih delegacij v OR v politične skupine, saj so se mnenja in stališča pripravljala v večjih skupinah, četudi so zaradi tega nacionalni in regionalni interesi bili težje zastopani. Člani in članice pa imajo seveda možnost, da glasujejo drugače kot politična skupina in da zastopajo svoje stališče. Ali se bodo vse nacionalne delegacije ravnale

po političnih načelih ali pa bodo zastopale nacionalne interese, ni mogoče predvideti. To je pokazala praksa avstrijskih članov in članic, ki so v času njihovega mandata glasovali enkrat po politični pripadnosti, drugič pa so glasovali na podlagi nacionalnih interesov. Tako stališče socialdemokratov ali stališče konservativcev povzroči različno glasovanje znotraj avstrijske delegacije. Neusklajeno glasovanje znotraj delegacij ne povzroča težav na evropskem področju, saj se tam upošteva večinsko mnenje Evrope, kar je tudi namen in cilj Evropske unije. Takšen je tudi namen in cilj Evropske unije.

Še posebej v zadnjih letih je OR uspelo pridobiti na pomenu in zagotoviti sodelovanje pri pomembnih odločitvah za lokalne in regionalne oblasti. Tako je na primer OR v središče pozornosti postavil odločitev o že nekaj časa trajajoči debati o načelih subsidiarnosti, kjer gre za posledice nedovoljenega poseganja evropske ravni v nacionalne, regionalne ali lokalne pristojnosti. Kdo, če ne OR, ima preko svojih članov nesporne sposobnosti in ekspertizo o zakonodajnih aktih Evropske unije, da lahko preveri, ali ta posega v regionalne ali lokalne pristojnosti. To implicitno odgovornost je OR zadostil tudi z ustanovitvijo mreže subsidiarnosti. V njej so že začeli s številnimi uspešnimi poizkusi ustvariti realistično okolje, v katerem so preizkusili zakonske predloge glede skladnosti z obveznimi pravili subsidiarnosti. OR s tem vadi za primer, da bo Lizbonska pogodba stopila v veljavo, s čimer bodo nacionalni parlamenti in regijski sveti zavezani, da bodo morali v roku osmih tednov začeti spoštovati načelo subsidiarnosti. S tem OR ne razmišlja samo o prihodnosti, ampak se pripravlja na trenutek, ko bo Lizbonska pogodba ratificirana, in bo takoj sposoben pomagati regijam pri uresničevanju Lizbonske pogodbe. Tudi če so danes še odprta vprašanja o izvajanju obveznosti, bo OR sposoben pomagati svojim članom. To je še posebej pomembno, saj bo ravno OR tista inštitucija, ki bo v primeru kršenja principa subsidiarnosti morala na Evropskem sodišču sprožiti sodni postopek.

Naslednji uspešen primer zastopanja lokalnih in regionalnih interesov predstavlja angažiranost Odbora regij v okviru ustanovitve Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS). Ne samo naloga Evropske komisije ampak tudi razširjena predhodna razprava in zgledno sodelovanje z Evropskim parlamentom so pokazali, kako uspešne so lahko lokalne in regionalne oblasti v sodelovanju s sosedi na evropski ravni in kako uspešno lahko ustvarjajo in vodijo koalicijsko politiko v Evropi. Ravno na tem področju se je pokazalo, da v kolikor bi želeli izboljšati prakso v vsakdanjem življenju, bi lokalne in regionalne oblasti potrebovale svoje zastopnike v evropskih inštitucijah. Že sama prisotnost in angažiranost združenja na evropski ravni izpolnjuje želje in interese, ampak uspešna realizacija je mogoča samo v primeru, da se lokalne in regionalne oblasti povzdignejo - od lobistov k partnerjem evropskih inštitucij.

Podaljšanje mandata OR s štirih na pet let se zdi v primerjavi z zgoraj navedenim manj pomembno. Vprašanje podaljšanja mandata je postala zelo vroča tema, saj se poizkuša v sklopu podaljšanja mandata razpravljati tudi o sestavi OR. Ko se je na predsedstvu OR v povezavi z Lizbonsko pogodbo govorilo o podaljšanju mandata, se je začelo tudi govoriti o prilagoditvi sestave OR sestavi Evropskega parlamenta. To kar pa je povzročilo napetosti med delegacijami. Lizbonska pogodba ni predvidevala izenačitve sestave Evropskemu parlamentu, a se kljub temu posameznikom ni zdelo napačno, da se prilagodijo značilnostim parlamenta. To ni, da še enkrat poudarimo, niti pravno določeno niti koristno, ker OR ni inštitucija, ki bi bila primerljiva z Evropskim parlamentom oziroma to ne bo niti v bližnji prihodnosti. Upoštevati moramo spremenjeno porazdelitev sedežev in s tem moči posameznih delegacij. Temelj razprave je določeno maksimalno število sedežev v OR, ki lahko ima 350 sedežev. Kar pomeni, da se pri nespremenjeni zakonodaji maksimalno število sedežev ne bi spremenilo. 300. člen pogodbe o delovanju EU predvideva, da se način sestave redno revidira glede na gospodarski, socialni in demografski razvoj. To pomeni, da bi spremembe v številu prebivalstva imele vpliv na sestavo OR. Pri tem je potrebno striktno ločiti

na novo razporeditev sedežev OR ex nunc, kar pa 300. člen pogodbe o delovanju EU ne predvideva. Kaj konkretno pomeni ta nejasna situacija za OR? Če se OR po sestavi zgleduje po Evropskem parlamentu, potem bodo pri trenutnem številu sedežev, z izjemo Nemčije, Francije, Velike Britanije, Italije, Nizozemske, Poljske, Romunije in Španije, vse druge članice izgubile na številu sedežev. To pomeni, da bi Avstrija od trenutnih dvanajstih sedežev izgubila tri sedeže, slovenska delegacija pa bi se zmanjšala s sedaj sedmih članov na štiri, kar pa bi bistveno vplivalo na zastopanje slovenskih interesov v OR. To postane še bolj očitno, če pomislimo, da bo Luksemburg od šestih sedežev izgubil, Malta pa bi od petih sedežev izgubila dva. Glede na to, da se število sedežev ne bo spremenilo, se poraja vprašanje, kaj se bo zgodilo s temi sedeži. K absolutnim zmagovalcem pri prilagoditvi sestave OR Evropskemu parlamentu spadajo: Nemčija, ki se ji bo število članov povečalo s sedanjih štiriindvajset na štiriinštirideset, Italija ki bo prešla s štiriindvajsetih sedežev na trintrideset in Francija, ki bo imela štiriintrideset namesto trenutnih štiriindvajsetih sedežev. Samo Nizozemska z dvanajstimi sedeži in Romunija s petnajstimi sedeži bi ostali v enakem položaju. Pri tem pa moramo upoštevati, da ti izračuni še ne upoštevajo širitve EU. Z razširitvijo, z

izjemo vstopa Hrvaške, bi se položaj še poslabšal. S tem vprašanjem se organi OR sicer ukvarjajo, razprava pa bo, odvisno od tega, v katero skupino posamezna članica spada, zelo čustvena in napeta. Načeloma je to za samo razpravo dobro, nadaljevanje razprave in rezultat pa bosta pokazala, v kolikšni meri bo manjšim državam članicam uspelo uveljaviti svoje interese nasproti velikim, ustanoviteljicam Evropske unije.

Za napetosti je poskrbljeno, ko gre za zastopanje interesov prebivalcev in lokalnih oblasti na evropski ravni. Kot je povedal že velik kitajski filozof Laotse, se tudi najdaljše potovanje začne s prvim korakom. To pomeni, da je OR v sedanjih petnajstih letih delovanja naredil številne korake, ki so prispevali k pomenu regionalnega in lokalnega nivoja. Svojim članom je pomagal in jih spodbudil, da so zastopali interese regij, mest in občin po najboljših možnostih.

Mag. Andrea M. Krainer LL.M

Open days 2009 - dnevi odprtih vrat v Odboru regij

»Dnevi odprtih vrat« kot bi lahko poimenovali največji dogodek, ki ga v letu 2009 že sedmič skupaj organizirata Odbor regij in Evropska komisija, preraščajo časovni okvir prvega tedna v oktobru in bodo z vrsto spremljajočih dogodkov po vsej Evropi potekali ves mesec oktober. V Bruslju naj bi se v tednu dni zvrstilo preko 100 seminarjev, ki naj bi privabili okoli 7.000 udeležencev. Poleg tega je najavljenih več kot 200 različnih dogodkov na lokalni ravni, ki bodo prav tako potekali pod okriljem Open Days 2009.

Letošnji dnevi bodo potekali v znamenju štirih vodilnih tem: ohranjanje gospodarske rasti, ali pomen inovacij v razvoju regij in mest; regije in klimatske spremembe ter evropski odgovor nanje; teritorialno sodelovanje in pomen čezmejnih projektov ter vpliv in prihodnost kohezijske politike. V navezavi z navedenimi temami bodo letos potekali tudi dogodki v tako imenovanem »stičišču«, ki se je doslej imenovalo Investors' Café, kjer bodo nosilci aktivnosti različna podjetja v povezavi z regijami in občinami.

Pogoji sodelovanja na letošnjih Open Days so podobni kot v preteklih letih, kar pomeni, da regije in mesta zastopajo njihova predstavništva v Bruslju, ki nosijo tudi vso težo organizacije posameznega dogodka. Glede na zahtevo, da mora v konglomeratu nastopiti najmanj pet regij iz štirih držav članic, je priprava kandidate dogodka, ki se lahko uvrsti v glavni program Open Days 2009 dokaj zahtevna naloga. Ob tem je treba dodati, da se lahko vsaka regija

ali mesto vključi ali vodi samo en konglomerat. Zato je izbor tematike in oblikovanje partnerstva še toliko bolj zahtevna naloga. V sekretariatu Odbora regij pričakujejo, da se bo do 13. marca 2009, ko izteče rok za prijavo posameznih dogodkov, na povabilo k sodelovanju odzvalo rekordno število regij in mest iz vseh držav članic. Dokončen izbor dogodkov, ki se bodo uvrstili v uradni program Open days 2009, bo opravila posebna strokovna žirija.

V razgovorih s člani slovenske delegacije v Odboru regij in Službo vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko se je po presoji različnih možnosti oblikovala odločitev za prijavo konglomerata na temo teritorialnega sodelovanja - transnacionalnega sodelovanja na temo interpretacije in razvoja kulturne dediščine na podeželju v povezavi s kreativnim sektorjem gospodarstva, ki ga vsebinsko pripravlja ga. Lili Mahne, Notranjski ekološki center iz Cerknice. Interes za sodelovanje so izrazile tudi zbrane partnerske regije iz Avstrije, Nemčije, Češke in Poljske.

Predlagane aktivnosti bodo vključevale delavnico oziroma posvet v Bruslju, v prostorih Stalnega predstavništva Republike Slovenije pri EU, kjer naj bi poleg strokovnjakov iz vseh partnerskih regij sodelovala tudi ministrica za lokalno samoupravo in regionalno politiko mag. Zlata Ploštajner kot tudi predstavniki Skupnosti občin Slovenije ter Združenja občin Slovenije, ki bodo v okviru navedenega projekta pripravili lokalne dogodke, povezane s tematiko

projekta razvoja kulturne dediščine na podeželju v povezavi s kreativnim sektorjem gospodarstva. V tem vsebinskem okviru obstaja tudi možnost za predstavitev katerega od projektov, povezanih s kreativnim vključevanjem kulturne dediščine, ki se bodo vezali na program Evropske prestolnice kulture 2012 - Maribor.

Slovenija oziroma slovenska podjetja in fakultete bodo predvidoma sodelovala tudi v okviru konglomerata, ki ga pripravlja predstavništvo regije East Midlands iz Anglije, s ciljem sodelovanja na »stičišču« (Meeting Place). Tema predstavitve naj bi bile inovacije na področju uporabe informacijsko komunikacijske tehnologije na področju zdravstva in civilne zaščite. K sodelovanju je bil povabljen prof.dr. Jože Gričar iz Fakultete za organizacijske vede v Kranju, Univerze v Mariboru, ki je aktiviral nekatere možne partnerje iz Slovenije, zlasti tiste, ki sodelujejo v projektu živih laboratorijev - e-Disaster response, ki povezuje informacijsko komunikacijsko tehnologijo z reševanjem problematike naravnih nesreč.

V času Open days 2009 Odbor regij in Evropska komisija organizirata svečani sprejem za udeležence, kjer predstavijo gastronomske dosežke regij. Izbor sodelujočih vodi združenje EU kuharjev Eurotoques. Ker Slovenija po dostopnih informacijah še nima nobenega člana oz. restavracije, ki bi bila vključena v to združenje, je po našem mnenju tudi to priložnost in izziv, da promoviramo slovensko gastronomijo in s tem pripomoremo k večji prepoznavnosti Slovenije v EU.

Mag. Ivo Branimir Piry
Svetovalec za Odbor regij
Stalno predstavništvo RS pri EU

SETCOM za varčno rabo energije v turizmu

Projekt podpira

Intelligent Energy Europe

MEDNARODNI
INŠTITUT
za
TURIZEM

Mednarodni inštitut za turizem (MIT) bo v okviru projekta SETCOM (Izraba trajnostne energije v pretežno turističnih deželah) z ostalimi devetimi partnerji iz različnih držav, pripravil programe, ki bodo spodbujali turistična podjetja, lokalne oblasti in turiste k uporabi obnovljivih virov energije (OVE) v turizmu.

Tri leta trajajoči projekt zajema pripravo akcijskega načrta izrabe obnovljivih virov za turistični sektor, ki bo podprt z razvojnim konceptom trajnostnega transporta v turističnih deželah. Predvsem pomanjkanje informacij predstavlja oviro k učinkoviti rabi energije v turistični industriji, menijo snovalci projekta.

Celotna vrednost projekta SETCOM znaša 1,38 milijona evra, pri čemer so predvidene aktivnosti slovenskega partnerja, Mednarodnega inštituta za turizem (MIT), oceneje na 10% vrednost celotnega projekta, kot sporoča projektni vodja, Nina Pečoler iz MIT-a.

S spodbudami do znanja

Projekt bo z različnimi spodbudami, kot so promocijske akcije, pozival turiste k varčni in učinkoviti rabi energije tako na počitnicah kot tudi doma. Za podjetja v turističnem gospodarstvu pa se bodo izvajali seminarji, potekale bodo individualne konzultacije, projekt bo nudil podporo tudi pri tematskih promocijskih akcijah. Snovalci projekta so prepričani, »da bo vse to prispevalo k širjenju znanja in zavesti o trajnostnem energetskega turizmu.«

Zanimanje za projekt v Sloveniji

V Sloveniji so se projektu že priključili Poslovna skupina Sava - Dejavnost turizem, Zavod za turizem Bled in Zavod za turizem Maribor. Kot je pojasnila Nina Pečoler, je uradno projektno partnerstvo zaključeno, »seveda pa k sodelovanju želimo pritegniti vse zainteresirane, ki bi jim rezultati projekta koristili.« »Projekt je tako za partnerje odprt ves čas trajanja projekta kot tudi po končanju projekta,« še dodaja in pojasnjuje, da želijo »za čas trajanja projekta vzpostaviti dolgoročno sodelovanje med ključnimi deležniki, ki se bo nadaljevalo tudi po koncu projekta.«

Vsem zainteresiranim pa bodo dostopni tudi rezultati projekta, ki bodo javno objavljeni na spletni strani projekta ter predstavljeni na različnih konferencah. K sodelovanju tako vabijo ostala manjša ali srednje velika ozaveščena turistična podjetja in občine, ki bodo s svojimi potrebami in željami sooblikovala program, svojim zaposlenim nudila nova znanja, turistom pa dodano vrednost.

Na vprašanje, zakaj so se odločili za ta projekt, Pečolerjeva odgovarja, da je turizem ena izmed najhitreje rastočih dejavnosti tako v Evropi in na svetu ter s tem povezano tudi velika potrošnica energije. »Pomen varčne uporabe energije se že dalj časa zavedajo tudi nekateri predstavniki turističnega gospodarstva v Sloveniji, ki jim rast stroškov energije predstavlja velik izziv v poslovanju.« Kot še pojasnjuje, so projekt z mednarodnimi partnerji razvijali že dalj časa, »saj smo želeli v aktivno sodelovanje vključiti vse ključne ciljne skupine, to pa so turistična podjetja, lokalne oblasti in turiste, ki bi jih z različnimi spodbudami vključevali v programe rabe obnovljivih virov energije v turizmu.«

Deset partnerjev iz desetih različnih držav bo tako v treh letih določilo jasn in realističen način, kako do večje energetske učinkovitosti, manj izpustov toplogrednih plinov in manjšo porabo energije v turistični industriji.

www.setcom-project.eu

DODATNE INFORMACIJE:

Nina Pečoler

Mednarodni inštitut za turizem

Vošnjakova 5, Ljubljana

Tel: 01/ 300 69 46

E-naslov: nina.pecoler@ntz-nta.si

www.turizem-institut.si

MIT v celoti odgovarja za vsebino sporočila za javnost. Vsebinska ne odraža nujno mnenja ali stališč Evropske unije. Evropska komisija ne odgovarja za uporabo informacij, podanih v sporočilu za javnost.

ČASOSPIS izdaja: Skupnost občin Slovenije. Časopis izhaja mesečno in ga brezplačno prejemajo občine, državne institucije, mediji.

Odgovorna urednica: Jasmina Vidmar, oblikovanje in prelom: Dejan Šarman, tisk: Eurograf d.o.o., fotografije: Jasmina Vidmar
ISSN 1581-8500

Naslov uredništva:

Skupnost občin Slovenije, Partizanska 1, 2000 Maribor, telefon: 02 234 15 00, faks: 02 234 15 03, www.skupnostobcin.si, e-mail: jasmina@skupnostobcin.si
Naklada: 1200 izvodov